FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET
SARAJEVO
Broj: 02-11/94-1
Datum: 27.06. 2019. god.

ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

FILOZOFSKOG FAKULTETA UNIVERZITETA U SARAJEVU

NASTAVNI PLAN I PROGRAM

Studijska 2019/2020 godina

Sarajevo, 2019.

Uvodni dio

☐ Institucija koja predlaže program (misija, vizija, strategija i institucionalni okvir)

Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu

Odsjek za psihologiju u Sarajevu

☐ Razlozi za pokretanje studija/Razlozi za izmjenu Nastavnog plana i programa psihologije

Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu je od osnivanja (1989. godine) pa do sada, jedan od najatraktivnijih studijskih grupa na Fakultetu, što je posljedica, s jedne strane velikog interesa kandidata za razumijevanje složenog funkcioniranja psihičkog života pojedinca. S druge strane, danas skoro da i nema društvene djelatnosti ili sistema (naprimjer, obrazovanje, zdravstvo, privreda), gdje psihologija nije direktno ili indirektno uključena. Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu osnovan je 1989. godine, te je najstariji studij psihologije u Bosni i Hercegovini. Dosadašnjim diplomskim studijskim programima, koji se već 30 godina kontinuirano razvijaju i unapređuju, obrazovano je više stotina diplomiranih psihologa i/ili magistara psihologije (MA). Nastavnici i suradnici svih akademskih zvanja, koji učestvuju u izvođenju nastave u okviru studija psihologije, svoja stručna, znanstvena i nastavna iskustva stekli su tokom kraćih i dužih boravaka na univerzitetima širom Evrope (SAD, Hrvatska, Slovenija, Njemačka, Holandija, Francuska, Švedska, Srbija). Prvi nastavni plan i program (NPP) prema Bolonjskom režimu studija usvojen je akademske 2005/2006. godine. Unutarnju evaluaciju i reviziju NPP –a (2005/2006) izvršili smo u akademskoj 2008/2009.godine, a tehničke izmjene u akademskoj 2010/2011. godini. Izmjene i dopune Nastavnih planova i programa su se odnosile na reorganizaciju nastavnih predmeta i izmjenu naziva predmeta i broja sati nastave. Također, tehničke izmjene Nastavnog plana i programa iz 2010/2011. godine smo uradili u akademskoj 2013/2014. godini.

Nakon unutarnje evaluacije NPP-a u akademskoj 2018/2019. godini, pristupili smo temeljitoj izmjeni nastavnog plana i programa s ciljem postizanja kompatibilnosti sa nastavnim planovima i programima psihologije koji se provode u mnogim evropskim zemljama. U NPP kojeg predlažemo uveli smo novih sedam (7) obaveznih nastavnih predmeta i sedam (7) izbornih predmeta; te smo isključili nekoliko predmeta čiji je sadržaj zastupljen u drugim nastavnim predmetima. Novi nastavni predmeti su uvedeni iz sljedećih razloga: (1) Razvoja osjetljivosti studenata za aktualne društvene probleme, (2) Prepoznavanja sve većeg znanstveno-istraživačkog interesa u međunarodnom i regionalnom obrazovnom prostoru za istraživanja iz specifičnih psiholoških oblasti, (3) Predloženi nastavni kolegiji su uključeni u studijske programe u regionu i u svijetu, gdje su našli svoje mjesto u sadržaju nastavnih kolegija, pod istim ili sličnim nazivom, (4) Potrebe za podizanjem nivoa kvalitete studijskog programa (4) Potrebe za intenziviranjem procesa internacionalizacije Univerziteta u Sarajevu (povećanja mobilnosti, akademske suradnje i prijenosa akademskog znanja) koji se osnažuje i uvođenjem novih kolegija, prepoznatljivih na globalnom obrazovnom tržištu, ali i dovoljno specifičnih da bi se postigla prepoznatljivost i donekle jedinstvenost domaćeg studijskog programa, (5) Proširili smo unutarnju listu izbornih predmeta kako bi našim studentima omogućili da kroz izbor predmeta usmjeravaju svoje

interese prema određenim područjima psihologije, (6) Omogućili smo studentima da svoje znanje proširuju slušajući izborne predmete ne samo sa vanjske/fakultetske liste već šire sa vanjske univerzitetske liste.

☐ Procjena značaja studija s obzirom na potrebe tržišta rada u javnom i privatnom sektoru

Odsjek za psihologiju je u različitim fazama rada na kreiranju novog nastavnog plana i programa vršio kritičku analizu svojih dosadašnjih iskustava, nastojeći doći do prijedloga realnih rješenja u vezi sa usaglašavanjem obrazovne ponude i tržišta poslova psihologa u Bosni i Hercegovini.

Svojom upisnom politikom, a na osnovi strateških razvojnih opredjeljenja, nastojimo utjecati na strukturu ponude radne snage na tržištu i zadovoljavati kratkoročne i dugoročne potrebe privrede i društva za psihološkim kadrom. Objektivna potražnja za psihološkom strukom je sve veća, iako kadrovska politika privrednih subjekata posebno u javnom sektoru (privatni sektor prednjači u zapošljavanju psihologa i prepoznaje sve više diferencijalnu vrijednost ovog zanimanja u strukturi svojih ključnih kadrova) ne reflektira takvu činjenicu. Članovi i članice Odsjeka kroz predloženi program nastoje usmjeriti studente da preuzimaju odgovornosti za mijenjanje ovakve situacije na tržištu rada.

Nastojimo održati visok nivo kvaliteta našeg programa uprkos nepovoljnim privredno-sistemskim i drugim društvenim okolnostima. Takva nas je orijentacija obavezala na kreiranje sadržaja nastavnog plana i programa koji će studente pozicionirati u ulogu agenata promjene u društvu, i nosilaca temeljnih vrijednosti obrazovanja.

U kreiranju ovog nastavnog plana i programa težište je stavljeno na kontinuiano osluškivanje i prepoznavanje društvenih tokova, pri čemu tržište predstavlja značajan korektivni faktor. Na ovaj način smo nastojali slijediti orijentaciju koja je najbliže povezana sa suštinom visokog obrazovanja i uspostavljanjem pozitivne sprege između obrazovanja i tržišta rada.

Uvođenjem novih i vrlo raznolikih izbornih predmeta tokom studija nastojimo povećati nivo aktuelnosti našeg programa koji će korespondirati sa potrebama tržišta rada. U okviru određenih kolegija planiramo unaprijediti dosadašnju suradnju našeg Odsjeka sa poslodavcima iz državnog i privatnog sektora, kao i sa službama za zapošljavanje. Organizacijom posjeta stručnjaka iz prakse na vježbama i predavanjima u okviru nastavnih kolegija, organiziranje posjeta studenata privrednim subjektima, povećanjem nivoa ukupnog aktiviteta Odsjeka na osmišljavanju i realizaciji istraživačkih nacrta u partnerstvu sa drugim sudionicima obrazovnog sistema (Službom za zapošljavajne, resornim ministarstvom, nevladinim sektorom, privrednim sektorom i dr.) nastojat ćemo osiguravati pravovremenost u reakcijama, ali i proaktivnost u osmišljavanju što kvalitetnijih sadržaja i metoda realizacije nastave. Formiranjem modela lokalnog partnerstva na relaciji Lokalna vlast – Poslodavci – Srednje škole – Služba za zapošljavanje radit ćemo na realizaciji bolje upisne politike na našem Odsjeku.

U osmišljavanju svoje strateške orijentacije ali i kreiranju promjena u nastavnom planu i programu konsultiramo se sa strateškim dokumentima koji se bave obrazovnim politikama i procjenom budućnosti poslova i obrazovanja. Naprimjer, vodeći se preporukama OECD-a (OECD, 2018) o važnosti razvijanja

transformacijskih vještina kod mladih, nastojimo kroz sadržaj i metode rada u okviru predloženog nastavnog programa razvijati inovativnost, osjećaj odgovornosti i svijesti o društvu i društvenim kretanjima kod naših studenata

☐ Usklađenosti s misijom Univerziteta i strategijom predlagača studijskoga programa kao i sa aktuelnim strateškim dokumentom Univerziteta

Prilikom izmjene do sadašnjeg nastavnog plana i programa, članovi Odsjeka za psihologiju su se vodili glavnim strateškim prioritetom "izvrsnosti u nastavnom procesu. modernizaciji procesa podučavanja i učenja, te uvođenju „na istraživanju zasnovanog nastavnog procesa, kao i uključivanje studenata u sve procese odlučivanja" na Odsjeku za psihologiju. Međutim, da bi u cjelosti ostvarili navedeni strateški cilj neophodna nam je adekvatna oprema i aparatura za nastavnoistraživačke djelatnosti, te zapošljavanje novih asistenata. Kako bi dosegli ciljeve koji korespondiraju strateškom dokumentu Univerziteta, neophodna nam je podrška u razvijanju Laboratorija za psihologiju, kako bi smo mogli provoditi laboratorijske vježbe.
Nastavni plan i program kreiran je tako da je povezivan s tržištem rada s ciljem omogućavanja obavljanja studentske praksi iz svih područja psihologije, kako bi studenti bili osposobljeni za autonomno djelovanje u praksi.

☐ Usporedivosti studijskoga programa s programima akreditiranih srodnih studijskih programa u Bosni i Hercegovini i zemljama Europske Unije

Dodiplomski i diplomski studijski program psihologije Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu osmišljen je u skladu s postavljenim zahtjevima i okvirima Zajednice evropskih društava psihologa (EFPP). EFPP je izradila okvir obrazovanja psihologa koji je osnovica za evropsku diplomu psihologa. Taj okvir napravljen je sukladno Bolonjskoj deklaraciji i predviđa petogodišnji studij po načelu 3+2, s tim da Dodiplomski studij ne osposobljava studente za zanimanje psihologa ni u kojem obliku. U Evropi studiji psihologije su slično koncipirani, te obično traju pet akademskih godina (3+2). Kroz različite oblike poslijediplomskih studija i cjeloživotnog obrazovanja postoji mogućnost i za permanentno usavršavanje i usmjeravanje u posebna psihologijska područja nakon diplomiranja. Na Odsjeku za psihologiju u Sarajevu, nakon završetka diplomskog studija otvorena je mogućnost za kontinuirano poslijediplomsko znanstveno usavršavanje samo na doktorskim studijama.
Razlog zbog čega Odsjek nije u mogućnosti da ponudi uvođenje: (1) specijalističkih studijskih programa za studente psihologije ili (2) nastavne programe za horizontalnu prohodnost studenata koji su završili studijske programe drugih društvenih, humanističkih ili zdravstvenih studija, je objektivne prirode. Broj članova Odsjeka za psihologiju i broja upisanih studenata na Odsjeku je nesrazmjeran.

☐ Mogućnosti mobilnosti studenata u domaćem i međunarodnom prostoru visokoga obrazovanja

Odsjek za psihologiju u Sarajevu zainteresiran je za postizanje maksimalne otvorenosti studija i pokretljivosti studenata psihologije kako unutar Bosne i Hercegovine tako i u evropskim okvirima, što je u skladu s temeljnim načelima Bolonjske deklaracije. Na Odsjeku smo koncipirali studijske programe da budu usklađeni s preporukama Evropskog okvira za obrazovanje psihologa (EuroPsyT) i na taj način smo ga učinili kompatibilnim s ostalim studijima psihologije širom Evrope. Studenti psihologije u Sarajevu su uključeni u programe razmjene ERASMUS i ERASMUS +, što im omogućava da steknu nova znanja i iskustva. Studentima na razmjeni priznaje se odslušana nastava i položeni predmeti u koliko je sadržaj ekvivalentan najmanje 70 % u odnosu na sadržaj nastavnog predmeta na Odsjeku za psihologiju.
Odsjek za psihologiju omogućit će određenom broju studenata koji su završili prvi ciklus studija iz psihologije na drugim Univerzitetima u Bosni i Hercegovini i u regiji da nastave studij na drugom ciklusu, uz prethodni izvršeni proces ekvivalencije.

Odsjek za psihologiju u Sarajevu je otvoren za prohodnost studenata sa drugih Odsjeka za psihologiju u Bosni i Hercegovini. Međutim, zbog neusklađenosti nastavnih programa unutar zemlje (kao i sa nekih Odsjeka za psihologiju u regiji), prije prijema studenta psihologije sa drugih Odsjeka iz BiH, stručna Komisija pristupa procesu ekvivalencije i priznavanja odslušane nastave.

☐ Povezanosti s lokalnom zajednicom

Nastavnici i studenti Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta u Sarajevu uspješno surađuju s nevladinim organizacijama i institucijama: ProMente, Custom Concept, Posao.ba, Federalno udruženje paraplegičara I oboljelihi od cerebralne paralize, Valicon, Udruženja za geštalt psihoterapiju, «UGP», Porodično savjetovalište, Društvo psihologa u Federaciji BiH, Krila Nade, Zavod za bolesti ovisnosti KS, Domovi zdravlja, Domino, Sud Bosne I Hercegovine. Međunarodnim udruženjima (Internacionalnom organizacijom za migracije (IOM); češkom organizacijom "People in Need;"Save the Children"), i lokalnim zajednicama kroz brojne zajedničke istraživačke i stručne projekte. Lokalna zajednica bez dvojbe pokazuje veliki interes za suradnju s Odsjekom.

☐ Usklađenosti sa zahtjevima strukovnih udruženja

Nastavni plan i program psihologije je u značajnoj mjeri usklađen sa zahtjevima strukovnog udruženja Društva psihologa u Federaciji Bosne i Hercegovine. Pri tome, Odsjek za psihologiju u Sarajevu nije u mogućnosti organizirati specijalističke studije iz kliničke psihologije, školske psihologije i organizacijske psihologije, zbog nesrazmjernog broja studenata na Odsjeku (aproksimativno studij psihologije izučava 400 studenata), a nastavu izvodi 16 nastavnika i suradnika. Organiziranje specijalističkih studija za strukovno udruženje bilo bi od krucijalnog značaja za razvoj psihologije u Bosni i Hercegovini, a time bi bili riješeni brojni probleme s kojima se nose članovi Udruženja psihologa. Zbog nemogućnosti da specijaliziraju na matičnom Odsjeku i u Bosni i Hercegovini, jedan broj kolega psihologa su prinuđeni da specijalističke studije završavaju izvan naše države.

☐ Mogući partneri izvan visokoškolskoga sistema

Psiholozi su zaposleni u najrazličitijim djelatnostima i već je razvijena suradnja Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta u Sarajevu s brojnim institucijama i poslovnim subjektima. Kako su za obrazovanje psihologa zainteresirane različite institucije, od javnog sektora (obrazovanje, nauka, zdravstvo, socijalna skrb, vojne institucije, policijske institucije, sudstvo itd), te poslovni subjekti, posebno odjeli upravljanja ljudskim potencijalima, odjeli za marketing, Odsjek za psihologiju u Sarajevu je u fazi potpisivanja sporazuma o suradnji sa značajnim partnerima izvan visokoškolskog sistema (naprimjer Ministarstvo za odbranu i sigurnost Bosne i Hercegovine, Crveni krst/križe Bosne i Hercegovine). Kako se dio nastave održava u navedenim institucijama, (naši studenti tamo provode praksu, te se po završetku studija u njima zapošljavaju), očekujemo i daljnju uspješnu suradnju, podršku i ekstenziju partnerskih odnosa sa drugim poslovnim subjektima.

Opći dio s podacima

☐ Naziv programa, tip, nivo, cilj i nosioc programa

Studij psihologije organizovan je kao dodiplomski studij psihologije i diplomski studij psihologije. Nositelj dodiplomskog i diplomskog studija psihologije je Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu. Izvođač studija je Odsjek za psihologiju.

Jednopredmetni studij psihologije traje pet godina i to u dva ciklusa:
I. ciklus Dodiplomski studij – 6 semestara (tri godine)
II. ciklus Diplomski studij – 4 semestra (dvije godine)

☐ Naučno polje kojima pripada studijski program

Studijski program psihologije pripada području društvenih nauka.

☐ Organizacija i trajanje studijskoga programa te minimalan broj ECTS bodova potreban za završetak studija

Studij psihologije organiziran je kao jednopredmetni i traje pet godina, u dva ciklusa:
I. ciklus Dodiplomski studij – 6 semestara (tri godine)
II. ciklus Diplomski studij – 4 semestra (dvije godine)

Student završava dodiplomski studij ukoliko skupi ukupno 180 ECTS studijskih bodova, odnosno 120 ECTS bodova za diplomski studij.

☐ **Jezik na kojem se izvodi studijski program**

Studijski program iz psihologije se izvodi na bosanskom jeziku, hrvatskom jeziku i srpskom jeziku.

☐ **Selekcijski postupak za upis na studijski program.**

Kriteriji za upis na dodiplomski studij psihologije (prvi ciklus studija):

1. Završena četverogodišnja srednja škola u Bosni i Hercegovini ili u inozemstvu (uz prethodno završen proces nostrifikacije srednjoškolskih svjedodžbi, kao što je reguliano Zakonom o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo).
2. Prijava na Javni konkurs Ministarstva obrazovanja i nauke Kantona Sarajevo za upis na dodiplomski studij psihologije i položeni prijemni ispit.

Kriteriji za upis na diplomski studij (drugi ciklus studija)

1. Završen prvi ciklus studija psihologije (jednopredmetni dodiplomski studij) u trajanju od tri godine ili šest semestara i ostvarenih 180 ECTS studijskih bodova;
   1. (a) Završen predbolonjski studij iz psihologije (diplomirani psiholozi) sukladno Zakonu o visokom obrazovanju i nauku, Kantona Sarajevo.
2. Prijava na Javni konkurs koji raspisuje Ministarstvo obrazovanja i nauke Kantona u Sarajevu za upis u II ciklus studija psihologije. Rangiranje kandidata se vrši na temelju prosječne studijske godine u prvom ciklusu studija.

☐ **Kvalifikacije koje se stiču po okončanju programa (uz direktno izraženu vezu s kvalifikacijskim okvirom)**

Završetkom dodiplomskog studija (prvi ciklus visokog obrazovanja) student stiče pravo na stručno zvanje *Bachelor/Baccalaureat psihologije*, što odgovara nivou 6 prema Osnovi kvalifikacijskog okvira u Bosni i Herecgovini i prema EKO (EQF), odnosno nivou 5B prema ISCED-u.

Završetkom diplomskog studija (drugi ciklus visokog obrazovanja) student stiče pravo na stručno zvanje magistar psihologije, što odgovara nivou 7, prema Osnovi kvalifikacijskog okvira u Bosni i Herecgovini i EKO (EQF), odnosno nivou 5A prema ISCED-u.

☐ Analiza mogućnosti zapošljavanja studenata po završetku studijskog programa koja uključuje mišljenje ili službeno objavljene dokumente organizacija vezanih za tržište rada o primjerenosti predviđenih kvalifikacija koje se stiču završetkom studija

U skladu s evropskim standardima, studijski program psihologije nakon završenog prvog cikllusa studija ne pruža razvijanje kompetencije za samostalno obavljanje psihološke prakse bilo koje vrste. Nakon završenog dodiplomskog studija studenti se mogu zaposliti na različitim vrstama administrativnih poslova višeg stupnja, ali se ne mogu baviti stručnim poslovima psihologa. Tokom dodiplomskog studija student upoznaje osnove različitih psihologijskih teorija, metoda i disciplina. Završetkom prvog ciklusa studija psihologije, student/ica stiče temeljna teorijska, metodološka i analitička znanja i vještine, koje ih osposobljavaju za uspješan nastavak studiranja psihologije (i drugih sličnih studija) na drugom ciklusu studija.

Tokom diplomskog studija student se osposobljava za samostalan rad psihologa.Temeljni cilj drugog ciklusa studiranja psihologije jeste sticanje nužnih istraživačkih i stručnih kompetencija za samostalan rad u psihologiji. Studenti psihologije se nakon sticanja stručnog visokoškolskog obrazovanja magistra psihologije zapošljavaju u javnim i privatnim obrazovnim institucijama (predškolskim ustanovama, osnovnim školama, srednjim školama), andragoškim centrima; u visokoškolskim i znanstvenim institucijama zaposleni su u području edukacije odgajatelja, učitelja i nastavnika, socijalnih radnika, zdravstvenih radnika, kineziologa, kriminologa, politologa, sociologa. Značajan broj psihologa bavi se i znanstveno-istraživačkim radom. Psiholozi se zapošljavaju i u savjetovalištima za mentalno zdravlje, savjetovalištima za djecu i mlade, savjetovalištu za predbračne i bračne odnose; na klinikama za psihijatriju, neurologiju, ortopediju, pedijatriju i onkologiju na Kliničko-Univerzitetskom centru u Sarajevu, kao i u drugim kliničkim centrima u Bosni i Herecgovini; zavodima za alkoholozam i druge toksikomanije, Centrima za rehabilitaciju od psihoaktivnih tvari, disciplinskim centrima za mlade. Također, psiholozi se zapošljavaju i u ustanovama za profesionalnu orijentaciju i selekciju, zatim u zavodima za zapošljavanje, zavodima za zaštiti na radu, proizvodnim radnim organizacijama te različitim korporacijama u sektorima za upravljanje ljudskim potencijalima. U posljednje vrijeme mnogi se psiholozi zapošljavaju u bankama, sudstvu, policiji, vojsci, sportskim klubovima.

☐ Prohodnost studija

Studijski program psihologije je prohodan za studente psihologije iz BIH i šire. Studentima psihologije koji žele nastaviti obrazovanje na Filozofskom fakultetu u Sarajevu, Odsjek za psihologiju nudi mogućnost upisa na doktorski studij psihologije. Međutim, kako smo naveli horizontalnu prohodnost studenata koji su završili studijske programe drugih društvenih, humanističkih ili zdravstvenih studija, u sadašnjem trenutku ne možemo realizirati iz objektivnih razloga.

☐ Skale bodovanja i ocjenjivanja

Na početku studijske godine student je upoznat s načinom ocjenjivanja i obavezama koje se vrednuju za sve predmete koje sluša. Provjera znanja vrši se pismeno, pismeno i usmeno ili usmeno. Konačan uspjeh studenta nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:

a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;
b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 bodova;
c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 bodova;
d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnijim nedostacima, nosi 65-74 bodova;
e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 bodova;
f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.

☐ **Osiguranje kvalitete**

Nastavnici i saradnici na Odsjeku za psihologiju primjenjuju različite nastavne metode i oblike rada u realizaciji nastavnih aktivnosti. Studijski plan za svaki nastavni kolegij sadrži opis kvalifikacija i ishoda učenja (generičke sposobnosti). Predavanja i vježbe su koncipirane interaktivno, te je osigurano da studenti psihologije aktivno sudjeluju u nastavnom procesu. Jednom godišnje studenti popunjavaju anketu koja sadrži i pitanja o tome da li nastavnici i suradnici osiguravaju operativne ciljeve koje su definirani nastavnim planom i programom. Također, student psihologije imaju mogućnost da sudjeluju sa svojim profesorima/mentorima na različitim istraživačkim projektima, te da prezentiraju nalaze istraživanja. U okviru Naučno-stručnog skupa "Sarajevski dani psihologije", koji se održavaju svake druge godine, posebna sekcija je namijenjena studentima. Studentska sekcija okuplja veliki broj studenata psihologije iz BiH i regiona i "mjesto" je razmjene znanja i akademskog iskustva između studenata. Odsjek za psihologiju u Sarajevu je utjelovio studentsku nagradu "Ante Raić", za najbolji magistarski rad u dvije studijske godine, koja se tradicionalno dodjeljuje na "Sarajevskim danima psihologije". Nastavnici i suradnici aktivno sudjeluju u podršci i stručnoj pomoći Udruženju studenata "Sinapsa".

Opis studijskog programa:

☐ **Ishodi učenja na nivou studijskoga programa definiranim u skladu sa zahtjevima strukovnih udruženja i tržišta rada, nastavkom školovanja, općim društvenim potrebama i standardima kvalifikacijskog okvira.**

Nakon završenog studijskog programa psihologije, student je osposobljen da:

- ✓ integrira psihološke spoznaje iz šire perspektive;
- ✓ dizajnira istraživačke nacrte prema zahtjevima strukovnog udruženja, tržišta rada, za nastavak školovanja kao i nacrte koji će pomoći u rješavanju socijalno-psiholoških problema. U cilju odgovora na postavljene zahtjeve od studenta se očekuje da efikasno procijeni koju istraživačku metodu treba koristiti (korelacijske nacrte, kvazieksperimentalne studije ili eksperiment), vodeći računa o svim etičkim prinicpima propisanim Etičkim kodeskom strukovnog udruženja;

- ✓ analizira podatke korištenjem adekvatnih statističkih i psihometrijskih postupaka;
- ✓ izvještava o rezultatima istraživanja utemeljenim na odgovarajućim teorijskim okvirima, metodološkim pristupom;
- ✓ kreira programe za intervenciju usmjerene ka optimizaciji grupne produktivnosti i preventivno djelovanje na disfunkcionalne oblike ponašanja u grupnom kontekstu;
- ✓ primijeni znanje i kritičko razumijevanje teorijskih koncepata i rezultata istraživanja vezanih za motivacijsko-socijalne procese u obrazovnom kontekstu;
- ✓ integrira i primijeni znanja u školskom okruženju te ih kontinuirano produbljuje kroz cjeloživotno učenje.
- ✓ planira regrutacijski proces u radnoj organizaciji, prilagođen njenim potrebama i karakteristikama potencijalnih aplikanata, te tržišta rada;
- ✓ pripremi plan treninga u skladu sa rezultatima analize potreba;
- ✓ dizajnira idejna ergonomska rješenja u dizajniranju radnog okruženja;
- ✓ kreira efikasne radne timove u modernim organizacijama, koristeći se znanjem o kolektivnoj inteligenciji i načinu njenog mjerenja.
- ✓ definira ciljeve u radu s klijentima na temelju prikupljanja relevantnih podataka;
- ✓ aktivno učestvuju u promoviranju mjera povećanja zapošljivosti u društvu;
- ✓ dizajnira osnovne intervencijske postupke koji doprinose povećanju kvaliteta rada i dobrobiti radnika;
- ✓ razvija usluge i proizvode utemeljenim na psihološkim teorijama i metodama uz njihovu odgovarajuću evaluaciju i testiranje
- ✓ stiče bazične vještine u primjeni glavnih metoda procjene, uključujući klinički intervju, opažanje i najčešće korištene psihološke mjerne instrumente u kliničkoj praksi, te savladava osnove interpretacije i integracije podataka procjene, kao i pisanja psihološkog izvještaja uz poštivanje svih etičkih principa struke;
- ✓ identificira, priprema i realizira odgovarajuće intervencije na temelju postavljenih ciljeva;
- ✓ planirana i dizajnira programe prevencije u zajednici;
- ✓ evaluira programe intervencije ili programe za unapređenje različitih socijalnih vještina.

Opće/generičke vještine usvojene tijekom studija psihologije:

- ✓ efikasno prenošenje ideja svim komunikacijskim kanalima i izvještavanjem prilagođenom potrebama i očekivanju primatelja informacija;
- ✓ sposobnost razumijevanja, analiziranja i upotrebe statističkih i drugih podataka;
- ✓ savjesno i znalačko prikupljanje i prezentiranje informacija sadržanih u knjigama, časopisima i izvorima s Interneta;
- ✓ osjetljivost i adekvatna reakcija na kontekstualne i interpersonalne faktore u grupi na temelju integriranih spoznaja o složenosti ljudskog ponašanja i socijalne interakcije - spremnost za timski rad;
- ✓ preuzimanje odgovornosti za kontinuiranim učenjem i razvojem vlastitih vještina učenja i spremnosti za cjeloživotno učenje.

☐ **Popis obaveznih i izbornih predmeta s brojem ECTS bodova i brojem kontakt sati nastave potrebnim za njihovu izvedbu**

I CIKLUS
ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU
STUDIJSKA GRUPA: PSIHOLOGIJA
Jednopredmetni studij

1. SEMESTAR

RB	DRUŠTVENE NAUKE/PSIHOLOGIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Opća psihologija	Uvod u psihologiju	FIL PSI 111	2	1	1	6	
2.	Psihološka metodologija	Statistika u psihologiji 1	FIL PSI 112	2	0	2	7	
3.	Kognitivna psihologija	Psihologija učenja	FIL PSI 114	1	1	0	4	
4.	BIOMEDICINA I ZDRAVSTVO, Temeljne medicinske nauke, Anatomija	Osnove anatomije i fiziologije CNS-a	FIL PSI 115	2	1	0	4	
5.	Biološka psihologija	Biološka psihologija 1	FIL PSI 116	2	0	2	5	
6.	HUMANISTIČKE NAUKE; Filozofija	Filozofija	FIL FIL 100	1	0	1	2	
7.	HUMANISTIČKE NAUKE: NAUKA O JEZIKU I KNJIŽEVNOSTI(FILOLOGIJA)	Strani jezik 1 (opći predmet)		1	0	1	2	
			Ukupno:	21			30	

2. SEMESTAR

RB	DRUŠTVENE NAUKE/PSIHOLOGIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Psihološka metodologija	Statistika u psihologiji 2	FIL PSI 113	2	0	2	7	DA[1]
2.	Biološka psihologija	Biološka psihologija 2	FIL PSI 117	2	0	2	5	DA[2]
3..	Kognitivna psihologija	Kognitivna psihologija 1	FIL PSI 118	2	1	0	5	
4.	Psihološka metodologija	Metodologija eksperimentalne psihologije	FIL PSI 120	2	0	2	7	
5.	Opća pedagogija	Pedagogija	FIL PED 115	2	0	1	4	
6.	HUMANISTIČKE NAUKE: NAUKA O JEZIKU I KNJIŽEVNOSTI(FILOLOGIJA)	Strani jezik 2 (opći predmet)		1	0	1	2	DA[3]
			Ukupno:	20			30	

Mladenović

[1] Uslov za Statistiku u psihologiji 2 je Statistika u psihologiji 1 FIL PSI 112
[2] Uslov za Biološku psihologiju 2 je Biološka psihologija 1 FIL PSI 116
[3] Uslov za Strani jezik 2 je Strani jezik 1

3. SEMESTAR

RB	DRUŠTVENE NAUKE/PSIHOLOGIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Kognitivna psihologija	Kognitivna psihologija 2	FIL PSI 212	2	1	1	6	DA[4]
2.	Razvojna psihologija	Uvod u razvojnu psihologiju	FIL PSI 213	2	0	2	6	
3.	Psihološka metodologija	Metodologija neeksperimentalne psihologije	FIL PSI 214	2	0	2	7	DA[5]
4.	Psihološka metodologija	Psihometrija 1	FIL PSI 215	2	0	3	7	DA[6]
5.	Psihologija ličnosti	Psihologija emocija	FIL PSI 217	2	1	0	4	
			Ukupno:	20			30	

4. SEMESTAR

RB	DRUŠTVENE NAUKE/PSIHOLOGIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Psihološka metodologija	Psihometrija 2	FIL PSI 216	2	0	3	7	DA[7]
2.	Kognitivna psihologija	Inteligencija	FIL PSI 218	2	1	0	5	DA[8]
3.	Razvojna psihologija	Psihologija djetinjstva i adolescencije	FIL PSI 219	2	1	2	6	DA[9]
4.	Biološka psihologija	Neuropsihologija	FIL PSI 220	2	0	2	5	DA[10]
5.	Zdravstvena i klinička psihologija	Uvod u psihopatologiju	FIL PSI 221	2	1	0	5	
6.		Izborni predmet s fakultetske/univerzitetske liste		1	0	1	2	
			Ukupno:	22			30	

[4] Uslov za Kognitivnu psihologiju 2 je Kognitivna psihologija 1 FIL PSI 118
[5] Uslov za Metodologiju neeksperimentalne psihologije je Metodologija ekperimentalne psihologije FIL PSI 120 i Statistika u psihologiji 1 FIL PSI 112
[6] Uslov za Psihometriju 1 je Statistika u psihologiji 2 FIL PSI 113
[7] Uslov za Psihometriju 2 je Psihometrija 1 FIL PSI 215

[8] Uslov za Inteligenciju je Kognitivna psihologija 2 FIL PSI 212
[9] Uslov za Psihologiju djetinjstva i adolescencije je Uvod u razvojnu psihologiju FIL PSI 213
[10] Uslov za Neuropsihologiju je Biološka psihologija 2 FIL PSI 117

5. SEMESTAR

RB	DRUŠTVENE NAUKE/PSIHOLOGIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Psihologija ličnosti	Teorije ličnosti	FIL PSI 311	2	0	2	6	
2.	Razvojna psihologija	Psihologija odrasle dobi i starenja	FIL PSI 312	2	0	1	5	DA[11]
3.	Socijalna psihologija	Socijalna psihologija 1	FIL PSI 313	2	0	1	5	
4.	Zdravstvena i klinička psihologija	Mentalno zdravlje	FIL PSI 314	2	1	0	5	DA[12]
5.	Psihološka metodologija	Epistemologija	FIL PSI 315	2	1	0	5	
6.	Psihologija – Izborni predmet sa odsječke (unutrašnje) liste	Psihologija boli	FIL PSI 361	2	0	0	2	
		Statističke analize pomoću računara	FIL PSI 362	1	0	1	2	DA[13]
		Psihofiziologija spavanja	FIL PSI 366	1	1	0	2	DA[14]
7.		Izborni predmet s fakultetske /univerzitetske liste		1	0	1	2	
			Ukupno:	20			30	

[11] Uslov za Psihologija odrasle dobi i starenja je za Psihologiju djetinjstva i adolescencije FIL PSI 219
[12] Uslov za Mentalno zdravlje je Uvod u psihopatologiju FIL PSI 221
[13] Uslov za Statističke analize pomoću računara je Statistika u psihologiji 1 FIL PSI 112 i Statistika u psihologiji 2 FIL PSI 113
[14] Uslov za Psihofiziologiju spavanja je Neuropsihologija FIL PSI 220

6. SEMESTAR

RB	DRUŠTVENE NAUKE/PSIHOLOGIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Psihologija ličnosti	Psihologija ličnosti	FIL PSI 316	2	0	2	5	DA[15]
2.	Socijalna psihologija	Socijalna psihologija 2	FIL PSI 317	2	0	2	5	DA[16]
3.	Školska psihologija i Psihologija obrazovanja	Uvod u psihologiju obrazovanja	FIL PSI 318	2	0	0	4	
4.	Psihologija rada	Uvod u psihologiju rada	FIL PSI 319	2	0	0	4	
5.	Zdravstvena i klinička psihologija	Uvod u kliničku	FIL PSI	2	0	0	4	

		psihologiju	320					
6.	Zdravstvena i klinička psihologija	Zdravstvena psihologija	FIL PSI 321	2	0	1	4	
7. 7. 8.	Psihologija ličnosti Psihologija – Dva izborna predmeta sa odsječke (unutrašnje) liste	Istraživanja u psihologiji ličnosti	FIL PSI 370	2	0	0	2	DA[17]
		Izabrane teme iz statistike	FIL PSI 371	1	0	1	2	DA[18]
		Primijenjena razvojna psihologija	FIL PSI 372	2	0	0	2	
		Osnove traumatske psihologije	FIL PSI 373	2	0	0	2	
		Psihologija u zajednici	FIL PSI 374	1	1	0	2	
			Ukupno:	21			30	

[15] Uslov za Psihologiju ličnosti je Teorije ličnosti FIL PSI 311
[16] Uslov za Socijalnu psihologiju 2 je Socijalna psihologija 1 FIL PSI 313
[17] Uslov za Istraživanja u psihologiji ličnosti je Teorije ličnosti FIL PSI 311
[18] Uslov za Izabrane teme u statistici je Statistika u psihologiji 1 FIL PSI 112 i Statistika u psihologiji 2 FIL PSI 113

STUDIJSKA GRUPA: PSIHOLOGIJA
Jednopredmetni studij

1. SEMESTAR

RB	DRUŠTVENE NAUKE/PSIHOLOGIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Školska psihologija i psihologija obrazovanja	Psihologija obrazovanja: učenje i poučavanje	FIL PSI 411	2	1	2	6	
2.	Zdravstvena i klinička psihologija	Klinička procjena	FIL PSI 413	2	0	2	5	
3.	Socijalna psihologija	Socijalna kognicija	FIL PSI 414	2	0	2	5	
4.	Zdravstvena i klinička psihologija	Psihopatologija	FIL PSI 415	2	1	0	4	
5.	Kognitivna psihologija	Primijenjena kognitivna psihologija	FIL PSI 417	1	0	1	4	
6. 7.	Psihologija – Dva izborna predmeta sa odsječke (unutrašnje) liste	Psihologija sporta	FIL PSI 462	1	0	1	2	
		Psiholog u skrbi za starije ljude	FIL FIL 463	1	0	1	2	
		Rezilijencija: teorija, istraživanja i praksa	FIL PSI 465	2	0	0	2	
		Ponašanje potrošača	FIL PSI 469	1	1	0	2	
8.		Izborni predmet sa fakultetske/univerzitetske (vanjske) liste		1	0	1	2	
			Ukupno:	24			30	

2. SEMESTAR

RB	DRUŠTVENE NAUKE/PSIHOLOGIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Psihologija rada	Odabir i razvoj osoblja	FIL PSI 412	2	1	2	5	
2.	Školska psihologija i psihologija obrazovanja	Psihologija obrazovanja: motivacijsko-socijalni procesi	FIL PSI 416	2	1	2	6	DA[19]
3.	Socijalna psihologija	Psihologija grupa i međugrupnih odnosa	FIL PSI 419	2	0	1	5	
4.	Zdravstvena i klinička psihologija	Savjetovanje i psihoterapija	FIL PSI 420	2	0	2	5	DA[20]
5.	Psihološka metodologija	Multivarijatne analize	FIL PSI 418	2	0	1	5	
6.	Psihologija – Dva izborna predmeta sa odsječke (unutrašnje) liste	Psihologija roditeljstva	FIL PSI 461	2	0	0	2	
		Politička psihologija	FIL PSI 466	2	0	0	2	

7.		Psihološke krizne intervencije	FIL PSI 467	1	1	0	2	
		Forenzička psihologija	FIL PSI 468	2	0	0	2	
		Psihologija u marketingu	FIL PSI 464	2	0	0	2	
			Ukupno:	24			30	

[19] Uslov za Psihologiju obrazovanja: motivacijsko-socijalni procesi je Psihologija obrazovanja: učenje i poučavanje FIL PSI 411

[20] Uslov za Savjetovanje i psihoterapiju je Psihopatologija FIL PSI 415 i Klinička procjena FIL PSI 413

3. SEMESTAR

RB	DRUŠTVENE NAUKE/PSIHOLOGIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Psihologija rada	Motivacija i radno ponašanje	FIL PSI 517	2	1	2	5	
2.	Zdravstvena i klinička psihologija	Razvojna psihopatologija	FIL PSI 518	2	0	2	5	DA[21]
3. 4. 5. 6.	Psihologija – Četiri izborna predmeta sa odsječke (unutrašnje) liste	Vojna psihologija	FIL PSI 561	2	1	0	4	
		Upravljanje karijerom	FIL PSI 562	1	1	1	4	
		Psihologija obrazovanja učenika s teškoćama u školi	FIL PSI 563	2	1	0	4	
		Prilagodba djece i adolescenata u obrazovnom kontekstu	FIL PSI 564	2	1	0	4	
		Psihološki ugovor u radnim organizacijama	FIL PSI 565	2	1	0	4	
		Metodika nastave psihologije	FIL PSI 566	2	0	1	4	
		Psihologija hraniteljstva	FIL PSI 567	2	1	0	4	
		Teorija i praksa upravljanja karijerom	FIL PSI 568	1	1	1	4	
		Psihologija humora	FIL PSI 569	2	0	1	4	
7.		Individualni rad s mentorom	FIL PSI 596	2 sata rada			4	
			Ukupno:	23			30	

4. SEMESTAR

RB	DRUŠTVENE NAUKE/PSIHOLOGIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Psihologija	Individualni rad s mentorom	FIL PSI 597	5 sati rada			6	
2.	Psihologija	Stručna praksa	FIL PSI 598			5	6	
3.		Završni rad	FIL PSI 599				18	
			Ukupno:	10			30	

Uslov za Razvojnu psihopatologiju je Savjetovanje i psihoterapija FIL PSI 420

☐ Informacije o strukturi studija i uslovima upisa u sljedeći semestar

Nastavna materija, koja se izučava na Odsjeku za psihologiju, postavljena je stepenasto i međusobno je sadržajno povezana, te se očekuje da je student savladava postepeno prelaskom iz niže godine studija u višu. Međutim, svaki predmet je postavljen autonomno u odnosu na druge predmete, te je u njihovom ukupnom savladavanju u zbiru svih predmeta, za svaki semestar opisan temeljni uvjet za upisivanje narednog, višeg semestra studija. Student ima pravo prenijeti u narednu godinu studija unutar jednog ciklusa studija najviše 12 studijskih bodova ili najviše dva nepoložena predmeta koji se prenose u narednu studijsku godinu, pod uvjetom da nepoloženi predmet koji se prenosi nije preduvjet za slušanje predmeta u toj studijskoj godini. Uvjet za upis narednog semestra student ostvaruje nakon uredno odslušane nastave i završenih svih obaveza prema nastavi u tom semestru (što verificiraju svojim potpisom predmetni nastavnik i asistent). U narednom semestru student može slušati nastavu iz nastavnog predmeta koji je vezan (Naprimjer, Statistika u psihologiji 2) i završiti sve studijske obaveze iz predmeta unutar semestra, ali ne može pristupiti završnom semestralnom ispitu, dok ne položi nastavni predmet iz prethodnog semestra (Naprimjer, Statistika u psihologiji 1).
Nastavnim programom propisani nastavni predmeti dijele se na zajedničke, opće, obavezne, izborne predmete sa odsječke (unutrašnje) liste izbornih predmeta te izborne predmete s fakultetske (vanjske) liste izbornih predmeta. Osim toga, pojedini predmeti imaju i status osnovnih ili uvjetnih kolegija. Zajednički (fakultetski) ili opći predmeti se u pravilu organiziraju u prve dvije godine studija, a za studente psihologije to su (u I i II semestru), Strani jezik 1 i 2 (u prvom i drugom semestru i Filozofija (u I semestru).
U obavezne predmete ili kolegije spadaju svi predmeti koji su utvrđeni nastavnim planom i programom. Na listi izbornih predmeta s matičnog studija (odsječka ili unutrašnja lista izbornih predmeta) nalaze se predmeti koji proširuju osnovnu oblast izučavanja specifičnih sadržaja koji ih dodatno osposobljavaju za samostalni rad. Izborni predmeti koje student upiše postaju za njega/nju obavezni predmeti.
Osim obaveznih i izbornih predmeta sa odsječke (unutrašnje) liste, propisanih nastavnim programom, studenti izborne predmete biraju i sa fakultetske/univerzitetske (vanjske) liste izbornih predmeta.

U toku trajanja nastave od studenta se očekuje, osim urednog pohađanja svih vidova nastave, aktivno učešće na nastavnom satu, davanje usmenog i pismenog doprinosa kod izvođenja vježbi, sudjelovanje u diskusiji o pojedinim temama u okviru seminara, izrada domaćih zadataka u predviđenim rokovima jednostavnijim istraživanjima na zadate teme kroz sekundarne izvore u biblioteci ili korištenjem multimedijalnih nastavnih sredstava, uključujući i pretraživanje web stranica, te njihovo prezentiranje na

satu; izrada jednog individualnog seminarskog rada kraćeg obima (7–9 kartica teksta ili do 2.500 riječi) ili sudjelovanje u radu grupe od 2 do 3 studenta na izradi većeg seminarskog rada (10–12 kartica teksta ili do 5.000 riječi) ili nekog drugog oblika grupnog rada.

☐ Popis ili uslovi izbora predmeta koje student može izabrati s drugih studijskih programa

Student psihologije bira izborne predmete sa drugih studijskih programa (fakultetska lista) ili sa drugih Fakulteta Univerziteta u Sarajevu, sukladno vlastitim preferencijama i potrebama. Popis izbornih predmeta sa fakultetske liste je, prije upisa u narednu godnu studentima dostupan na web stranici Fakulteta. Vanjska /univerzitetska lista još uvijek nije dostupna studentima.

☐ Načini dokumentovanja 30 ECTS praktične nastave

Praktična nastava na studiju psihologije se realizira na svim aplikativnim psihološkim disciplinama, u obimu koji je definiran silabusom na početku svake studijske godine i to na različite načine: (1) gostovanjem stručnjaka iz prakse koji podučavaju studente bazičnim tehnikama u radu, (2) studentskim posjetama/terenske vježbe radnim organizacijama, centrima za skrb osobama treće životne dobi (Gerontološki centar u Sarajevu i Centar za zdravo starenje Novo Sarajevo), J.U. „Vladimir Nazor" u Sarajevu, Domu „Bjelave"); praktični rad studenata iz Psihologije sporta u spotskim klubovima (nogometni klubovi i karate klubovi). Nadalje student praktični dio nastave obavljaju u javnim ustanovama za djecu, mlade i odrasle osobe sa posebnim potrebama (npr. Centar za slijepu i slabovidnu djecu i omladinu Sarajevo; Savez udruženja gluhih i nagluhih FBiH; JU Zavod za specijalno obrazovanje i odgoj djece "Mjedenica" Sarajevo; Ured za podršku studentima sa posebnim potrebama Univerzitet u Sarajevu, itd.). Praktični rad studenata iz oblasti Školske psihologije i psihologoije obrazovanja u osnovnim i srednjim školama.
Nakon svih aktivnosti različitih oblika praktičnog rada studenti su dužni sačiniti izvještaj koji evaluiraju odgovorni nastavnici iz nastavnih predmeta. Praktična nastava se realizira i iz oblasti socijalna psihologija i psihologija ličnosti, gdje je zadatak studenata da na temelju stečenog znanja osmisle praktične aktivnosti koje bi bile korisne u rješavanju socijalno-psiholoških problema. U okviru kolegija iz: Psihologije djetinjstva i adolescencije, Socijalne percepcije i stavova, Odabira i razvoj osoblja, Savjetovanja i psihoterapije, Psihologije obrazovanja,: učenje i poučavanja, Psihopatologija, Kliničke procjene, Psihologije sporta, Metodike nastave u psihologije, Ponašanja potrošača, Psihologija obrazovanja učenika s teškoćama u školi, Psihologija boli, Mentalnog zdravlja, Psihologije ličnosti, po jedan ECTS studijski bod je određen za navedene oblike praktične nastave, što u ukupnom zbroju iznosi (**14 ECTS studijskih bodova).**

Stručna praksa (četvrti semestar, 6 ECTS) je poseban oblik praktične nastave koja se realizira u četvrtom semestru drugog ciklusa studija u trajanju od 75 sati. Studenti psihologije ovaj oblik praktične nastave realiziraju u različitim instuticiijama (Centrima za mentalno zdravlje, Gerontološkom Centru u Sarajevu, Agencijama za istraživanje javnog mnjenja, Kliničkim centrima, J.U. „Disciplinski centar", osnovnim i srednjim školama Kantona Sarajevo, Realizacija stručne prakse se odvija prema definiranim kriterijima: (1) imenovanje mentora/ nastavnika sa Odsjeka za psihologiju (koji se bira na

početku nove studijske godine), koji je odgovoran za cijeli proces stručne prakse i koji na temelju Dnevnika studentske prakse verificira stručnu praksu i (2) imenovanje mentora koji prima studenta na praksu (dipl.psiholog ili magistar psihologije koji ima najmanje pet godina radnog iskustva), koji podučava studenta različitim tehnikama i metodama u radu i svakodnevno dok traje praksa, piše Izvještaj o aktivnostima koje je student proveo na tom radnom mjestu u praksi, te nakon obavljene prakse daje svoje mišljenje o znanju, vještinama i kompetencijama koje je student obavio tijekom prakse.

Treći oblik praktične nastave je **Individualni rad s mentorom (treći semestar na drugom ciklusu studija 4 ECTS) i Individualni rad s mentorom (četvrti semestar na drugom ciklusu studija, 6 ECTS).** Individualni rad s mentorom se izvodi s ciljem praćenja studenta u procesu izrade magistarskog rada i uključuje: odabir relevantnog teorijskog okvira i analiza dosadašnjih spoznaja na osnovu dostupne relevantne literature; priprema i izrada nacrta rada; definiranje cilja istraživanja uz postavljanje adekvatnih istraživačkih hipoteza; priprema, konstrukcija, prijevod, adaptacija instrumenata; "trening"/obučavanje studenata za samostalnu provedbu istraživanja; vodeći računa o specifičnostima uzorka (djeca, adolescenti, osobe treće životne dobi; prikupljanje podataka, primjena adekvatnih statističkih postupaka za analizu dobivenih podataka, obrada i analiza podataka, interpretacija rezultata, ograničenja rada. Student je dužan da napiše PREGLEDNI RAD, nakon Individualnog rada s mentorom u trećem semestru, odnosno da nakon Individualnog rada s mentorom u četvrtom semestru finalizira rad na završnom radu.

☐ Informacije o načinu završetka studija

Student završava studij odbranom završnog rada iz područja psihologije. Postupak pri izradi završnog rada provodi se sukladno članovima (član, 69., član, 70, član, 71 i članom 72) Zakona o visokom obrazovanju, Kantona Sarajevo.
Studij psihologije smatra e završenim ako je student položio sve ispite, obavio druge obaveze predviđene studijskim programom i uspješno odbranio završni rad.

Opis svakoga predmeta na studiju:

☐

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: **FIL PSI 111**	**Naziv predmeta:** Uvod u psihologiju		
Ciklus: 1.	**Godina:** 1.	**Semestar:** 1.	**Broj ECTS kredita:** 6
Status: obavezni		**Ukupan broj sati:4** Predavanja 2 Seminar 1 Vježbe 1	

Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj kolegija je upoznati studente s temeljnim obilježjima psihologije kao prirodne i društvene naučne discipline, pri čemu je naglasak na pregledu i informaciji, a ne na prikazivanju područja „u dubinu". Svrha kolegija je i detaljnije informirati studente o studiju i psihologiji kao struci te im dati opći uvid u neka temeljna područja i znanja iz psihologije, što će im omogućiti lakše snalaženje na studiju.
Tematskejedinice:	Priroda psihologije; Psihički razvoj; Senzorni procesi i percepcija; Svijest; Učenje, uvjetovanje i pamćenje; Govor i mišljenje; Motivacija; Emocije; Inteligencija; Ličnost; Stres, zdravlje i suočavanje; Psihički poremećaji i liječenje psihičkih poremećaja; Socijalna psihologija: socijalni uticaji i socijalna kognicija
Ishodi učenja:	Znanje: Studenti će usvojiti teorijska znanja o deset velikih tema, o ključnim istraživanjima iz glavnim područja psihologije koja su obilježila razvoj psihologije kao znanosti. Moći će odgovoriti na pitanja o tome čime se područje bavi (fundamentalni aspekt); o primjeni istraživanja u raznolikim praktičnim aspektima, odnosno, kako se i u kojoj mjeri rezultati istraživanja pretaču u praksu (primijenjeni aspekt ili aspekt struke); te o zastupljenosti „područja" tokom studija (npr. organizacija matične katedre, pokrivenost u kolegijima i slično). Vještine: Studenti će biti u mogućnosti da nađu znanstvene članke u vezi istraživačkih problema unutar teorijskih tema, da istraže literaturu, sažmu i prezentiraju osnovne ideje unutar različitih psiholoških tema. Kompetencije: Student će biti u mogućnosti integrirati stečena znanja i vještine iz izučavanih područja u kontekstu psihologije kao znanosti. Studenti će individualno ili u timu biti u mogućnosti razumjeti osnovne psihološke konstrukte, naći relevantnu literaturu, opisati i prezentirati različite teme iz psihologije. Stečena znanja moći će primijeniti unutar različitih psiholoških predmeta koji se izučavaju na starijim godinama.
Metode izvođenja nastave:	Interaktivna predavanja, rad u malim grupama, pisanje seminarskog rada, individualne i grupne prezentacije
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

Literatura:	Obavezna: 1. Atkinson, Hilgard, Nolen-Hoeksema, S., Fredrickson, B. L., Loftus, G. R., & Lutz, C. (2007). Uvod u psihologiju. Naklada Slap: Jastrebarsko Dodatna: 1. Banyard, P. & Grayson, A. (2008). Introducing Psychological Research. Palgrave MacMillan: London 2. Članci objavljeni u različitim časopisima iz oblasti psihologije

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta:FIL PSI 112	**Naziv predmeta:** Statistika u psihologiji 1		
Ciklus: 1.	**Godina:** 1.	**Semestar:** 1.	**Broj ECTS kredita: 7**
Status: obavezni		**Ukupan broj sati:4** Predavanja 2 Vježbe 2	

Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje studenata sa osnovnim statističkim pojmovima koji se koriste u psihološkim istraživanjima i praktičnom radu. Stjecanje znanja i vještina neophodnih za deskripciju i analizu podataka, kao i za statističko zaključivanje.
Tematskejedinice:	Korištenje statistike u psihologiji. Statistika i naučni metod. Usporedba tzv. kliničkog i tzv. statističkog pristupa u psihologiji. Osnovni koncepti u statistici: varijable, skale mjerenja, deskriptivna i inferencijalna statistika. Tabelarno i grafičko prikazivanje rezultata. Mjere centralne tendencije: aritmetička sredina, centralna vrijednost, dominantna vrijednost. Mjere varijabiliteta: totalni raspon, indeks središnjeg raspršenja, varijanca, standardna devijacija, poluinterkvaritlno raspršenje. Izbor mjera centralne tendencije i varijabiliteta. Usporedba različitih oblika distribucije rezultata. Normalna distribucija. Z-vrijednosti i standardna normalna distribucija. Određivanje položaja rezultata u grupi: percentili i decili. Osnovni principi vjerovatnoće. Standardna pogreška aritmetičke sredine. Testiranje hipoteza. Provjeravanje statističke značajnosti razlika među aritmetičkim sredinama i proporcijama. Snaga statističkog testa.
Ishodi učenja:	Znanje: Razumijevanje osnovnih statističkih koncepata: varijabla, mjerenje, distribucija. Pozicioniranje statistike u širem naučnom kontekstu. Razumijevanje parametara statističkih distribucija: oblik distribucije, mjere centralne tendencije i raspršenja. Usvajanje osnovnih principa vjerovatnoće i njihove primjenene u inferencijalnoj statistici. Usvajanje temeljnih koncepata statističkog testiranja hipoteza: standardna pogreška i distribucija aritmetičkih sredina uzoraka. Razumijevanje primjene navedenih principa i koncepata na primjerima testiranja razlika između grupa. Vještine: Primjena statističkih postupaka u sređivanju, organizaciji i prezentaciji statističkih podataka i njihovom pripremanju za daljnje statističke analize. Deskripcija distribucija podataka. Utvrđivanje i interpretiranje pozicije rezultata u skupini. Provođenje i interpretiranje statističkih testova razlika između grupa. Kompetencije: Očekuje se da će studenti usvojiti osnove statističke pismenosti što će im omogućiti samostalno osmišljavanje postupaka mjerenja, primjenu deskriptivnih i inferencijalnih statističkih postupaka te praćenje drugih studijskih kolegija.
Metode izvođenja nastave:	Monološki/predavački metod (predavanja), interaktivna nastava, analitički i demonstracioni pristup. Praktična primjena (rješavanje zadataka)

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Petz, B. (2002). Osnovne statističke metode za nematematičare. Jastrebarsko: Naklada Slap. 2. Đapo, N., Đokić, R. (2012). Statistika u psihologiji, priručnik za studente. Sarajevo: e-Publishing, Filozofski fakultet. Dopunska: 1. Howell, D.C. (1997). Statistical Methods for Psychology. Wardsworth Publishing Company, Belmont, CA. 2. Kolesarić, V., Petz, B. (2003). Statistički rječnik. Jastrebarsko: Naklada Slap.

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **1**

Šifra predmeta:FIL PSI114	**Naziv predmeta:** Psihologija učenja		
Ciklus:1.	**Godina:** 1.	**Semestar:** 1	**Broj ECTS kredita: 4**
Status: obavezni		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja: 1 Seminar: 1	

Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente s različitim pristupima i teorijama učenja kao i različitim oblicima učenja. Nadalje, upoznati studente s primijenom principa učenja u različitim oblastima psihologije, drugih nauka i u svakodnevnom životu. Kod studenata razviti kritički i etički pristup problemima učenja.
Tematske jedinice:	Teorijski pristupi učenju, definicije i vrste učenja Utiskivanje i habituacija Asocijacionizam Klasično i instrumentalno uvjetovanje Kognitivne teorije učenja Socijalne teorije učenja Implicitno i eksplicitno učenje Noviji pristupi u razumijevanju učenja
Ishodi učenja:	Znanja: Studenti će moći definirati učenje i opisati i usporediti glavne pristupe i teorije učenja, zatim opisati i usporediti različite oblike uvjetovanja, razlikovati komponente klasičnog i operantnog uvjetovanja, prepoznati oblike i komponente uvjetovanja, opisati i razlikovati procese učenja opažanjem i osnovne oblike složenog kognitivnog učenja. Vještine: Samostalna primjena znanja iz navedenih tematskih jedinica u razumjevanju i objašnjenju različitih fenomena učenja i ponašanja kao i modifikacije ponašanja. Kompetencije: Osposobljavanje studenata za praćenje drugih kolegija kao i za samostalno praćenje novih dostignuća iz psihologije učenja. Sposobnosti kritičkog i etičkog pristupa u razumijevanju učenja.
Metode izvođenja nastave:	Monološki/predavački metod (predavanja), interaktivna nastava, analitički i demonstracioni pristup.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Zarevski, P. (1994). Psihologija pamćenja i učenja. Jastrebarsko: Naklada Slap 2. Radonjić, Slavoljub. Psihologija učenja. Zavod za izdavanje udžbenika i nastavna sredstva, Beograd. Dopunska: 1. Rathus, S. A. (2000). *Temelji psihologije*. Naklada Slap. Jastrebarsko. 2. Howe, M.J.A. (1999). *Psihologija učenja*. Naklada Slap. Jastrebarsko. 3. Ostala literatura i radovi iz tekuće znanstvene i stručne periodike

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI 115	**Naziv predmeta:** Osnove anatomije i fiziologije CNS-a		
Ciklus: 1.	**Godina:** 1.	**Semestar:** 1.	**Broj ECTS kredita:** 4
Status: obavezni		**Ukupan broj sati: 3** Predavanja 2 Seminar 1	

Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Studenti će se upoznati sa osnovama morfo-funkcionalne organizacije CNS-a, te sa važnosti pojedinih dijelova CNS-a u procesima koji vrše funkcije usklađivanja tj. koordinacije, a preko njih svrsishodnost i cjelovitost reagovanja u odnosu na okolinu. Studenti treba da se upoznaju o povezanosti svih dijelova nervnog sistema kao preduslov za daljnju nadogradnju i usvajanje znanja i vještina iz biološke psihologije.
Tematske jedinice:	Anatomska i funkcionalna podjela. Neuroanatomska terminologija. Orijentacije u CNS-u. Elementi građe (neuron, neuroglija, sinapsa). Morfologiju CNS-a. Pregled glavnih senzibilnih, motornih i senzornih puteva CNS-a. Vaskularizacija i ovojnice CNS-a. Opšti principi organizacije perfernog nervnog sistema. Vegetativni nervni sistem
Ishodi učenja:	Znanje: usvajanje znanja koji će se zasnivati na poznavanju najnaprednijih dostignuća i području anatomije i fiziologije CNS-a. Vještine: student će naučiti da primijeni znanja iz anatomije i poveže ih sa psihičkim procesima. Kompetencije: usvajanje kompetencije u razvijanju vještina neophodnih za stručni i istraživački rad.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja, seminari
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna literatura: 1. Šećerov D., Hižar I.: Antomija centralnog nervnog sistema, Svjetlost 1990 2. Gudović R.,Mijatov-Ukropina Lj., Letić V: Anatomski atlas Centralnog nervnog

	sistema, Otromedics, Novi Sad 1996 Dodatna literatura: 1. Leonhard, Kahle, Platzer: Priručni anatomski atlas, Medicinska naklada

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **1**

Šifra predmeta: FIL PSI 116	**Naziv predmeta:** Biološka psihologija 1		
Ciklus: 1.	**Godina:** 1.	**Semestar:** 1.	**Broj ECTS kredita:** 5
Status: obavezni		**Ukupan broj sati: 4** Predavanja 2 Vježbe 2	

Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Razumijevanje bioloških osnova psihičkih procesa i ponašanja, te upoznavanje s istraživačkim metodama biološke psihologije.
Tematskejedinice:	Šta je biološka psihologija i njen odnos sa drugim područjima neuroznanosti; Konvergentno djelovanje i znanstveno zaključivanje; Kako biopsiholozi sarađuju i kako proučavaju rad mozga; Biologija ponašanja i evolucija čovjeka; Osnove genetike i razvoj ponašanja; Genetika: osnova psiholoških razlika u ljudi; Organizacija živčanog sistema, stanice u živčanom sistemu, neuroanatomske tehnike i smijerovi; Kičmena moždina, glavni dijelovi i strukture mozga; Membranski potencijal i postsinaptički potencijali; Živčani impuls, sinapse, neurotransmiteri; Metode proučavanja živčanog sistema i ponašanja u biološkoj psihologiji; Uzroci mozgovnih oštećenja; Neuropsihičke bolesti; Proučavanje neuropsihičkih bolesti korištenjem modela na životinjama
Ishodi učenja:	Znanje: Studenti će usvojiti teorijska znanja o biološkim osnovama psiholoških procesa, o anatomskim i fiziološkim osnovama, osnovama genetike, te metodama istraživanja u biološkoj psihologiji. Studenti će moći razumjeti genetsku i fiziološku osnova i ponašanja. Vještine: Studenti će moći primijeniti spoznaje o biološkim temeljima u različitim područjima psihologije. Usvojit će vještine pregleda, analize i primjene literature iz područja biološke psihologije te će biti u mogućnosti da samostalno kreiraju i sprovedu istraživanja koja podrazumijevaju metodologiju specifičnu za neuroznanstvene discipline. Kompetencije: Student će biti u mogućnosti integrirati stečena znanja i vještine u širem kontekstu psihologije. Studenti će individualno ili u timu biti u mogućnosti samostalno produbiti razumijevanje područja biološke psihologije kroz pretragu i analizu relevantne literature.
Metode izvođenja nastave:	Interaktivna predavanja, rad u malim grupama, individualne i grupne prezentacije
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Pinel, J.P. (2001). *Biološka psihologija.* Jastrebarsko: Naklada Slap Dodatna: 1. članci objavljeni u referentim časopisima iz područja biološke psihologije

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, **ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU** **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2**

Šifra predmeta: FIL FIL 100	Naziv predmeta: FILOZOFIJA (opći)/IP FILOZOFIJA (opći)		
Ciklus: Prvi (I)	**Godina**: I	**Semestar**: Prvi (I)	**Broj ECTS kredita**: 3 (GER, PED, SPEC.PED.) Broj ECTS kredita: 2 (HIS, ROM, SLA, PSI)
		Ukupan broj sati: 30 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja 2 sata (GER, PED, SPEC.PED) /1 sat (HIS, ROM, SLA, PSI) Vježbe 0 sati (GER, PED, SPEC.PED) /1 sat (HIS, ROM, SLA, PSI) Seminar Terenski rad Laboratorijske vježbe Praksa Koncertne aktivnosti ...	

Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet
Preduslov za upis:	-
Cilj (ciljevi) predmeta:	Opći ciljevi nastave *Filozofije* su potaknuti studenta kroz kratak prikaz povijesti filozofskog mišljenja da kroz analizu i racionalnu argumentaciju zauzme kritičko i autonomno stajalište u razumijevanju sebe i svijeta, odnosno da razvije kreativno i kritičko mišljenje.
Tematske jedinice:	Pregled kursa, ispitne obaveze i literatura: (SOCRATES TO SARTRE: A HISTORY OF PHILOSOPHY By Samuel Enoch Stumph) Antičko razdoblje (predsokratici, Sokrat i sofisti) Platon, Aristotel, antička filozofija nakon Aristotela Srednjovjekovno razdoblje: združivanje filozofije i teologije Skolastički sustav Ibn Rushda/Averroesa Skolastički sustav Maimonidesa Skolastički sustav sv. Tome Akvinskog Polusemestralna provjera znanja studenata Moderno razdoblje: filozofija i razvitak znanosti Renesansa, racionalizam, empirizam. Prosvjetiteljstvo.

	Njemački idealizam. Suvremeni period. Analitička filozofija i egzistencijalizam. Ka svjetskoj filozofiji. Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave) Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po bolonjskom procesu
Ishodi učenja:	Znanje: zna prikazati povijest filozofskog mišljenja, temeljne škole, pravce i predstavnike, kao i osnovne termine Vještine: vješto analizira i racionalno argumentira kritičko i autonomno stajalište u razumijevanju sebe i svijeta Kompetencije: razvijeno kreativno i kritičko mišljenje
Metode izvođenja nastave:	Predavanja nastavnika uz uključenje asistenata
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Polusemestralni test 30%, dolasci 20% i završni test 50%.
Literatura	Obavezna: Branko Bošnjak. *Filozofija - uvod u filozofsko mišljenje i rječnik.* Zagreb, 1985. Dopunska: U skladu sa vlastitim preferencijama studenata i uklonima.

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: ANG 105	**Naziv predmeta: Engleski jezik 1**		
Ciklus: I	**Godina: 1**	**Semestar: 1**	**Broj ECTS bodova: 2**
Status: obavezni		Ukupan broj sati: 2 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja 1 Vježbe 1 Seminar Terenski rad Laboratorijske vježbe Praksa Koncertne aktivnosti ...	
Učesnici u nastavi	[Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada]		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje studenata sa osnovnim gramatičkim strukturama (vrste riječi i osnovne rečenične strukture) i leksikom na nivou srednjeg stepena poznavanja engleskog jezika, radi lakšeg razumijevanja tekstova općeg karaktera. Ovim bi se studenti pripremili i za nastavu iz predmeta Opći engleski 2, čiji je osnovni cilj produbljivanje postojećeg znanja i priprema studenata za samostalan rad na tekstovima iz struke.		
Tematske jedinice:	Kolegij se sastoji iz tri međusobno povezane cjeline: pregled gramatike engleskog jezika na nivou vrste riječi (morfologija), pregled gramatike engleskog jezika na nivou rečenične strukture (sintaksa), te razumijevanje tekstova. Nastava u vezi sa ponavljanjem pregleda gramatike zamišljena je u vidu predavanja i propratnih vježbi na sljedeće tematske podcjeline: 1. Glagoli; 2. Imenice; 3. Pridjevi; 4. Prilozi; 5. Zamjenice; 6. Član; 7. Brojevi; 8. Rečenica. Sve tematske cjeline podrazumijevaju obradu sa aspekta specifičnosti podjela, osobina, tvorbi, pravilnosti-nepravilnosti i sl. Nastava za treći segmet kolegija (razumijevanje tekstova) vrši se isključivo na satima vježbi. Težište vježbi usmjereno je ka pronalaženju glavne ideje teksta, razumijevanju strukture i organizacije teksta, te prepoznavanju gramatičkih oblika i struktura.		
Ishodi učenja:	Znanje usvajanje teorijskih znanja iz gramatike i leksike engleskog jezika		

kontrastivno analiziranje gramatičkih struktura u kontekstu

Vještine

analiziranje sadržaja s ciljem upotrebe odgovarajućeg oblika riječi i odgovarajuće riječi

analiziranje sadržaja s ciljem upotrebe odgovarajućeg glagolskog oblika

transformiranje rečenične konstrukcije u rečenične konstrukcije istog ili sličnog značenja

Kompetencije

ovladavanje usvojenim teorijskim znanja u svakodnevnom govornom i pisanom engleskom jeziku

samostalno istraživanje kulturoloških osobenosti engleskog jezika

Metode izvođenja nastave:

predavanja, vježbe

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:

Provjera znanja i praćenje rada studenta se vrši vrednovanjem svakog oblika aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Prva provjera znanja (Grammar)	30	30
2.	Test provjere znanja vokabulara 1 i 2	20	20
3.	Završna provjera znanja (Grammar and Language in Use)	50	50
4.			
5.			
Ukupno: _100_____bodova			100%

Literatura:

Obavezna:

Raymond, M. (2004). *English Grammar in Use*, 3rd edition. Cambridge: Cambridge University Press.

Walker, E.& S. Elsworth (2000). *Grammar Practice (for Intermediate Students).* Essex: Pearson Education Limited.

Dodatna:

	*Kompilacija tekstova dostupna studentima u elektronskoj ili printanoj formi koja se priprema za svaki odsjek posebno.

Šifra predmeta: FIL GER 103	**Naziv predmeta: Njemački jezik 1**		
Ciklus: I	**Godina: I**	**Semestar: I**	**Broj ECTS bodova:** 3
Status: Opći predmet		**Ukupan broj sati: 2** Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja 1 Vježbe1 Seminar Terenski rad Laboratorijske vježbe Praksa Koncertne aktivnosti ...	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj je da studenti savladaju sve jezičke vještine na nivou A1/2 predviđene Evropskim referentnim okvirom za strane jezike kao što su formulisanje i razumijevanje informacija o sebi i porodici, komunikacija u kupovini, radnom mjestu i bližoj okolini.
Tematske jedinice:	- Uvodni čas – test predznanja njemačkog jezika, evaluacija testa i predstavljanje kolegija - Predstavljanje , abeceda, brojevi do 100, prvi glagoli u jednini i w- pitanja - Davanje ličnih podataka, priprema za putovanje, davanje osnovnih podataka o prijašnjim putovanjima, glagoli sa akuzativom, prvi pridjevi, izgovor dugih i kratkih samoglasnika - obavljanje kupovine, množina i lične zamjenice - razgovor o porodici, prisvojne zamjenice i modalni glagoli

	- godišnja doba i mjeseci, razgovor o vremenu - razgovor o toku dana, davanje podataka o datumu i radnom vremenu, razgovor o vikendu, perfekt, vremenski prilozi, prijedlozi - opisivanje stana i davanje informacija o lokaciji, boje, prijedlozi
Ishodi učenja:	Na kraju kolegija studenti će: moći razumjeti i formulisati jednostavne rečenice koje se tiču svakodnevnog života, dati informacije o sebi, svom porijeklu, interesima, profesiji/studiju, obaviti kupovinu, raspitati se za adresu i sl.
Metode izvođenja nastave:	Oblici: frontalna nastava, grupni oblik rada, rad u parovima, individualni oblik nastave. Metode: metoda demonstracije, metoda pisanja, metoda čitanja i rada na tekstu, metoda razgovora.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Aktivnost	10	10%
2.	Zadaća	20	20%
3.	Polusemestralna provjera znanja	20	20%
4.	Završni/popravni/dodatni ispit	50	50%
5.	Ukupno: 100 bodova	100%	
		Ukupno: _____bodova	100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

- Polusemestralna provjera znanja obuhvata gradivo koje se obrađuje na predavanjima iz prvih sedam sedmica nastave (20 bodova).
- Za vrijeme nastave se ocjenjuje aktivnost. Bodovi se dodjeljuju za svako aktivno učešće u nastavi (postavljanje pitanja, odgovaranje na postavljena pitanja, učešće u raspravama, komentarisanje i iznošenje vlastitog stava, kritički osvrt na sadržaje koji se obrađuju na času (0-10 bodova)

	• Zadaća: Studenti su obavezni do 15. sedmice nastave napisati domaću zadaću koju će dobiti u sedmoj sedmici nastave i koja će se prezentirati u zadnje dvije sedmice nastave. • Završni/popravni/dodatni ispit obuhata gradivo koje se obrađuje na predavanjima nakon osme sedmice nastave (50 bodova); Polusemstralna provjera znanja i završni/popravni/dodatni ispit se smatra položenim ukoliko je student osvojio minimalno 55% od ukupnog broja bodova koji se može osvojiti na završnom ispitu (10 odnosno 27,5 bodova). Predmet se smatra položenim ukoliko student osvoji minimalno 55% od ukupnog broja bodova (55 bodova). Napomena: Vanredni studenti su obavezni javiti se predmetnom nastavniku i saradniku na početku semestra. Obavezni su pristupiti provjeri znanja, ispitima kao i uraditi zadaću koja će činiti 30% ukupne ocjene.
Literatura:	Obavezna: Böschel/Giersberg/Hägi (2010) Ja genau! A 1 Band 1, Augsburg, Cornelsen Böschel/Giersberg/Hägi (2010) Ja genau! A 1 Band 2, Augsburg, Cornelsen Dvojezični rječnici Bos- Njem i Njem-Bos

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL ROM 102	**Naziv predmeta: Francuski jezik I**		
Ciklus: I	**Godina: 1.**	**Semestar: 1.**	**Broj ECTS bodova:** 2
Status: opći		**Ukupan broj sati: 1P+1V**	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema Predmet mogu odabrati i studenti bez predznanja.
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je usvajanje osnovnih znanja iz francuskog jezika i upoznavanje s njegovom strukturom.
Tematske jedinice:	Usvajanje fonetskog sistema francuskog jezika; upoznavanje sa osnovnim gramatičkim kategorijama: određeni, neodređeni i partitivni član, imenice, pridjevi, prijedlozi, lične zamjenice, brojevi, glagolska vremena- prezent indikativa, perfekat i futur, upitna forma, najfrekventniji nepravilni glagoli.
Ishodi učenja:	Nakon odslušanog kolegija i ispunjenih svih obaveza, student treba imati nivo A1 po Zajedničkom evropskom referentnom okviru za jezike (ZEROJ).
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe usmene i pismene komunikacije
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Prisustvo i aktivnost	10	10
2.	Prva polusemestralna provjera, test A1.1	25	25
3.	Druga polusemestralna provjera, test A1.2	25	25
4.	Usmeni	40	40
	Ukupno: _____bodova		100%

	Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način: • Pripremom za čas • Redovnim izvršavanjem domaćih zadataka • Učešćem na vježbama Vanrednim studentima se boduje prisustvo na konsultacijama i aktivnost (10), integralni pismeni (50) i usmeni ispit (40). Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura:	**Obavezna**: Berthet, Annie et al., *Alter Ego A1+*, Paris, Hachette, 2012. **Dopunska**: 1. Poisson-Quinton et al., *Grammaire expliquée du français, Précis de grammaire - niveau débutant*,Clé International, Paris, 2003; 2. Kostucki, Alina, Merlo, Gracia, *Grammaire progressive du français*, Clé International, Paris, 2004. 3. Gregoire, Maïa,*Grammaire progressive du français*, Clé International, Paris, 1995.

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **3**

Šifra predmeta: FIL SLA 103	**Naziv predmeta: Ruski jezik 1 (opći predmet)**		
Ciklus: 1.	**Godina: 1.**	**Semestar: I.**	**Broj ECTS kredita:** 2
Status: opći		**Ukupan broj sati: 1P; 1V**	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osnovni cilj programa je ovladavanje ruskim jezikom na početnom nivou, tj. usvajanje leksičkog i gramatičkog minimuma kao i savladavanje određenih govornih modela. Tokom semestra cilj je također razvijanje komunikacijskih jezičkih kompetencija i služenje ruskom stručnom literaturom, rječnicima i gramatikama.
Tematske jedinice:	Ruska azbuka. Ruski fonetski sistem. Akcenat i intonacija. Imenice (rod imenica). Lične i prisvojne zamjenice. Pridjevi. Glagoli (vid glagola, povratni glagoli, sadašnje vrijeme – 1. i 2. konjugacija). Prilozi. Prošlo i buduće vrijeme. Komparacija pridjeva. Čitanje i prevođenje adaptiranog novinskog teksta.
Ishodi učenja:	Znanje: Nabrojati slova ruske azbuke; Objasniti tvorbu prošlog, sadašnjeg i budućeg vremena u ruskom jeziku; Vještine: Tumačiti ruski fonetski sistem; Prepoznavati i praktično primjenjivati intonacijske konstrukcije; Kompetencije: Samostalno pisati kraće eseje koristeći naučena pravila ruske gramatike; Čitati, prevoditi i analizirati tekstove na ruskom jeziku.
Metode izvođenja nastave:	Frontalna metoda predavanja uz korištenje power point prezentacija i sadržaja sa interneta; rad u grupama; interaktivno razmatranje problema; rješavanje zadataka na časovima, kao i samostalno rješavanje domaćih zadaća.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Polusemestralni ispit	25	25
2.	Završni ispit pismeni	25	25
3.	Završni ispit usmeni	25	25

4.	Redovni dolasci	8	8
5.	Aktivnost na času, zadaci, domaće zadaće	17	17
		Ukupno: 100 bodova	100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

- Za elemente pod 1 i 2 predviđen je pismeni test, za koji se izračunava broj bodova i procenat (prema Skali koja vrijedi za sve ispite), a zatim se izračunava koliko taj procenat podrazumijeva bodova prema skali ocjenjivanja;
- pod 3 – usmeni ispit – čitanje i prijevod teksta (10 bodova), razgovor na zadanu temu (5 bodova), rječnik i brzalice (10 bodova), (maksimalno 25 bodova).
- Student ima pravo na tri izostanka i u tom slučaju dobija (6 bodova); maksimalan broj bodova dobija bez izostanaka.
- Studentima se boduju zadaće (maksimalno 10 bodova) i aktivnost na času (7).
- Svi se bodovi sabiraju i zaključuje ocjena.

Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:

a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;

b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;

c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;

d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;

e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;

f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.

Literatura:

Obavezna:

1. K. B. Baburina, I. V. Kurlova, M. V. Kul'gavčuk (2008) Škatulka: posobie po čteniju dlja inostrancev, načinajuščih izučat' russkij jazyk, Moskva.
2. R. F. Poljanec (1973) Očerk grammatiki russkogo jazyka (Pregled gramatike ruskoga jezika), Školska knjiga, Zagreb.

Dopunska:

1. S. A. Havronina, L. A. Harlamova (2008) Russkij jazyk: leksiko-grammatičeskij kurs dlja načinajušćih: [učebnoe izdanie], 7-e izd., stereotipnoe, Drofa : Russkij jazyk Media, Moskva.

2. B. Tošović (1990) Ruska gramatika u poređenju sa srpskohrvatskom. Sarajevo.

3. Vera Hruš. (1997) Sputnik – Udžbenik ruskog jezika za srednjoškolce i odrasle početnike. Zagreb.

4. N. Ju. Shvedova, gl. red. (1980) Russkaja grammatika. Tom I. Nauka, Moskva.

5. Rječnici dostupni na: http://gramota.ru/slovari/

	UNIVERZITET U SARAJEVU - FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: **FIL PSI 113**	**Naziv predmeta:** Statistika u psihologiji 2		
Ciklus: 1.	**Godina:** 1.	**Semestar:** 2.	**Broj ECTS kredita: 7**
Status: obavezni		Ukupan broj sati: 4 Predavanja 2 Vježbe 2	

Preduslov za upis:	Statistika u psihologiji 1
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje studenata sa osnovnim statističkim pojmovima koji se koriste u psihološkim istraživanjima i praktičnom radu. Stjecanje znanja i vještina neophodnih za deskripciju i analizu podataka, kao i za statističko zaključivanje.
Tematskejedinice:	Analiza varijance za jednostavne i složene eksperimentalne nacrte na nezavisnim i/ ili zavisnim uzorcima. Korelacija: Pearsonov koeficijent korelacije. Jednostavna i multipla regresijska analiza. Razlika između parametrijske i neparametrijske statistike. Neparametrijski statistički postupci: χ^2 test. Neparametrijski postupci za testiranje razlika između grupa: Mann-Whitney test, Kruskal-Wallisov test, Fridmanov test, Wilcoxonov test predznaka za zavisne uzorke. Neparametrijski koeficijenti korelacije: Spearmanov rho, Φ, serijalni koeficijent, koeficijent kontingencije, koeficijent zakrivljene korelacije.
Ishodi učenja:	Znanje: Razumijevanje principa i koncepata statističkog testiranja hipoteza na primjerima testiranja razlika između više grupa te povezanosti između varijabli. Uvid u zajedničku osnovu različitih testova statističkih hipoteza. Razumijevanje razlika između parametrijske i neparametrijske statistike. Usvajanje kriterija za izbor odgovarajućeg statističkog testa. Vještine: Primjena parametrijskih i neparametrijskih statističkih postupaka u testiranju hipoteza koje se odnose na razlike između više grupa ili povezanost između dvije ili više varijabli. Kompetencije: Očekuje se da će studenti integrirati statističke koncepte i principe u jedinstveni sistem koji će im omogućiti samostalan odabir i sprovedbu prikladnih statističkih postupaka u naučnom radu, praćenje drugih studijskih kolegija kao i daljnje samostalno usvajanje statističkih znanja i vještina.
Metode izvođenja nastave:	Monološki/predavački metod (predavanja), interaktivna nastava, analitički i demonstracioni pristup. Praktična primjena (rješavanje zadataka)
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Petz, B. (2002). Osnovne statističke metode za nematematičare. Jastrebarsko: Naklada Slap. 2. Đapo, N., Đokić, R. (2012). Statistika u psihologiji, priručnik za studente. Sarajevo: e-Publishing, Filozofski fakultet.

	Dopunska: 1. Howell, D.C. (1997). Statistical Methods for Psychology. Wardsworth Publishing Company, Belmont, CA. 2. Kolesarić, V., Petz, B. (2003). Statistički rječnik. Jastrebarsko: Naklada Slap.

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI 117	**Naziv predmeta:** Biološka psihologija 2		
Ciklus: 1.	**Godina:** 1.	**Semestar:** 2.	**Broj ECTS kredita:** 5
Status: obavezni		**Ukupan broj sati: 4** Predavanja 2 Vježbe 2	

Preduslov za upis:	Biološka psihologija 1
Cilj (ciljevi) predmeta:	Kolegij ima za cilj dati studentima opći uvid u vidni sistem, somatosenzorni sistem i biologiju osnovnih psihičkih procesa te ih upoznati sa biopsihološkim osnovama hranjenja i pijenja, spolnosti i seksualnog ponašanja, spavanja, sanjanja i cirkadijurnih ritmova.
Tematskejedinice:	Vidni sistem; mrežnica, prevođenje svjetla u neuralne signale, primarno vidno osjetno područje; Percepcija rubova i boja; Načela organizacije osjetnih sistema, kortikalni mehanizmi vida, sluha; Somatosenzorni sistem, hemijski osjeti, selektivna pažnja; Načela senzomotoričkih funkcija, senzomotorička asocijativna područja kore velikog mozga, sekundarna i primarna motorička područja kore velikog mozga; Mali mozak i bazalni gangliji; Silazni motorički putovi, spinalni senzomotorički mehanizmi, središnji senzomotorički programi; Glad, hranjenje i regulacija tjelesne težine; Žeđ, pijenja i regulacija tjelesnih tekućina; Poremećaji hranjenja; Neuroendokrini sistem, hormoni i spolnost; Seksualno ponašanje, seksualnost i mozak; Spavanje i sanjanje; Cirkadijurni ritmovi.
Ishodi učenja:	Znanje: studenti će usvojiti teorijska znanja o biološkim osnovama percepcije, hranjenja i pijenja, spolnosti i seksualnog ponašanja, spavanja. Studenti će biti u mogućnosti da nađu znanstvene članke u vezi istraživačkih problema unutar teorijskih tema te da ih predstave, sažmu i inkorporiraju njihove rezultate u postojeće znanje. Vještine: Studenti će biti u mogućnosti da nađu znanstvene članke u vezi istraživačkih problema unutar teorijskih tema te da ih predstave, sažmu i inkorporiraju njihove rezultate u postojeće znanje. Kompetencije: Student će biti u mogućnosti integrirati stečena znanja i vještine iz izučavanih područja u širem kontekstu psihologije kao znanosti. Studenti će individualno ili u timu biti u mogućnosti samostalno produbiti razumijevanje područja osjetnih sistema, biopsiholoških osnova hranjenja i pijenja, seksualnog ponašanja i spavanja kroz pretragu i analizu relevantne literature. Stečena znanja moći će primijeniti unutar različitih psiholoških predmeta koji se izučavaju na starijim godinama.
Metode izvođenja nastave:	Interaktivna predavanja, rad u malim grupama, individualne i grupne prezentacije
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Pinel, J.P. (2001). *Biološka psihologija*. Jastrebarsko: Naklada Slap Dodatna:

	1. Članci objavljeni u referentnim časopisima iz područja biološke psihologije

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI 118	**Naziv predmeta:** Kognitivna psihologija 1		
Ciklus: 1.	**Godina:** 1.	**Semestar:** 2.	**Broj ECTS kredita:** 5
Status: obavezni		**Ukupan broj sati: 3** Predavanja 2 Seminar 1	

Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje studenata sa osnovama kognitivne psihologije i kognitivnim procesima. Studenti će biti upoznati s različitim teorijskim pristupima i različitim fenomenima kognitivnih procesa osjeta, percepcije, pažnje i pamćenja. Apsolviranjem kolegija stvara se osnova za praćenje nastave iz kolegija u okviru kojeg se izučava kognitivna psihologija, kao i drugih općih i primijenjenih kolegija na studiju.
Tematskejedinice:	Uvod u kognitivnu psihologiju: predmet kognitivne psihologije; metode i tehnike ispitivanja kognitivnih procesa. Paradigme u kognitivnoj psihologiji: procesiranje informacija & konekcionistički pristup. Kognitivna (neuro)znanost. Model procesiranja informacija: od senzorne do dugoročne memorije. Rani procesi kognitivne obrade: vrste i karakteristike senzorne memorije. Prepoznavanje oblika. Percepcija: teorijski pristupi. Priroda pažnje. Vrste i distribucija pažnje. Kratkoročno pamćenje. Konceptualna transformacija kratkoročnog u radno pamćenje. Baddeleyev model radnog pamćenja. Procesi pamćenja: interakcija radnog i dugoročnog pamćenja u zapamćivanju i dosjećanju. Dugoročno pamćenje. Vrste dugoročnog pamćenja. Reprezentacija i manipulacija znanja u dugoročnom pamćenju.
Ishodi učenja:	Znanje: Očekuje se da će studenti usvojiti principe funkcionisanja bazičnih i složenih kognitivnih procesa, ovladati razumijevanjem različitih aspekata percepcije, pažnje i pamćenja, te ih integrisati u složeni sistem funkcionisanja ljudske kognicije. Vještine: Očekuje se da će studenti moći primijeniti spoznaje o kognitivnim procesima i kognitivnom sistemu u razumijevanju kognitivne obrade informacija i interakcije između pojedinca i okoline. Kompetencije: Očekuje se da će studenti biti u stanju definisati hipoteze za bazične i primjenjenje istraživačke probleme iz domene kognitivne psihologije te odabrati primjerenu metodologiju istraživanja za njihovo testiranje.
Metode izvođenja nastave:	Monološki/predavački metod (predavanja), interaktivna nastava, analitički i demonstracioni pristup. Praktična primjena (rješavanje zadataka).
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Sternberg, R. J. (2005). Kognitivna psihologija. Jastrebarsko: Naklada Slap.

	Dopunska: 1. Kostić, A. (2010). Kognitivna psihologija. Beograd: Zavod za udžbenike. 2. Anderson, J.R. (2005). Cognitive psychology and its implication (6th ed). Word Publisher, New York 3. Gobet, F., Chassy, P. I Bilalić, M. (2011). Foundations of cognitive psychology. The McGraw-Hill Companies, London. 4. Ostala literatura i radovi iz tekuće znanstvene i stručne periodike

Šifra predmeta: FIL PSI 120	**Naziv predmeta: Metodologija eksperimentalne psihologije**		
Ciklus: 1.	**Godina: 1.**	**Semestar: 2.**	**Broj ECTS kredita:** 7
Status: Obavezni		**Ukupan broj sati: 4** Predavanja 2 Vježbe 2	
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Sticanje fundamentalnih znanja i vještina za sprovedbu eksperimentalnih istraživačkih postupaka. Razvijanje kritičkog pristupa u interpretaciji i primjeni znanstvene metodologije u području psihologije.		
Tematske jedinice:	Upoznavanje sa odnosom između znanstvenih teorija i istraživanja te upoznavanje sa karakteristikama znanstvenog metoda. Opće metode psihologije: metoda opažanja (ekstrospekcija) i metoda samoopažanja (introspekcija). Klasični prirodoznanstveni eksperiment. Psihologijski eksperiment. Uopšteno o mjerenju u psihologiji. Teorije mjerenja. Upoznavanje sa osnovnim principima i terminima eksperimentalnih istraživanja. Uzročno-posljedični odnosi. Nezavisna varijabla. Zavisna varijabla. Valjanost zaključivanja o odnosima nezavisne i zavisne varijable Valjanost zaključivanja o odnosima nezavisne i zavisne varijableUloga ispitanika i uloga eksperimentatora u eksperimentu. Eksperimentalni nacrt na nezavisnim uzorcima i specifični postupci kontrole (randomizacija, ekvivalentni parovi, blok randomizacija...). Eksperimentalni nacrt na zavisnim uzorcima i specifični postupci kontrole (AB rotacija, latinski kvadrat...). Faktorijalni i funkcionalni eksperimenti; eksperimenti s više od jedne nezavisne varijable.		
Ishodi učenja:	Znanje: Studenti će upoznati eksperimentalne metode istraživanja u psihologiji. Moći će analizirati i uporediti različite istraživačke nacrte. Naučit će prepoznati moguće izvore ugrožavanja unutarnje i vanjske valjanosti u istraživanju i primijeniti odgovarajuće postupke kako bi ih izbjegli. Vještine: Pisanje istraživačkog protokola. Kompetencije: Studenti će ovladati osnovnim metodološkim alatima i procedurama koje su neophodne za empirijsku provjeru istraživačkih hipoteza.		
Metode izvođenja nastave:	Predavanja, diskusije (predavanja i vježbe), analitički i demonstracioni pristup.		
Metode provjere	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije		

znanja sa strukturom ocjene:	pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Milas, G. (2005). Istraživačkemetodeupsihologijiidrugimdruštvenim znanostima. Jasterbarsko: Naklada slap. Dopunska: 1. Cook, T.D. i Campbell (1979). Quasi-experimentation. Boston: Houghton Mifflin. 2. Crano, D. W. i Brewer, M.B. (1986). Principles and methods of social research. Boston: Allyn and Bacon. 3. Goodwin, C.J. (2005). Research in psychology. New York: Wiley. 4. Henry, G.T. (1990). Practical sampling. London: Sage. 5. Meltzoff, J. (2003). Critical Thinking Abou Research. Washington DC: American Psychological Association. 6. Strauss, A. i Corbin, J. (1991). Basics of qualitative research. London: Sage.

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PED 115	**Naziv predmeta: Pedagogija** **(Odsjek za psihologiju)**		
Ciklus: I	**Godina: I**	**Semestar: II**	**Broj ECTS bodova:** 4
Status: Obavezni/izborni*		**Ukupan broj sati: 3** Predavanja 2 Vježbe 1	
Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Proučavanje sadržaja koji se vežu za različite aspekte i određenja odgoja; poticanje samostalnog promišljanja o teorijskim i praktičnim aspektima pedagogije.		
Tematske jedinice:	Pedagogija – znanost o odgoju Temeljni i srodni pojmovi pedagogije - terminološke raznolikosti Fenomen odgoja: antropološke pretpostavke i strukturna obilježja Konceptualizacija pojma "cilj odgoja" Opća teorija odgoja *Wolfganga Sunkela* Kontekstualno razumijevanje odgoja Tri aspekta odgoja Međuljudski odnos - temelj odgojnog procesa Interakcija i komunikacija u odgoju Uspješna odgojna komunikacija		
Ishodi učenja:	Nakon odslušanog kolegija student će moći: - Definirati temeljne pojmove i razumjeti različita shvatanja pedagogije kao znanosti; - Analizirati antropologijske i strukturne odrednice odgoja;		

	- Kritički promišljati i raspravljati o osnovnim pedagoškim koncepcijama; - Analizirati i kritički promišljati mikropedagoške situacije i odnose; - Analizirati i uporediti prednosti i nedostatke različitih stilova odgoja, odgojnih metoda i sredstava.
Metode izvođenja nastave:	U nastavnom procesu kombinirat će se različite metode i oblici rada u skladu sa sadržajem kolegija.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Prisustvo na nastavi	10	10%
2.	Polusemestralni ispit	45	45%
3.	Završni ispit	45	45%
4.			
5.			
6.			
Ukupno: 100 bodova			100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

redovnim dolaskom i aktivnim učešćem u nastavi te pristupanjem redovnim ispitnim terminima.

Literatura:

Obavezna:

1. Bratanić, M. (1993). *Mikropedagogija: interakcijsko – komunikacijski aspekt odgoja*. Zagreb: Školska knjiga.
2. Gudjons, H. (1994). *Pedagogija: temeljna znanja*. Zagreb: Educa. (Odabrana poglavlja)
3. Vukasović, Ante (1993). *Pedagogija*. Zagreb: Školska knjiga.

Dopunska:

1. Lenzen, Dieter (2002). *Vodič za studij znanosti o odgoju*. Zagreb:Tipotisak.
2. Mijatović, Antun (1999). *Osnove suvremene pedagogije*. Zagreb: Hrvatski pedagoško-književni zbor.
3. Palekčić, M. (2015). Pedagogijska teorijska perspektiva. Zagreb: Erudita.

Šifra predmeta: ANG 106	**Naziv predmeta: Engleski jezik 2 opći predmet**		
Ciklus: I	**Godina: 2**	**Semestar: 2**	**Broj ECTS bodova: 2**
Status: obavezni		Ukupan broj sati: 2 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja 1 Vježbe 1 Seminar Terenski rad Laboratorijske vježbe Praksa Koncertne aktivnosti ...	

Učesnici u nastavi	[Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada]
Preduslov za upis:	Položen Engleski jezik 1 (ANG 105)
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osnovni cilj nastavnog predmeta je produbljivanje postojećeg znanja i priprema studenata za samostalan rad na tekstovima iz struke i pospješivanje komunikacijskih vještina s posebnim fokusom na upravni i neupravni govor, relativne rečenice, kondicionalne rečenice i pasiv.
Tematske jedinice:	Kolegij se sastoji iz tri međusobno povezane cjeline: pregled gramatike engleskog jezika na nivou vrsta riječi i sintagme s posebnim osvrtom na engleski jezik struke, pregled gramatike engleskog jezika na nivou rečenične strukture, te razumijevanje tekstova. Nastava u vezi sa ponavljanjem pregleda gramatike zamišljena je u vidu predavanja i vježbi na sljedeće tematske cjeline: 1. Pregled gramatike; 2. Kondicionalne rečenice; 3. Pasiv; 4. Upravni i neupravni govor; 5. Relativna rečenica. Sve tematske cjeline podrazumijevaju obradu sa aspekta specifičnosti podjela, osobina, tvorbi, pravilnosti-nepravilnosti i sl. Nastava za treći segment kolegija (razumijevanje teksta i diskusija o tekstu) vrši se isključivo na satima vježbi. Težište vježbi usmjereno je ka pronalaženju glavne ideje teksta, razumijevanju strukture i organizacije teksta.
Ishodi učenja:	Znanje produbljivanje teorijskih znanja iz gramatike i leksike engleskog jezika usvojenih na predmetu Engleski jezik 1 kontrastivno analiziranje gramatičkih struktura u kontekstu struke Vještine

	ovladavanje upotrebom odgovarajućeg oblika riječi i odgovarajuće riječi ovladavanje upotrebom odgovarajućeg glagolskog oblika transformiranje rečenične konstrukcije u rečenične konstrukcije istog ili sličnog značenja Kompetencije integriranje usvojenih teorijskih znanja u svakodnevni govorni ili pisani engleski jezik istraživanje osobenosti engleskog jezika u kontekstu struke
Metode izvođenja nastave:	predavanja, vježbe
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Provjera znanja i praćenje rada studenta se vrši vrednovanjem svakog oblika aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Prva provjera znanja (Grammar)	30	30
2.	Test provjere znanja vokabulara 1 i 2	20	20
3.	Završna provjera znanja (Grammar and Language in Use)	50	50
4.			
5.			
Ukupno: _100_____bodova			100%

Literatura:	Obavezna: Raymond, M. (2004). *English Grammar in Use*, 3rd edition. Cambridge: Cambridge University Press. Jones, L. (1990). *Progress to First Certificate*. Cambridge: Cambridge University Press. (odlomci) Dodatna: *Kompilacija tekstova dostupna studentima u elektronskoj ili printanoj formi koja se priprema za svaki odsjek posebno.

Šifra predmeta: FIL GER 104	**Naziv predmeta:** Njemački jezik II		
Ciklus: 1.	**Godina: 1.**	**Semestar: 2.**	**Broj ECTS bodova:** 2
Status: opći		**Ukupan broj sati: 2** Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja 1 Vježbe 1 Seminar Terenski rad Laboratorijske vježbe Praksa Koncertne aktivnosti ...	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je da studenti usvoje jezične konstrukcije njemačkog jezika koje se najčešće pojavljuju u znanstvenim tekstovima, pojedine kombinacije takvih konstrukcija, a naposljetku i određenu količinu leksika njemačkog jezika svojstvenog društvenim i humanističkim znanostima.
Tematske jedinice:	Shematske konstrukcije u znanstvenim tekstovima: 1. subjekat + oblik glagola *sein* + imenski dio predikata 2. subjekat + punoznačni glagol 3. pasiv prezenta 4. glavna + atributska rečenica 5. glavna + vremenska rečenica, prošireni atribut u njemačkim znanstvenim tekstovima, sastavne, rastavne i suprotne nezavisno složene rečenice u znastvenim tekstovima, kratice u njemačkim znanstvenim tekstovima, leksik društvenih i humanističkih znanosti u njemačkom jeziku, formule u funkciji organizacije teksta u njemačkom jeziku.
Ishodi učenja:	Znanje: studenti će obogatiti vokalbular sa leksikom svojstvenim društvenim i humanističkim znanostima koje studiraju, usvojit će nove jezične konstrukcije svojstvene znanstvenim tekstovima. Vještine: studenti će podići vlastitu razinu razumijevanja znanstvenih i stručnih tekstova

	društvenih i humanističkih znanosti na njemačkom jeziku. Kompetencije: student će moći razlikovati znanstveni tekst na njemačkom jeziku od neznanstvenog i moći će ocijeniti njegovu primjenjivost na rješavanje određenih zadataka.
Metode izvođenja nastave:	Prezentiranje teksta, potom prezentiranje jezičnih konstrukcija izdvojenih iz njihovog jezičnog okruženja, naposljetku vježbe tvorbe rečenica uz pomoć dobivenog jezičnog materijala.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način: • obaveznim izlaskom na polusemestralni test u osmoj sedmici (50% udjela u ocjeni) • izlaskom na završni ispit (50% udjela u ocjeni)
Literatura:	Obavezna: 1. Gerhard Helbig / Joachim Buscha. (2000) Leitfaden der deutschen Grammatik. Langenscheidt Dopunska:

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL ROM 103	**Naziv predmeta: Francuski jezik II**		
Ciklus: I	**Godina: 1.**	**Semestar: 2.**	**Broj ECTS bodova:** 2
Status: opći		**Ukupan broj sati: 1P+1V**	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je usvajanje osnovnih znanja iz francuskog jezika i upoznavanje s njegovom strukturom s naglaskom na usmenu komunikaciju.
Tematske jedinice:	Na nastavi se obrađuju osnovne tematske cjeline koje student treba poznavati kako bi ovladao pismenom i usmenom komunikacijom u svakodnevnici (hobiji, profesije, ukusi, ishrana, kulturne aktivnosti, putovanje, stilovi odijevanja).
Ishodi učenja:	Nakon odslušanog semestra na ovom predmetu, studenti će biti sposobni da: 1. razumiju vrlo jednostavne fraze i rečenice iz svakodnevnog govora koje su jasno i sporo izgovorene i/ili popraćene vizuelnim sadržajima 2. verbalno ili neverbalno reaguju na vrlo jednostavna pitanja o sebi, svojoj porodici i neposrednom okruženju te odgovaraju na kratka i jednostavna pitanja 3. daju vrlo jednostavne informacije o sebi 4. čitaju i razumiju vrlo jednostavan tekst sa bliskim temama 5. popune kraći formular, upitnik, odgovore na vrlo jednostavnu poruku i napišu jednostavnim vokabularom razglednicu. Očekivani jezički nivo na kraju odslušanog semestra po ZEROJ-u je A1.2.
Metode izvođenja nastave:	Frontalni, interaktivni pristup i komunikativni pristup. Individualni i grupni rad kao i rad u paru. Vježbe razvijanja pismenog i usmenog izražavanja i razumijevanja, strukturalne vježbe.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u

br.			ocjeni (%)
1.	Test A1.2. (prvi dio)		30%
2.	Test A1.2. (drugi dio)		30%
3.	Usmeni ispit		30%
4.	Prisustvo i aktivnost		10%
		Ukupno: ___100___bodova	100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

- obavezno prisustvo uz maksimalno tri odsustva po semestru
- aktivno učešće u nastavnom procesu (interaktivna nastava između predavača i studenata kojom se usvajaju nove vještine i kompetencije te produbljuju prethodna znanja) - evaluacija i praćenja rada studenta tokom semestra
- parcijalna provjera znanja polovinom semestra (test 1)
- završna provjera znanja koja obuhvata materiju koju student nije polagao na prvoj provjeri znanja (test 2)

nakon položena oba testa studenti pristupaju usmenom ispitu

Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:

a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;

b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;

c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;

d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;

e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;

f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.

Literatura:

Obavezna:

1. Udžbenik *Alter Ego A1+* (nivoi A1 i A2) (grupa autora).
2. Horetzky, Edita, *Précis pratique de grammaire française*, Školska knjiga, Zagreb, 1990.

Dopunska:

Dodatna literatura će studentima biti podijeljena na nastavi.

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **3**

Šifra predmeta: FIL SLA 104	**Naziv predmeta: Ruski jezik 2 (opći predmet)**		
Ciklus: 1.	**Godina: 1.**	**Semestar: II.**	**Broj ECTS kredita:** 2
Status: opći		**Ukupan broj sati: 1P; 1V**	

Učesnici u nastavi	**Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet**
Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osnovni cilj programa je ovladavanje ruskim jezikom na elementarnom nivou kao i savladavanje određenih govornih modela. Tokom semestra cilj je također razvijanje komunikacijskih jezičkih kompetencija i služenje ruskom stručnom literaturom: rječnicima i gramatikama.
Tematske jedinice:	Imenice na *–ия*. Nazivi država. Glagolski vid; prošlo vrijeme. Prošlo vrijeme povratnih glagola. Pridjevi u jednini. Upitna zamjenica *какой*. Imenice u množini, kategorija živo/neživo u množini. Upitne zamjenice *кто* i *что*. Padeži ličnih zamjenica. Glagoli na *-овать/-евать* (prezent i perfekat). Upotreba glagola *интересоваться*. Pridjevi u množini. Predikativ *должен*. Strane svijeta. Perfekat glagola *идти, пойти, найти*. Glagol *мочь*. Imperativ. Osnovni brojevi od 70 do 199. Genitiv množine imenica. *Много, мало, несколько*. Opisivanje stana/ sobe. Buduće vrijeme. Razgovor o budućnosti, razgovor o rasporedu časova i omiljenim školskim predmetima. Glagoli *есть, пить, играть*. Razgovor o hrani. Rečenica s veznikom *который*. Izražavanje mišljenja, slaganja/ neslaganja.
Ishodi učenja:	Znanje: Razumijevati značenja odabranog i obrađenog leksičkog minimuma; Vještine: Uočavati i praktično primjenjivati pravila izgovora ruskih riječi, rečeničnih konstrukcija i intonacija; Kompetencije: Primijeniti osnovne komunikacijske modele u odgovarajućim situacijama; Samostalno pisati kraće eseje koristeći naučena pravila ruske gramatike; Čitati, prevoditi i analizirati tekstove na ruskom jeziku u skladu s obrađenim materijalima
Metode izvođenja nastave:	Prilikom objašnjavanja gramatičkih pravila u nastavi se koristi direktni metod. Postavljaju se pitanja i dobijaju odgovori, dopunjavaju rečenice, formiraju se dijalozi po uzoru na model. Gramatika se usvaja i u kontekstu komunikacijskih struktura – čitanje, slušanje, razumijevanje odabranih tekstova. Pisanje, čitanje, rad studenata na tabli, razgovori. Kombinuju se audio-lingvalna i audio-vizuelna metoda, gdje se uz uvodni tekst daje slika (ili niz slika), uz pomoć koje se razvija dijalog/priča.

Po potrebi se, za realizaciju ovih metoda, koriste savremeni elektronski uređaji (projektor, kompjuter).

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:

Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Polusemestralni ispit	25	25
2.	Završni ispit pismeni	25	25
3.	Završni ispit usmeni	25	25
4.	Redovni dolasci	8	8
5.	Aktivnost na času, zadaci, domaće zadaće	17	17
		Ukupno: 100 bodova	100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

- Za elemente pod 1 i 2 predviđen je pismeni test, za koji se izračunava broj bodova i procenat (prema Skali koja vrijedi za sve ispite), a zatim se izračunava koliko taj procenat podrazumijeva bodova prema skali ocjenjivanja;
- pod 3 – usmeni ispit – čitanje i prijevod teksta (10 bodova), razgovor na zadanu temu (5 bodova), rječnik i brzalice (10 bodova), (maksimalno 25 bodova).
- Student ima pravo na tri izostanka i u tom slučaju dobija (6 bodova); maksimalan broj bodova dobija bez izostanaka.
- Studentima se boduju zadaće (maksimalno 10 bodova) i aktivnost na času (7).
- Svi se bodovi sabiraju i zaključuje ocjena.

Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:

a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;

b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;

c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;

	d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura:	Obavezna: 1. S. A. Havronina, L. A. Harlamova (2008) Russkij jazyk: leksiko-grammatičeskij kurs dlja načinajuščih: [učebnoe izdanie], 7-e izd., stereotipnoe, Drofa : Russkij jazyk Media, Moskva. Dopunska: 1. B. Tošović (1990) Ruska gramatika u poređenju sa srpskohrvatskom. Sarajevo. 2. Vera Hruš. (1997) Sputnik – Udžbenik ruskog jezika za srednjoškolce i odrasle početnike. Zagreb. 3. N. Ju. Shvedova, gl. red. (1980) Russkaja grammatika. Tom I. Nauka, Moskva. 4. Rječnici dostupni na: http://gramota.ru/slovari/

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta:FIL PSI212	**Naziv predmeta:** Kognitivna psihologija 2		
Ciklus:1.	**Godina:** 2.	**Semestar: 3.**	**Broj ECTS kredita:** 6
Status: obavezni		**Ukupan broj sati:** Predavanja 2 Seminar 1 Vježbe 1	
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje studenata sa osnovama kognitivne psihologije i kognitivnim procesima. Studenti će biti upoznati s različitim teorijskim pristupima i različitim fenomenima kognitivnih procesa i struktura pamćenja, inteligencije, reprezentacije znanja, mišljenja i jezika.		
Tematske jedinice:	• Povijesni pregled istraživanja pamćenja. Teorije i modeli pamćenja. • Strukture i procesi pamćenja. • Proces prepoznavanja. • Dosjećanja. Obnavljanje. Zaboravljanje. • Razine obrade i slučajno zapamćivanje. • Rekonstruktivno pamćenje. Pamćenje u svakodnevnom životu. Pamćenje i kontekst (autobiografsko i socijalno pamćenje, vjerodostojnost pamćenja). • Pristupi u tumačenju inteligencija. Definicije inteligencije. Faktorski modeli i struktura inteligencije (Spearmanova dvofaktorska teorija, Thurstonova teorija, Guilfordova teorija, Katelova teorija). • Savremeni modeli inteligencije (savremeni hijerarhijski modeli, Sternbergova trijarnična teorija, Gardnerova teorija višestrukih inteligencija, Cecijev bioekološki model). • Inteligencija i procesiranje informacija. • Reprezentacija znanja. Kategorizacija. Deskriptivni vs. normativni modeli. • Definicije mišljenja. Vrste mišljenja. Deduktivno i induktivno mišljenje. • Rješavanje problema. Teorije i modeli procesa rješavanja problema. • Prosuđivanje i donošenje odluka. Stvaralačko mišljenje. Kreativnost. • Jezik i govor.Teorije o razvoju jezika. Struktura i funkcija jezika. Riječi i značenja. Jezik i mišljenje.		
Ishodi učenja:	Znanje:Očekuje se da će studenti steći znanja o mjesu i ulozi kognitinve psihologije u sistemu psiholoških disciplina, te o različitim teorijama pamćenja, inteligencije, reprezentacije znanja, mišljenja i jezika. Vještine: Samostalna primjena znanja iz navedenih tematskih jedinica u razumjevanju i objašnjenju različitih fenomena ljudskog ponašanja i mišljenja. Kompetencije: Usvojena znanja i vještina koje im omogućavaju praćenje nastavnih sadržaja iz drugih predmeta na studiju i samostalnu primjenu.		
Metode izvođenja nastave:	Monološki/predavački metod (predavanja), interaktivna nastava, analitički i demonstracioni pristup. Praktična primjena (rješavanje zadataka)		

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Sternberg, R. J. (2005). *Kognitivna psihologija*. Jastrebarsko: Naklada Slap. 2. Smith, E. i sar., (2007). *Atkinson/Hilgard: Uvod u psihologiju.*. Jastrebarsko: Naklada Slap. 3. Zarevski, P. (2000). *Struktura i priroda inteligencije*. Jastrebarsko: Naklada Slap 4. Gardner, H., Kornhaber, M.L., Wake, W.K. (1999). *Inteligencija, različita gledišta*. Jastrebarsko: Naklada Slap. Dopunska: 1. Anderson, J.R. (2005). Cognitive psychology and its implication (6th ed). Word Publisher, New York 2. Gobet, F., Chassy, P. I Bilalić, M. (2011). Foundations of cognitive psychology. The McGraw-Hill Companies, London. 3. Ostala literatura i radovi iz tekuće znanstvene i stručne periodike

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI 213	**Naziv predmeta: UVOD U RAZVOJNU PSIHOLOGIJU**		
Ciklus: 1.	**Godina:** 2.	**Semestar:** 3.	**Broj ECTS kredita:**6
Status:OBAVEZNI		**Ukupan broj sati: 4** predavanje: 2 seminari: 0 vježbe: 2	

Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje sa tradicionalnim i savremenim načelima, konceptima, teorijama i metodama istraživanja čovjekova tjelesnog, kognitivnog, emocionalnog i socijalnog razvoja. Razumijevanje činitelja i procesa koji uzrokuju razvojne promjene i nalaze se u njihovoj podlozi.
Tematske jedinice:	Kroz nastavni predmet studenti će biti upoznati s ciljevima, problemima i osnovnim pojmovima u razvojnoj psihologiji; filozofskim korijenima i povijesnim temeljima razvojne psihologije; periodizacijom razvoja i temeljnim zakonitostima razvoja; biološkim i okolinskim faktorima razvoja; metodologijom istraživanja razvoja; etičkim načelima istraživanja u razvojnoj psihologije, te razvojnim teorijama: psihodinamski pristup (Freud, Erikson), biheviorizam (Watson), teorija socijalnog učenja (Bandura), etološki pristup razvoju (Bowlby, Lorenz), teorija ekoloških sistema (Bronfenbrenner), kognitivne teorije (Piaget, Vigotski, Kohlberg).
Ishodi učenja:	Znanje:Nakon odslušanog kolegija i položenog ispita očekuje se da će student poznavati tradicionalna i savremena načela, koncepte, teorije i metode istraživanja čovjekova razvoja. Također, očekuje se da će student steći znanje o slijedu razvoja i razumjeti procese koji leže u osnovi razvoja. Vještine: Očekuje se da će student steći uvid u poteškoće s kojima se susreću istraživači razvojnih promjena i mogućnosti njihovog otklanjanja, te će razviti osjetljivost za etičke dileme u istraživanjima razvoja. Također, kolegij će omogućiti sticanje uvida u isprepletenost teorija, istraživanja i učinkovitog rješavanja praktičnih pitanja vezanih uz područje razvojne psihologije. Kompetencije: Očekuje se da će student steći sposobnost prikupljanja i tumačenja relevantnih podataka unutar područja razvojne psihologije na osnovu kojih može donositi sudove o relevantnim društvenim i etičkim pitanjima iz ove naučne oblasti.
Metode izvođenja nastave:	Predavanje, vježbe, samostalni praktični zadaci.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Vasta, R., Haith, M.M. i Miller, S.A. (1998). *Dječja psihologija* Jastrebarsko: Naklada Slap. (odabrana poglavlja) 2. Berk, L. (2008). *Psihologija cjeloživotnog razvoja.* Jastrebarsko: Naklada Slap. (odabrana poglavlja) Dopunska:

	1. Berk, L.E. (2015). *Dječja razvojna psihologija*. Jastrebarsko: Naklada Slap 2. Andrilović, V. i Čudina, M. (1987). *Osnove opće i razvojne psihologije*. Zagreb: Školska knjiga. 3. Hwang, P. (2000). *Razvojna psihologija*. Sarajevo: Filozofski fakultet. 4. Papalia, D.E. i Olds, S.E. (1992). *Human development*. McGraw Hill. 5. Clarke, A.M. i Clarke, A.D.B. (1976). *Rano iskustvo*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. 6. Bronfenbrenner, U. (1988). *Ekologija ljudskog razvoja*. Beograd: Zavod za udžbenike inastavna sredstva. 7. Santrock, J.W. (2007). *Child development*. New York: McGraw Hill. 8. Lerner, R.M. (2002). *Concepts and theories of human development*. Mahwal, NJ: Erlbaum. 9. Crain, W. (1992). *Theories of development: Concepts and applications*. Prentice-Hall, Inc.

Šifra predmeta:FIL PSI 214	**Naziv predmeta: Metodologija neeksperimentalne psihologije**		
Ciklus: 1.	**Godina: 2.**	**Semestar: 3.**	**Broj ECTS kredita:** 7
Status: Obavezni		**Ukupan broj sati: 4** Predavanja 2 Vjezbe 2	
Preduslov za upis:	FIL PSI 120 Metodologija eksperimentalne psihologije FIL PSI 112 Statistika u psihologiji 1		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Sticanje fundamentalnih znanja i vještina za sprovedbu neeksperimentalnih istraživačkih postupaka. Razvijanje kritičkog pristupa u interpretaciji i primjeni znanstvene metodologije u području psihologije.		
Tematske jedinice:	Uvod u ne-eksperimentalne metode Kvazi-eksperiment : Karakteristike i osnovni kvazi-eksperimentalni nacrti Nacrt sa neujednačenom kontrolnom grupom (sa i bez pretesta) Nacrt sa neujednačenom kontrolnom grupom sa zamjenskom mjerom u pretestu Nacrt sa neujednačenom kontrolnom grupom na odvojenim uzorcima Nacrti sa usporedbom različitih zavisnih varijabli Nacrt ponovljenih tretmana Nacrt prekunutih vremenskih nizova Arhivska analiza Opažanje: metode sa i bez uključivanja Korelacijska istraživanja. Osnovne karakteristike i primjena Anketa: Osnovne karakteristike i tipovi anketnih istraživanja		
Ishodi učenja:	Znanje: Studenti će upoznati metode istraživanja u psihologiji koje nisu eksperimentalne. Vještine: Student će moći analizirati i uporediti različite istraživačke nacrte. Naučit će prepoznati moguće izvore ugrožavanja unutarnje i vanjske valjanosti u istraživanju i primijeniti odgovarajuće postupke kako bi ih izbjegli. Kompetencije: Adekvatna primjena neeksperimentalnih metoda istraživanja na području psihologije.		
Metode izvođenja	Predavanja i vježbe, analitički i demonstracioni pristup.		

nastave:	
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Milas, G. (2005). Istraživačke metode u psihologiji i drugim društvenim znanostima. Jasterbarsko: Naklada slap. Dopunska: 1. Cook, T.D. i Campbell (1979). Quasi-experimentation. Boston: Houghton Mifflin. 2. Crano, D. W. i Brewer, M.B. (1986). Principles and methods of social research. Boston: Allyn and Bacon. 3. Goodwin, C.J. (2005). Research in psychology. New York: Wiley. 4. Henry, G.T. (1990). Practical sampling. London: Sage. 5. Meltzoff, J. (2003). Critical Thinking About Research. Washington DC: American Psychological Association. 6. Strauss, A. i Corbin, J. (1991). Basics of qualitative research. London: Sage.

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL-PSI-215	**Naziv predmeta: PSIHOMETRIJA 1**		
Ciklus:1.	**Godina: 2.**	**Semestar: 3.**	**Broj ECTS kredita:** 7
Status: OBAVEZNI		**Ukupan broj sati: 5** Predavanja 2 Vježbe 3	

Preduslov za upis:	FIL-PSI-113 položen ispit iz Statistika u psihologiji 2
Cilj (ciljevi) predmeta:	Podučiti studente: 1. Osnovnim postulatima mjerenja u psihologiji 2. Formiranju ukupnog uratka na psihološkim mjernim instrumentima i transformaciji rezultata na standardizirane skale 3. Pouzdanosti kao mjernoj karakteristici, određivanju i interpretaciji koeficijenata pouzdanosti u duh- u Klasična testna teorija i Teorija generalizabilnosti
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	1. Uvod u teoriju mjerenja u psihologiji i historijski pregled razvoja testiranja 2. Određenje i upotreba testa kao psihološkog mjernog instrumenta 3. Vrste testova i vrste pitanja 4. Transformacije rezultata 5. Testni rezultati i njihovo izračunavanje 6. Formiranje ukupnog uratka na testu 7. Norme 8. Pouzdanost kao metrijska karakteristika – klasična testna teorija 9. Načini ocjenjivanja pouzdanosti mjerenja 10. Interpretacije koeficijenata pouzdanosti i korekcije zbog pogreške 11. Teorija generalizabilnosti
Ishodi učenja:	Znanje – na kraju kolegija student će_ 1. Razlikovati direktna od indirektnih mjerenja, te objasniti osnovne postulate i probleme vezane za indirektna mjerenja 2. Objasniti pouzdanost kao mjernu karakteristiku i analizirati razlike između objašnjenja pouzdanosti u Klasičnoj testnoj teoriji i Teoriji generalizabilnosti Vještine – na kraju kolegija student će: 1. Određivati ukupne uratke na psihološkim mjernim i instrumentima i razlikovati parametre distribucije koji zavise od vrste transformacije 2. Izračunati i interpretirati koeficijente pouzdanosti, te predviđati intervale pouzdanosti za predviđanje rezultata 3. Razviti vještinu kritičkog razumijevanja rezultata prezentiranih u naučnim članicima iz područja mjerenja Kompetencije – na kraju ovog kolegija studenti će pokazati visoko vrednovanje znanstvenog pristupa u

	pripremi, primjeni i interpretaciji psiholoških testiranja
Metode izvođenja nastave:	Interaktivna predavanja Samostalni rad Rad u malim grupama Prezentacije
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Bukvić, A. (1988). *Načela izrade psiholoških testova.* Zavod za udžbenike i nastavna sredstva Beograd 2. Fajgelj, S. (2003) *Psihometrija. Metod i teorija psihološkog mjerenja.* Centar za primijenjenu psihologiju Beograd 3. Husremović, Dž. (2016) *Osnove psihometrije za studente psihologije.* Filozofski fakultet u Sarajevu 4. Krković, A. (1978). *Elementi psihometrije.* Zagreb: SN Liber. 5. Krković, A., Momirović, K., Petz, B. (1966). *Odabrana poglavlja iz psihometrije i neparametrijske statistike.* Zagreb: Društvo psihologa Hrvatske i Republički zavod za zapošljavanje. Dopunska: 1. Radovi iz tekuće i znanstvene periodike 2. Urbina, S. (2004) Essntials of Psychological Testing. John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, New Jersey 3. Furr, M i Bacharach ,V.R. (2013) Psychometrics. Sage Publications

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta:FIL PSI 217	**Naziv predmeta: Psihologija emocija**		
Ciklus: 1.	**Godina: 2.**	**Semestar: 3.**	**Broj ECTS kredita:** 4
Status: Obavezni		**Ukupan broj sati: 3** Predavanja: 2 Seminar: 1	
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje studenata sa klasičnim i savremenim teorijskim pristupima na području emocija.		
Tematske jedinice:	Definicije: emocija, raspoloženje, osjecaji Periferne teorije emocija : James-Lang Centralna teorija emocija: Cannon-Bard Dvofaktorska teorija emocija: Schachter, Zillman, Valins Teorija Facijalnog feedback-a : Laird, Tomkins, Zajonc Vaskularna teorija emocija Teorija emocionalne kontaminacije Teorije kognitivne procjene Uticaj emocija na kogniciju		
Ishodi učenja:	Znanje: Studenti bi trebali steći opći uvid u fenomenoloske aspekte nastanka emocija kao i psiholoske procese koji posreduju ujecaj emocija na razne kognitive procese (percepcija rizika, prosudbe, itd.) Vještine: Kritička analiza sadržaja iz relevantne literature na području psihologije emocija Kompetencije: Apsolviranjem kolegija stvara se osnova za razumijevanje sadržaja iz relevantne literature ma području psihologije emocija te praćenje nastave iz opštih i primjenjenih kolegija na studiju.		
Metodenja nastave:	Predavanja i seminari		
Metode provjere znanja sa strukturom	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.		

ocjene:	
Literatura:	Obavezna: 1. Drace, S. & Kolenovic-Dapo, J. (2017). Klasicne teorije emocija u svijetlu suvremenih empirijskih spoznaja. Knjiga u procesu objavljivanja. E-izdanje. Dopunska: 1. Frijda, N. H. (1986). *The emotions*. New York: Cmbridge University Press. 2. Hatfield, E., Cacioppo, J. T., & Rapson, R. L. (1994). *Emotional contagion*. 3. Cambridge: Cambridge university press. 4. LeDoux, J. (1996). The emotional brain. Simon & Schuster: New York. 5. Oatlley, K. i Jenkins, J. (2003). *Razumijevanje emocija*. Jastrebarsko: Naklada Slap.

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta:FIL-PSI-216	**Naziv predmeta: Psihometrija 2**		
Ciklus: 1	**Godina: 2**	**Semestar: 4**	**Broj ECTS kredita:** 7
Status: obavezni		**Ukupan broj sati: 5** Predavanja 2 Vježbe 3	
Preduslov za upis:	položen ispit iz predmeta Psihometrija I (FIL-PSI-215)		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Podučiti studente: 1. Analizi čestica i povezanosti osjetljivosti čestica i osjetljivosti testa 2. Valjanosti i načinima određivanja valjanosti u psihometriji 3. Što je pristranost i kako je prevenirati u procesu konstrukcije testa, implementacije, obrade i interpretacije testovnih rezultata		
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	Osjetljivost 1. Item analiza 2. Osjetljivost testa Valjanost: 1. Sadržaj testa 2. Povezanost sa drugim konstruktima 3. Unutarnja struktura 4. Process odgovaranja 5. Posljedice korištenja Pristranost u testiranju Koraci u konstrukciji testova i provjerama metrijskih karakteristika		
Ishodi učenja:	Znanje – na kraju semestra student će znati: 1. Povezati metrijske karakteristike itema sa kvalitetom čitavog testa 2. Analizirati valjanost u kontesktu povezanosti sa testa sa vanjskim varijablama 3. Razumjeti strukturu bruto rezultata i povezanost sa kvalitetom interpretacije 4. Analizirati strukturu testa prema latentnim dimenzijama 5. Objasniti pristranost i kritički sagledati razlike između pristranosti i društvene pravednosti Vještine – na kraju semestra student će moći: 1. Odrediti sve parametere osjetljivosti itema i interpretirati ih u praktičnom kontekstu 2. Provesti matematičke postupke za određivanje parcijalne, semiparcijalne, multiple korelacije, te faktorsku analizu sa svim elementima 3. Kritički se osvrnuti na pročitani material povezan sa validacijom mjernog instrumenta Kompetencije – na kraju semestra student će: 1. Visoko vrednovati znanstveni stav o primjeni i interpretaciji psiholoških testiranja 2. Biti spremni da promoviraju etičke principe psihološkog testiranja koje je zasnovano na znanosti i		

	socijalnoj pravičnosti
Metode izvođenja nastave:	Predavanja, rad u malim grupama, grupni projekti, kritičke analize tekstova, rad na računaru
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Bukvić, A. (1988). *Načela izrade psiholoških testova.* Zavod za udžbenike i nastavna sredstva Beograd 2. Husremović, Dž. (2016) *Osnove psihometrije za studente psihologije.* Filozofski fakultet u Sarajevu Dopunska: 1. Fajgelj, S. (2003) *Psihometrija. Metod i teorija psihološkog mjerenja.* Centar za primijenjenu psihologiju Beograd 2. Radovi iz tekuće i znanstvene periodike 3. Urbina, S. (2004) *Essentials of Psychological Testing.* John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, New Jersey 4. Furr, M i Bacharach ,V.R. (2013) *Psychometrics.* Sage Publications

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI218	**Naziv predmeta:** Inteligencija		
Ciklus:1.	**Godina:** 2.	**Semestar:** 4	**Broj ECTS kredita: 5**
Status: obavezni		**Ukupan broj sati:** 3 Predavanja: 2 Seminar: 1	

Preduslov za upis:	Kognitivna psihologija 2
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente s relevantnim teorijama inteligencije i pristupima u istraživanju inteligencije. Osposobiti student za praćenje drugih kolegija i za samostalno praćenje novih dostignuća iz područja konstrukta inteligencija. Kod studenata razviti kritički i etički pristup problemima procjene inteligencije
Tematske jedinice:	Razumijevanje ljudskih sposobnosti kroz povijest. Implicitne i eksplicitne teorije inteligencije. Pristupi u konceptualizaciji i istraživanju inteligencije. Psihometrijski pristup: g-faktor; višefaktorski modeli. Mjerenje inteligencije. Kognitivni pristup: Jednostavni i složeni procesi obrade informacija i inteligencija. Inteligencija i radno pamćenje. Biološki pristup: Neuropsihologija i psihofiziologija inteligencije. Utjecaj nasljeđa i okoline na inteligenciju. Kontekstualno-sistemski pristup: Gardnerova teorija multiplih inteligencija, Sternbergova triarhička teorija. Socijalna i emocionalno inteligencija. Mogućnost povećanja inteligencije: Podučavanje inteligencije; Organizirani pokušaji povećanja inteligenicije. Inteligencija, kreativnost, nadarenost. Inteligencija, društvo, politika i kultura.
Ishodi učenja:	Znanja: Studenti će moći definirati pojam inteligencije i opisati i usporediti glavne teorije, usporediti različite pristupe proučavanju inteligencije i usporediti klasične i novije teorije inteligencije. Vještine: Samostalna primjena znanja iz navedenih tematskih jedinica u razumjevanju i objašnjenju različitih fenomena ljudskih sposobnosti. Studenti će moći objasniti probleme u istraživanju i mjerenju inteligencije. Kompetencije: Osposobljavanje studenata za praćenje drugih kolegija kao i za samostalno praćenje novih dostignuća iz psihologije inteligenicije. Sposobnosti kritičkog i etičkog pristupa u razumijevanju i mjerenju inteligencije.
Metode izvođenja nastave:	Monološki/predavački metod (predavanja), interaktivna nastava, analitički i demonstracioni pristup.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Gardner, H., Kornhaber, M.L. & Wake, W.K. (1999.) Inteligencija: Različita gledišta. Naklada Slap. Jastrebarsko.

2. Zarevski, P. (2000). Struktura i priroda inteligencije. Naklada Slap. Jastrebarsko.
3. Sternberg, R. J. (2005). *Kognitivna psihologija*. Naklada Slap: Jastrebarsko.
4. Koso-Drljević, M. (2017). Biopsihologija inteligencije. Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu

Dopunska:

1. Sternberg, R. J., & Kaufman, S. B. (Eds.). (2011). *The Cambridge handbook of intelligence*. Cambridge University Press.
2. Mayer, J.D. & Salovey, P. (1999). Što je to emocionalna inteligencija ? U: P. Salovey & D.J. Sluyter. Emocionalni razvoj i emocionalna inteligencija. Educa, Zagreb.
3. Sternberg, R.J. (1999). Uspješna inteligencija: Kako praktična i kreativna inteligencija određuju uspjeh u životu. Barka. Zagreb.
4. Carroll, (1993). Human Cognitive Abilities. Cambridge University Press.
5. Sternberg, R. (2000). Handbook of Intelligence. Cambridge University Press.
6. Gardner, H. (1993). Multiple intelligences: The theory in practice. New York: Basic Books.
7. Mayer, J.D. & Salovey, P. (1993). The intelligence of emotional intelligence. Intelligence, 17, 433-442.
8. Neisser, U. (Chair), Boodoo, G., Bouchard, T.J. Jr., Boykin, A.W., Brody, N., Ceci, S.J., Halpern, D.F., Loehlin, D.F., Perloff, R., Sternberg, R.J., & Urbina, S. (1996). Intelligence: Knows and Unknows. American Psychologist, 51, 2, 77-101.
9. Sternberg, R. (1991). Triarhična teorija inteligencije. U: Šoljan, N.N., Kovačević, M. Kognitivna znanost: novi razvoji u psihologiji i edukaciji. Školske novine, Zagreb.
10. Howe, M.J.A. (1997). IQ pod znakom pitanja - istina o inteligenciji. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk.
11. Ostala literatura i radovi iz tekuće znanstvene i stručne periodike

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI 219	**Naziv predmeta:** Psihologija djetinjstva i adolescencije		
Ciklus: 1.	**Godina:** 2.	**Semestar:** 4.	**Broj ECTS kredita:** 6
Status: obavezni		**Ukupan broj sati:** 5 predavanja 2 seminar 1 vježbe 2	

Preduslov za upis:	Uvod u razvojnu psihologiju
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje i razumijevanje tradicionalnih i savremenih načela i koncepata različitih aspekata čovjekova razvoja (motorički, perceptivni, kognitivni, emocionalni, moralni, socijalni). Upoznavanje s primjenom nekih razvojnih testova.
Tematske jedinice:	Prenatalni razvoj. Rizični faktori u prenatalnom razvoju. Novorođenče. Motorički razvoj u prvim godinama života. Dječji crtež. Razvoj govora, teorije govornog razvoja. Rani socijalni i emocionalni razvoj; razvoj i oblici privrženosti. Prosocijalni razvoj. Teorije moralnog razvoja. Teorije kognitivnog razvoja.
Ishodi učenja:	Znanje: Očekuje se da će studenti ovladati razumijevanjem različitih aspekata razvoja i njihovog međuodnosa od rođenja do kraja adolescencije, te integrirati spoznaje o biološkim i okolinskim faktorima razvoja. Vještine: Očekuje se da će studenti moći primijeniti spoznaje o normativnom razvoju u razumijevanju specifičnosti individualnog funkcioniranja. Kompetencije: Očekuje se da će studenti moći objasniti i primijeniti metodologiju istraživanja razvoja u djetinjstvu i adolescenciji.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja, seminar, vježbe, samostalni praktični zadaci.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Vasta, R., Haith, M. M. i Miller, S. A. (1998). Dječja psihologija. Jastrebarsko: Naklada Slap. (odabrana poglavlja) 2. Berk, L. (2008). Psihologija cjeloživotnog razvoja. Jastrebarsko: Naklada Slap. (odabrana poglavlja) 3. Piaget, J. i Inhelder, B. (1986). Intelektualni razvoj djeteta. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. (odabrana poglavlja) Dopunska: 1. Berk, L.E. (2015). Dječja razvojna psihologija. Jastrebrasko: Naklada Slap. 2. Starc, B., Čudina-Obradović, M., Pleša, A. Profaca, B., Letica, M. (2004). Osobine i psihološki

	uvjeti razvoja djeteta predškolske dobi. Zagreb, Golden Marketing 3. Hwang, P. i Nilsson, B. (2000). Razvojna psihologija (određena poglavlja). Sarajevo: Filozofski fakultet.

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: **FIL PSI 220**	**Naziv predmeta:** Neuropsihologija		
Ciklus: 1.	**Godina:** 2.	**Semestar:** 4.	**Broj ECTS kredita:** 5
Status: obavezni		**Ukupan broj sati: 4** Predavanja 2 Vježbe 2	

Preduslov za upis:	Biološka psihologija 2
Cilj (ciljevi) predmeta:	Kolegij ima za cilj upoznavanje i savladavanje teorijskih osnova unutar tema koje se obrađuju te upoznavanje sa teorijom i praksom neuropsihološke procjene, prikaz testova koji se koriste za procjene funkcija orijentacije i pažnje, percepcije i pamćenja i egzekutivnih funkcija.
Tematskejedinice:	Temeljni principi ovisnosti o drogama, učenje i tolerancija na drogu; Najčešće zlorabljene droge i teorije ovisnosti; Krugovi potkrepljenja u mozgu i neuralni mehanizmi ovisnosti; Pamćenje i poremećaji pamćenja; Pamćenje i mozak; Neuroanatomija kognitivnih funkcija; Neuropsihološke procjene kognitivnih funkcija; Neuralni razvoj i neuralne osnove učenja; Neuralna degeneracija, regeneracija, reorganizacija i terapijske iplikacije neuroplastičnosti; Lateralizacija moždanih funkcija; Kortikalna lokalizacija jezičnih funkcija; Biopsihologija emocija, strah, obrambena ponašanja i agresija; Stres, psihosomatski poremećaji i shizofrenija; Poremećaji raspoloženja i anksiozni poremećaji.
Ishodi učenja:	Znanje: Studenti će usvojiti teorijska znanja o prethodno navedenim temama kao i o sprovedbi znanstvenih istraživanja kroz planiranje, sprovedbu, obradu rezultata i pisanje izvještaja na osnovu dva istraživanja koja ćemo sprovesti u okviru sljedeće dvije teme: lateralizacija moždanih funkcija i biopsihologija emocija. Vještine: Studenti će biti u mogućnosti da nađu znanstvene članke u vezi istraživačkih problema unutar neuropsiholoških tema, da istraže literaturu, sažmu i prezentiraju osnovne ideje. Usvojit će vještine dizajniranja istraživanja neuropsiholoških konstrukata, sprovedbe istraživanja i pisanja znanstvenih izvještaja. Kompetencije: Student će biti u mogućnosti integrirati stečena znanja i vještine iz izučavanih područja u kontekstu psihologije kao znanosti. Studenti će individualno ili u timu biti u mogućnosti razumjeti osnovne neuropsihološke konstrukte, naći relevantnu literaturu, opisati i prezentirati različite teme iz psihologije. Stečena znanja moći će primijeniti unutar različitih psiholoških predmeta koji se izučavaju na starijim godinama. Moći će primijeniti u praksi teostove za neuropsihološku procjenu funkcija, te tumačiti rezultate neuropsiholoških testiranja.
Metode izvođenja nastave:	Interaktivna predavanja, rad u malim grupama, pisanje znanstvenih izvještaja, individualne i grupne prezentacije
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Pinel, J.P. (2001). Biološka psihologija. Jastrebarsko: Naklada Slap

	Dodatna: 1. Članci objavljeni u različitim časopisima iz oblasti neuropsihologije

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI 221	**Naziv predmeta: Uvod u psihopatologiju**		
Ciklus: 1.	**Godina: 2.**	**Semestar: 4.**	**Broj ECTS kredita:** 5
Status: Obavezni		Ukupan broj sati: 3 Predavanja 2 Seminar 1	

Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osnovni cilj predmeta je da se studenti upoznaju s osnovnim opštim i specifičnim pitanjima istraživanja i razumijevanja psihičkih poremećaja koji se najčešće javljaju u kliničkoj praksi.
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	Definicija abnormalnog doživljavanja i ponašanja. Modeli abnormalnog ponašanja. Stigmatizacija i diskriminacija osoba sa psihološkim poremećajima. Dijagnostički i statistički priručnik za duševne poremećaje. Anksiozni poremećaji. Opsesivno-kompulzivni i srodni poremećaji. Depresivni poremećaji. Bipolarni i srodni poremećaji. Suicidalnost. Poremećaji vezani uz psihoaktivne tvari. Poremećaji ovisnosti koji nisu vezani uz psihoaktivne tvari: ovisnost o kockanju.
Ishodi učenja:	Znanje: Studenti će pokazati znanje i razumijevanje u području psihopatologije koje se nadovezuje na njihovo srednjoškolsko obrazovanje. Vještine: Studenti će moći primijeniti zanje i kritičko razumijevanje principa vezanih za psihopatologiju. Kompetencije: Studenti će imati temelj za buduće samousmjeravanje i cjeloživotno učenje, te će razviti interpersonalne vještine timskog rada primjerene za zapošljavanje.
Metode izvođenja nastave:	Monološki/predavački metod, interaktivna nastava, demonstracioni i analitički pristup
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Begić, D. (2014). *Psihopatologija.* Zagreb: Medicinska naklada. 2. Američka psihijatrijska udruga (2014). *Dijagnostički i statistički priručnik za duševne poremećaje, peto izdanje* (DSM-5). Jastrebarsko: Naklada Slap. 3. Kecmanović, D. (2010). (Ne)mogućnost prevencije stigme duševnog poremećaja i destigmatizacije osoba sa duševnim poremećajem. *Psihološka istraživanja, Vol. XIII*, 185-217. Dopunska: 1. *Alispahić, S. (2017). Šta je novo u DSM-5? Četvrti kongres psihologa BiH, Zbornik radova. Brčko: Društvo psihologa u FBiH, Društvo psihologa RS, i Društvo psihologa Brčko distrikta BiH.*

2. Alispahic, S., Hasanbegovic-Anic, E., Tuce, D., Hadziahmetovic, N., i Sandic, A. (2014). Characteristics of Patients Involved in Psychotherapy in Bosnia and Herzegovina. *Journal of Health Sciences*, *4* (1), 31-35.
3. Barry, J. (2008). *Panic Away*. Elektronska publikacija.
4. Bauman, L. i Štrkalj Ivezić, S. (2010). Bipolarni poremećaj. Novi Sad: Psihopolis.
5. Davison, G. C. i Neale, J. M., (1999). *Psihologija abnormalnog ponašanja i doživljavanja*. Naklada Slap: Jastrebarsko.
6. Federalno ministarstvo zdravstva, Zavod za javno zdravstvo FBiH, Projekat mentalnog zdravlja BiH (2012). *Istraživanje stavova javnosti o osobama sa mentalnim poremećajima. Finalni izvještaj za Federaciju Bosne i Hercegovine*. Sarajevo: Zavod za javno zdravstvo FBiH.
7. Hasanbegović-Anić, E., Alispahić, S., i Dervović, E. (2013). Emocionalni i bihevioralni problemi kod adolescenata u odnosu na upotrebu nedozvoljenih droga. *Engrami-časopis za kliničku psihijatriju, psihologiju i granične discipline*, 1-2, *vol. 35*, 51-59.
8. Kecmanović, D. (2010).*Očima psihijatra*. Beograd: Clio.
9. Kecmanović, D. (1988). *Ni normalno ni patološko*. Sarajevo: Svjetlost.
10. Senić, R. i Jovanović, N. (2011). *Strah od života*. Beograd: Beoknjiga
11. Pardon, K. i Klark, D. A. (2012). *Prevazilaženje opsesivnih misli*. Novi Sad: Magona.
12. Petrović, S. (2004). *Čovek između bolesti i stvaralaštva*. Beograd: Partenon.
13. Njuman, E. (2009). *Izaberi život. Kognitivna terapija suicidnosti*. Novi Sad: Psihopolis.
14. Udruženje za prevenciju ovisnosti NARKO-NE i Kantonalna javna ustanova Porodično savjetovalište Sarajevo (2016). *Putokazi u zdravije društvo. Istraživanje o kockanju i korištenju interneta, te navikama konzumiranja cigareta, alkohola i marihuane među djecom i mladima u tri kantona Federacije Bosne i Hercegovine*. Sarajevo: Udruženje za prevenciju ovisnosti NARKO-NE i Kantonalna javna ustanova Porodično savjetovalište Sarajevo
15. Zavod za javno zdravstvo FBiH (2014). *Zdravstveno stanje stanovništva i zdravstvena zaštita u Federaciji Bosne i Hercegovine, 2013. godina.*

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**		**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI 311	**Naziv predmeta: Teorije ličnosti**		
Ciklus: 1.	**Godina: 3.**	**Semestar: 5.**	**Broj ECTS kredita:** 6
Status: Obavezni		**Ukupan broj sati: 4** Predavanja 2 Vježbe 2	

Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj nastavnog predmeta je stjecanje znanja o različitim tumačenjima ličnosti i mogućoj primjeni pojedinih teorija. Također, cilj je podučiti studente klasičnim teorijama ličnosti i razviti kritičko mišljenje u svjetlu novih spoznaja i nalaza istraživanja.
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	U okviru ovog kolegija obrađuje se sljedeće gradivo: Definiranje ličnosti i domene izučavanja ličnosti. Izvori podataka ličnosti i istraživačke metode u psihologiji ličnosti. Kriteriji razlikovanja i vrednovanja teorija ličnosti. Klasične teorije ličnosti: psihoanalitički i neoanalitički pristup. Obrambeni mehanizmi ličnosti. Humanističko-fenomenološki pristup. Kognitivno-konstruktivistički pristup. Kognitivno-doživljajna domena pozitivne psihologije Plan izvođenja nastave po sedmicama: 1. Predmet i zadaci psihologije ličnosti 2. Definicije ličnosti i različiti teorijski pristupi ličnosti 3. Izvori podataka ličnosti 4. Pregled istraživačkih metoda u psihologiji ličnosti 5. Psihodinamski pristup ličnosti 6. Odbrambeni mehanizmi ličnosti 7. Neoanalitičari: individualna psihologija i analitička psihologija 8. Semestralna provjera znanja 9. Neoanalitičari: Karen Horney i Erich Fromm 10. Motivacijske teorije ličnosti: Abraham Maslow i Henry Murray 11. Fenomenološki pristup ličnosti: Carl Rogers 12. Egzistencijalistički pristup ličnosti: Viktor Frankl 13. Kognitivno-konstruktivistički pristup ličnosti: George Kelly 14. Pozitivna psihologija i zadovoljstvo životom 15. Evaluacija
Ishodiučenja:	Znanje: - stiče uvid u različite teorijske pristupe ličnosti - tumači i poredi teorijske pristupe ličnosti - evaluira teorijske pristupe ličnosti - razlikuje prednosti i nedostatke teorijskih pristupa ličnosti Vještine: - primjenjuje teorijska znanja u praksi Kompetencije: - integriše različite klasične teorijske pristupe u interpretaciji ponašanja

Metode izvođenja nastave:	Predavanja, vježbe, praktičan rad
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Hall, K. S., Lindzey, G. (1983). *Teorije ličnosti*. Beograd: Nolit 2. Fulgosi, A. (1997). *Psihologija ličnosti*. Zagreb: Školska knjiga. 3. Larsen, R. J., Buss, D. M. (2008). *Psihologija ličnosti: domene znanja o ljudskoj prirodi*. Jastrebarsko: Naklada Slap. 4. Pervin, L. A., Cervone, D., & John, O. P. (2008). *Psihologija ličnosti: teorije i istraživanja*. Školska knjiga: Zagreb. Dopunska: 1. Kolenović – Đapo, J., Drače, S., Hadžiahmetović, N. (2015). *Psihološki mehanizmi odbrane.Teorijski pristupi, klasifikacija i vodič za vježbe.* Sarajevo: Filozofski fakultet. (poglavlje: Klasifikacija i funkcija odbrambenih mehanizama)

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI 312	**Naziv predmeta: Psihologija odrasle dobi i starenja**		
Ciklus: 1.	**Godina:** 3.	**Semestar:** 5.	**Broj ECTS kredita:** 5
Status: obavezni		**Ukupan broj sati:** 3 Predavanje: 2 Vježbe: 1	

Preduslov za upis:	FIL PSI 219Psihologija djetinjstva i adolescencije
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje studenata s razvojnim teorijama i istraživanjima o dobno povezanim promjenama u fizičkom, senzornom, kognitivnom, emocionalnom i socijalnom funkcioniranju u razdoblju odrasle dobi i starosti u kontekstu biopsihosocijalnog modela razvoja. Isticanje kompleksnosti procesa starenja i specifičnosti funkcioniranja odraslih osoba.
Tematske jedinice:	Studenti će kroz nastavni predmet biti upoznati s osnovnim pojmovima, životnim ciklusima i periodizacijom razvoja u odrasloj dobi; razvojnim zadacima u odrasloj i srednjoj dobi; biološkim tumačenjem starenja i promjenama u odrasloj dobi, kao i psihičkim razvojem u odrasloj dobi, te socijalnim vidovima razvoja u odrasloj dobi (prijateljstvo, partnerstvo i brak, obitelj, roditeljstvo, odnosi među generacijama; razvoj karijere i umirovljenje; korištenje slobodnog vremena i društveno angažiranje). Kroz nastavni kolegij bit će obrađene i osnovne psihološke teorije razvoja u odrasloj dobi (Erikson, Havighurst, Levinson, Vaillant), kao i socijalni i zdravstveni problemi u odrasloj dobi (briga zajednice, umiranje, smrt i žalovanje).
Ishodi učenja:	Znanje:Nakon odslušanog nastavnog kolegija očekuje se da će student ovladati razumijevanjem snaga i nedostataka razvojnih teorija; steći spoznaje o promjenama u različitim aspektima funkcioniranja u razdoblju odrasle dobi i starosti, kao i spoznaje o kompleksnosti procesa starenja i specifičnosti funkcioniranja odraslih osoba. Vještine: Očekuje se da će student moći primijeniti spoznaje o normativnom razvoju u razumijevanju specifičnosti individualnog funkcioniranja u odrasloj i starijoj životnoj dobi. Kompetencije: Očekuje se da će student moći objasniti i primijeniti metodologiju istraživanja razvoja u odrasloj i starijoj životnoj dobi.
Metode izvođenja nastave:	Predavanje, vježbe, samostalni praktični zadaci.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Schaie, K.W. i Willis, S.L. (2001). *Psihologija odrasle dobi i starenja*. Jastrebarsko: Naklada Slap. 2. Berk, L. (2008). *Psihologija cjeloživotnog razvoja* (određena poglavlja). Jastrebarsko: Naklada Slap. Dopunska: 1. Birren, J.E. i Schaie, K.W. (1996). *Handbook of the Psychology of Aging*. New York: John Wiley and sons. 2. Smiljanić, V. (1979). *Psihologija starenja*. Beograd: Nolit. 3. Pečjak, V. (2001). *Psihologija treće životne dobi*. Zagreb: Naklada Prosvjeta

	4. Bee, H.L. i Bjorklund, B. (2004). *The Journey of Adulthood*. (Fifth Edition) New Jersey: Prentice Hall. 5. Despot Lučanin, J. (2003). *Iskustvo starenja: Doprinos teoriji starenja*. Jastrebarsko: Naklada Slap. 6. Lacković-Grgin, K., Ćubela Adorić, V. (2006). *Odabrane teme iz psihologije odraslih*. Jastrebarsko: Naklada Slap.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**		**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI 313	**Naziv predmeta: Socijalna psihologija I**		
Ciklus: 1.	**Godina: 3.**	**Semestar: 5.**	**Broj ECTS kredita: 5**
Status: Obavezni		**Ukupan broj sati: 3** Predavanja 2 Vježbe 1	

Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj nastavnog predmeta je razumijevanje socijalnog konteksta pojedinca i njegovog odnosa prema konteksku. Cilj je podučiti studente klasičnim istraživanjima o socijalnom utjecaju koja su revolucionalizirala spoznaje u socijalnoj psihologiji. Cilj je i podučiti studente istraživačkim metodama u socijalnoj psihologiji i adekvatnom izboru metode koja će odgovoriti na socijalno-psihološki problem. Dodatno, kolegij ima za cilj obraditi odabrane teme iz socijalne psihologije: agresivno ponašanje, prosocijalno ponašanje, međuljudsku privlačnosti i teme iz primijenjene socijalne psihologije
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	U okviru kolegija izučavaju se sljedeće nastavne cjeline: Predmet i razvoj socijalne psihologije. Razvoj socijalne psihologije i ključna područja istraživanja. Definicija socijalne psihologije. Metode istraživanja u socijalnoj psihologiji. Etička pitanja u socijalno-psihološkim istraživanjima. Socijalna zavisnost i socijalni utjecaji. Socijalni motivi. Agensi socijalizacije. Oblici socijalnog utjecaja i socijalnog pritiska. Deindividualizacija. Konformizam. Pokoravanje autoritetu. Kooperativnost sa autoritetom. Agresivno ponašanje. Prosocijalno ponašanje. Međuljudska privlačnost. Primijenjena socijalna psihologija. Plan izvođenja nastave po sedmicama: 1. Orijentacijska sedmica: uvodne napomene 2. Predmet i zadaci socijalne psihologije 3. Definisanje socijalne psihologije 4. Istraživačke metode u socijalnoj psihologiji 5. Primjena istraživačkih metoda u socijalnoj psihologiji 6. Socijalizacija 7. Socijalni uticaj 8. Solomon Asch: konformizam 9. Provjera znanja 10. Philip Zimbardo: deindividuacija 11. Agresivno ponašanje 12. Prosocijalno ponašanje 13. Međuljudska privlačnost 14. Primijenjena socijalna psihologija 15. Evaluacija

Ishodi učenja:	Znanje: - stiče uvid u osnovne socijalne uzroke, socijalnu determiniranost i socijalne posljedice - tumači i poredi osnovne metodološke pristupe u socijalnoj psihologiji - razumije osnove agresivnog ponašanja, prosocijalnog ponašanja i međuljudske privlačnosti - stiče uvid u oblasti primjene socijalne psihologije Vještine: - prepoznaje neželjene oblike socijalnog uticaja - razvija strategije otpornosti prema neželjenom socijalnom uticaju - primjenjuje istraživačke metode u socijalnoj psihologiji - praktično primjenjuje spoznaje iz odabranih tema socijalne psihologije Kompetencije: - prepoznavanje i praktično rješavanje socijalno-psiholoških problema
Metode izvođenja nastave:	Predavanja, vježbe, demonstracija, prezentacija, praktičan rad, terenski rad
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Aronson, E., Wilson, T. D., & Akert, R. (2005). *Socijalna psihologija*. Zagreb: Mate 2. Hewstone, M., & Stroebe, W. (2003). *Socijalna psihologija*. Jastrebarsko: Naklada Slap. 3. Pennington, D. C. (2006). *Osnove socijalne psihologije*. Jastrebarsko: Naklada Slap. 4. Zvonarević, M. (1985). *Socijalna psihologija*. Zagreb: Školska knjiga. Dopunska: 1. Članci iz tekuće znanstvene periodike

Šifra predmeta: FIL PSI 314	Naziv predmeta: Mentalno zdravlje		
Ciklus: 1.	Godina: 3.	Semestar: 5.	Broj ECTS kredita: 5
Status: obavezan		Ukupan broj sati: 3 Predavanja 2 Seminar 1	

Preduslov za upis:	FIL PSI 221 položen ispit iz Uvoda u psihopatologiju
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente s teorijom i praksom mentalne higijene. Definirati mentalno zdravlje i mentalnu bolest te objasniti pojmove iz oblasti mentalnog zdravlja. Naučiti studente principima prevencije i mjerama uspješnosti preventivnih aktivnosti. Upoznati ih sa stresom i krizom te kriznim intervencijama. Pojasniti značaj socijalne podrške za zdravlje ljudi. Poučiti studente o mentalnozdravstvenim aspektima u doba djetinjstva i adolescencije te u odrasloj dobi uz prezentiranje odgovarajućih programa prevencije. Objasniti ulogu psihologa u zaštiti i unapređenju mentalnog zdravlja.
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	Predmet i teorijske osnove mentalne higijene te razvoj koncepta mentalnog zdravlja. Modeli u određivanju pojma mentalne bolesti (medicinski model, psihosocijalni model zdravlja i bolesti...). Epidemiološki metod u izučavanju problema mentalnog zdravlja. Stigma i stereotipi o mentalnim bolestima. Primarna, sekundarna i tercijarna prevencija. Stres i kriza. Socijalna podrška. Mentalnozdravstvene teme/izazovi u djetinjstvu i adolescenciji te mogućnost preventivnih aktivnosti i unapređivanje mentalnog zdravlja djece/mladih. Mentalnozdravstvene teme/izazovi u odraslih te unapređivanje mentalnog zdravlja odraslih (izbor partnera, priprema za brak i obitelj, preventivni rad sa trudnicama, poremećaji bračnih i obiteljskih odnosa, izbor zanimanja, simptomi, posljedice i prevencija profesionalnog sagorijevanja...). Unapređivanje mentalnog zdravlja osoba starije životne dobi. Problemi ovisnosti te mogućnosti preventivnih aktivnosti. Prevencija HIV-a.
Ishodi učenja:	Znanja: Nakon uspješno odslušanog predmeta studenti će moći procijeniti i objasniti teoriju i praksu mentalne higijene. Moći će jasno definirati mentalno zdravlje/bolest te ostale pojmove iz oblasti mentalnog zdravlja. Bit će osposobljeni da prepoznaju i objasne pojam stigmatizacije te stigme i stereotipa o mentalnim bolestima. Moći će prepoznati simptome stresa te razlikovati stres od krize i traume. Studenti će znati definirati i objasniti osnovne principe prevencije i mjere uspješnosti preventivnih aktivnosti. Moći će objasniti ulogu psihologa u zaštiti i unapređenju mentalnog zdravlja. Vještine: Nakon uspješno odslušanog predmeta studenti će moći objasniti i vrednovati teoriju i praksu mentalne higijene. Moći će identificirati stigmu te ukazati na negativne posljedice stigmatizacije mentalno oboljelih osoba. Bit će osposobljeni da primijene adekvatne vještine suočavanja sa stresom. Studenti će steći temelje za planiranje i dizajniranje odgovarajućih programa prevencije. Kompetencije: Studenti će nakon uspješno odslušane nastave, realiziranih samostalnih zadataka i položenog ispita biti osposobljeni da stečena znanja i vještine integriraju i primijene u oblasti prevencije tj. zaštiti i unapređenju mentalnog zdravlja ljudi. Očekuje se da steknu kompetencije koje će im omogućiti razumijevanje procesa planiranja i realizacije preventivnih programa u lokalnoj zajednici. Studenti će biti

	osposobljeni da se bave složenim pitanjima o etičkim odgovornostima vezanim za područje prevencije.
Metode izvođenja nastave:	Frontalna nastava, rad u grupi, rad u paru, individualni rad (samostalan rad studenta na posebnom zadatku).
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Arambašić, L. (2000). Psihološke krizne intervencije (odabrana poglavlja). Zagreb: Društvo za psihološku pomoć. 2. Vidanović, I., Kolar, D. (2003). Mentalna higijena. Beograd: Dom za decu i omladinu - LINEA. 3. Vlajković, J. (1990). Teorija i praksa mentalne higijene. II izdanje. Beograd: SDPS. 4. Zvizdić, S. (2015). Socijalna podrška i rezilijencija kod djece i adolescenata. Sarajevo: Filozofski fakultet (poglavlje: Socijalna podrška). http://www.ff-eizdavastvo.ba/Books/Socijalna_podrska_i_rezilijencija_kod_djece_i_adolescenata.pdf Dopunska: 1. Božičević, V., Brlas, S., Gulin, M. (2012). Psihologija u zaštiti mentalnog zdravlja: Priručnik za psihološku djelatnost u zaštiti i promicanju mentalnog zdravlja. Virovitica. 2. Carr, A. (2006). Prevention: What Works with Children and Adolescents? A Critical Review of Psychological Prevention Programmes for Children, Adolescents and their Families. New York: Taylor & Francis e-Library. 3. Lacković-Grgin, K. (2000). Stres u djece i adolescenata (odabrana poglavlja). Jastrebarsko: Naklada Slap. 4. Tudor, K. (1996). Mental Health Promotion: Paradigms and Practice. London: Routledge. 5. Veljković, J. (1970). Uvod u mentalnu higijenu i socijalnu psihijatriju (odabrano poglavlje). II, popravljeno izdanje. Beograd-Zagreb: Medicinska knjiga. 6. Radovi iz tekuće i znanstvene periodike.

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI 315	**Naziv predmeta:** Epistemologija		
Ciklus: 1.	**Godina: 3.**	**Semestar: 5.**	**Broj ECTS bodova:**5
Status: Obavezni		**Ukupan broj sati: 3** Predavanja 2 Seminar 1	

Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Pretpostavljajući već stečeno znanje iz opće metodologije i posebnih metodologija vezanih uz različite pravce i škole u psihologiji, studenti će na ovom predmetu podrobnije studirati epistemologiju i filozofiju društvenih znanosti, a posebno psihologije. Najprije će se obrađivati teme iz klasične teorije spoznaje i filozofije prirodnih znanosti, a potom iz teorije znanstvenosti društvenih znanosti. Prezentirat će se najveće teškoće i dileme oko znanstvenosti društvenih znanosti i to u njihovom karakterističnom vezivanju uz najvažnije obrasce i postupke stjecanja i gradnje znanja u psihologiji. Pokazat će se da su teorijski temelji i pretpostavke istraživačke prakse psihologije svi odreda epistemološki relevantni. Zato je potrebno kroz ovaj predmet oblikovati jasnu epistemološku svijest psihologa-istraživača na djelu.
Tematske jedinice:	1. Uvod u epistemologiju: određenje svrhe i sadržaja discipline; srodne discipline i oblasti; kratak historijski pregled razvoja; značaj epistemologije za društvene znanosti i psihologiju posebno; 2. Znanje kao opravdano vjerovanje. Problemi opravdanja saznanja i izazovi skepticizma; 3. Nastanak subjekta znanja i rođenje moderne znanosti; 4. Prva Descartesova meditacija i problem verifikacije znanja pred izazovima skepticizma; 4. Perceptivna neizvjesnost i umna znanost (geometrije); 5. Problemi induktivnog zasnivanja znanja (Humeova kritika); 6. Foucaultovo tumačenje rođenja modernog subjekta; 7. Chalmers: Uvod u filozofiju znanosti; 8. Popperova kritika induktivizma; 9. Lakatoševa koncepcija istraživačkih programa; 10. Kuhnnove paradigme; 11. Rosenbergova filozofija društvenih znanosti; 12. Pseudoznanstvenost i Volkspsychologie; 13. Psihologija kao povlašteno mjesto epistemoloških razmatranja.
Ishodi učenja:	Znanje: - studenti će usvojiti osnovna znanja iz epistemologije i filozofije znanosti; - ovladat će ključnim pojmovima ovih disciplina; - poznavati će najvažnije teškoće s kojima se susreće psihologija u nastojanju da svoje znanje utemelji kao znanost; - razumjet će kontroverze i aporije koje se javljaju u opravdanju spoznajnih vjerovanja i pri odlučivanju o njihovoj istinitosti; - biti će upućeni u učenja najznačajnijih autora u epistemologiji i filozofiji prirodnih i društvenih znanosti; - razviti će kritičku svijest o neophodnosti razlikovanja znanja od pukog vjerovanja, znanosti od pseudoznanosti.

	Vještine: - biti će sposobni procjenjivati metode i rezultate istraživanja u psihologiji prema kriteriju znanstvene utemeljenosti, a pozivanjem na relevantne teorije o znanju i znanosti; - biti će u stanju kritički uspoređivati rivalske teorije s obzirom na njihovu empirijsku potkrepljenost i logičku koherentnost; - znati će prepoznati dogmatske stavove i suditi na temelju boljih argumenata; Kompetencije: - studenti će umjeti procjenjivati svoja stečena teorijska znanja i praktične metode kroz kritičku samoprocjenu, budući da su postali sposobni za meta-znanstvenu refleksiju; - stalna samokritična provjera svog vlastitog znanja i istraživačkih postupaka s obzirom na njihovu znanstvenu utemeljenost će pojačati samostalnost i odgovornost studenata.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja, zatim analiza i tumačenje tekstova utjecajnih autora, te zajedničke rasprave nakon obrade glavnih tematskih jedinica. Studenti će biti motivirani i da samostalno biraju, predlažu i obrađuju teme o kojima se onda raspravlja na časovima seminara.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	*Obavezna* 1. R. Descartes, (1975) *Meditacije o prvoj filozofiji*, SSO, Zagreb. 2. A. F. Chalmers (1999), *What is this thing called Science*, Hackett Publishing Company, Inc., Indianapolis/Cambridge, 1999. (studentima na raspolaganju u prevodu) 3. Alexander Rosenberg (1988), *Philosophy of Social Science*, Westview Press (studentima na raspolaganju u prevodu) 4. Mišel Fuko (1980), Istorija ludila u doba klasicizma, Nolit, Beograd. 5. Volerstin et al. (1997), *Kako otvoriti društvene nauke*, Biblioteka Kairos, CID, Podgorica. 6. Karl Hempel (1997), *Filozofija prirodnih nauka*, Plato, Beograd. 7. Paul Feyerabend (1987), *Protiv metode*, Logos, Veselin Masleša, Sarajevo. 8. Mišel Fuko (1997), Nadzirati i kažnjavati, Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, Novi Sad. *Dodatna* 1. Džonatan Dansi (2006), *Uvod u savremenu epistemologiju*, Plato, Beograd. 2. John Greco, Ernest Sosa (2004), *Epistemologija: Vodič u teorije znanja*, Naklada Jasenski Turk, Zagreb. 3. Robert Audi, *Epistemology: A Contemporary Introduction to the Theory of Knowledge*, London and New York. 4. Mišel Fuko (2009), *Rađanje klinike: arheologija medicinskog opažanja*, Mediterran Publishing, Novi Sad.

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta:FIL PSI 361	**Naziv predmeta: Psihologija boli**		
Ciklus: 1.	**Godina: 3.**	**Semestar: 5.**	**Broj ECTS kredita:** 2
Status: Izborni		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja 2	

Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj kolegija je da studenti nauče kako se psihologija, kao znanost i struka, teorijski i praktično odnosi prema doživljaju boli. Polaznici trebaju usvojiti specifična znanja o prirodi boli
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	Značenje sintagme 'psihologija boli'. Teorije boli. Kontekstualne osobitosti doživljaja boli. Individualne razlike u doživljaju boli (spol, osobine ličnosti, kulturne i rasne razlike). Vrste boli. Psihološka stanja i bol. Hronična bol i psihopatologija. Psihološka procjena boli. Psihološki tretmani boli. Uloga psihologa u zdravstvenim centrima za tretman boli.
Ishodi učenja:	Znanje: Studenti će pokazati znanje i razumijevanje u području psihologije boli koje se nadovezuje na njihovo srednjoškolsko obrazovanje. Vještine: Studenti će moći primijeniti zanje i kritičko razumijevanje principa vezanih za psihologiju boli. Kompetencije: Studenti će imati temelj za buduće samousmjeravanje i cjeloživotno učenje, te će razviti interpersonalne vještine timskog rada primjerene za zapošljavanje.
Metode izvođenja nastave:	Monološki/predavački metod, interaktivna nastava, demonstracioni i analitički pristup
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Alispahić, S. (2016). *Psihologija boli.* Sarajevo: Filozofski fakultet (elektronska publikacija): http://www.ff-eizdavastvo.ba/Books/Psihologija_boli.pdf Dopunska: 1. Alexander, J. (2012). *The Hidden Psychology of Pain.* Bloomington: Balboa Press 2. Alispahić, S. (2017). Primjena svjesne usredotočenosti (mindfulness) u tretmanu hronične boli. Četvrti sarajevski dani psihologije, Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta u Sarajevu (Zbornik radova, str. 147-158). 3. Alispahić, S. i Godinjak, A. (2018). *(R)evolucija odnosa ljekar-pacijent.* Sarajevo: TDP. 4. Buljan, D. (2015). *Konzultativno-suradna psihijatrija.* Jastrebarsko: Naklada Slap. 5. Dalke, R. (2013). *Bolest kao govor duše.* Beograd: Laguna.

6. Detlefsen, T. i Dalke, R. (2012). *Bolest kao put*. Beograd: Laguna.
7. Dispenza, J. (2015). *Placebo ste vi*. Zagreb: Makronova.
8. Drakulić, S. (2007). *Frida ili o boli*. Zagreb: Profil proza.
9. Hadjistavropulos, T. i Craig, K. D. (2004). *Pain. Psychological Perspectives*. London: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
10. Huston, G. (2015). *PAIN. An Owner's Manual : Intimate conversations about pain*. Los Angeles : Teen Pain Press.
11. Koprek, I. (2014). Bol — izazov i poticaj. Filozofijsko–teologijski esej o boli. *Obnov. život, 69*, 1, 71– 81.
12. Mayo Clinic (2005). *O kroničnoj boli*. Praktični savjeti za aktivniji život. Zagreb: Medicinska naklada.
13. Przekop, P. (2015). *Pobedite hronični bol. Umom protiv bola*. Novi Sad: Psihopolis.
14. Van Griensven, H., Strong, J., i Unruh, A. (2013). *Pain: a textbook for health professionals*. Churchill Livingstone.

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI 362	**Naziv predmeta:** Statističke analize pomoću računara		
Ciklus: 1.	**Godina:** 3.	**Semestar:** 5.	**Broj ECTS kredita: 2**
Status: izborni		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja 1 Vježbe 1	
Preduslov za upis:	FIL PSI 112 Statistika u psihologiji 1 &FIL PSI 113 Statistika u psihologiji 2* *Ograničenja za izbor kolegija: maksimalan broj polaznika: 15; kriterij za izbor polaznika: uspjeh iz kolegija Statistika u psihologiji 1 & Statistika u psihologiji 2		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Stjecanje znanja i vještina neophodnih za rad s različitim računarskim programima za prezentaciju i obradu statističkih podataka (MS Excel, R, SPSS).		
Tematskejedinice:	Upoznavanje s računarskim programima za statističke analize (MS Excel, R, SPSS): temeljni principi i osnovne operacije. Unos i organizacija podataka. Deskriptivna statistika: tabelarne i grafičke prezentacije podataka. Deskriptivna statistika: mjere centralne tendencije i mjere raspršenja. Testiranje razlika izneđu grupa: t-test. Testiranje trazlika između grupa: analiza varijance. Povezanost između varijabli: korelacija. Povezanost između varijabli: regresijske analize.		
Ishodi učenja:	Znanje: Očekuje se da će studenti unaprijediti razumijevanje statističkih principa usvojenih na prethodnim statističkim i psihometrijskim kolegijima. Vještine: Očekuje se da će studenti moći primijeniti usvojeno statističko znanje u provedbi statističkih analiza i statističkom zaključivanju. Kompetencije: Očekuje se da će studenti biti u stanju uspjepšno koristiti statističke računarske programe za prezentaciju i analizu statističkih podataka.		
Metode izvođenja nastave:	Predavanja, vježbe		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.		
Literatura:	Obavezna: 1. Field, A., Miles, J., & Field, Z. (2012). Discovering statistics using R. London: SAGE Publications Ltd. 2. Field, A. (2013). Discovering Statistics Using IBM SPSS statistics. London: SAGE Publications Ltd.		

	Dopunska: 1. Howell, D.C. (1997). Statistical Methods for Psychology. Wardsworth Publishing Company, Belmont, CA.

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI 366	**Naziv predmeta:** Psihofiziologija spavanja		
Ciklus: 1.	**Godina:** 3.	**Semestar:** 5.	**Broj ECTS kredita:** 2
Status: Izborni		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja 1 Seminar 1	

Preduslov za upis:	FIL PSI 220 Neuropsihologija
Cilj (ciljevi) predmeta:	Kolegij ima za cilj dati studentima detaljniji uvid u različite teorije spavanja, aktualna istraživanja u području psihofiziologije spavanja, poremećaja spavanja i cirkadijurne ritmičnosti i njihovom uticaju na svakodnevno funkcionisanje čovjeka. Cilj je i da studenti usvoje znanja o dizajniranju, planiranju i sprovedbi istraživanja iz područja spavanja te izvještavanju na osnovu rezultata sprovedenog istraživanja.
Tematskejedinice:	Zašto spavamo? Fiziološki mehanizmi spavanja i budnog stanja. Biološki ritmovi. Cirkadijurni sat. Spavanje različitih vrsta i veza sa evolucijom spavanja. Neuralni sistemi u osnovi spavanja. REM spavanje. Biološka funkcija spavanja. Poremećaji spavanja.
Ishodi učenja:	Znanje:studenti će usvojiti teorijska znanja o različitim aspektima spavanja, problemima spavanja i uticaju kvalitete spavanja na svakodnenvo funkcionisanje koja su psiholozima potrebna u praktičnom radu. Vještine: Studenti će biti u mogućnosti da nađu znanstvene članke u vezi istraživačkih problema unutar teorijskih tema te da ih predstave, sažmu i inkorporiraju njihove rezultate u postojeće znanje. Kompetencije: Studenti će biti u mogućnosti samostalno istražiti relevantnu literaturu kako bi produbili razumijevanje i stekli nova znanja iz područja psihofiziologije spavanja. Moći će identificirati relevantne istraživačke probleme te dizajnirati i sprovesti istraživanje, a nakon toga i adekvatno obraditi podatke i napisati izvještaj o dobivenim rezultatima.
Metode izvođenja nastave:	Interaktivna predavanja, rad u malim grupama, individualne i grupne prezentacije
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Pinel, J.P. (2001). *Biološka psihologija.* Jastrebarsko: Naklada Slap

	Dodatna: 1. članci objavljeni u referentim časopisima iz područja biološke psihologije

Šifra predmeta: FIL PSI 316	**Naziv predmeta: Psihologija ličnosti**		
Ciklus: 1.	**Godina: 3.**	**Semestar: 6.**	**Broj ECTS kredita:** 5
Status: Obavezan		**Ukupan broj sati: 4** Predavanja 2 Vježbe 2	

Preduslov za upis:	FIL PSI 311 Teorije ličnosti
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je upoznati studente sa savremenim modelima ličnosti i omogućiti im sticanje novih spoznaja iz savremenih teorijskih pristupa ličnosti, kao i primjenu novih spoznaja u praksi
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	Metode za otkrivanje osobina ličnosti: Allport, Eysenck, Cattell i Model pet faktora ličnosti. Upitnicizaprocjenjivanjeosobinaličnosti. Kružni model ličnosti. Stabilnost i promjene osobina ličnosti. Osobine ličnosti i predviđanje ponašanja. Situacionizam i interakcionizam. Socio-kognitivne teorije o strukturi i procesu funkcioniranja ličnosti. Evolucijski pristup u psihologiji ličnosti. Bihevioralna genetika i psihologija ličnosti. Fiziološke osnove temeljnih dimenzija ličnosti. Grayeva teorija osjetljivosti na potkrepljenje. Cloningerova psiho-biološka teorija. Temperament i crte ličnosti. Dinamika ličnosti. Rodne razlike u kognitivnim sposobnostima i crtama ličnosti. Plan izvođenja nastave po sedmicama: 1. Dispozicioni pristup ličnosti: uvodne napomene 2. Uvod u dispozicije: teorija ličnosti Gordona Allporta 3. Klasični pristup dispozicijama: teorija ličnosti Hansa Eysencka 4. Trokomponentni modeli ličnosti: klasični i savremeni pristup 5. Klasični pristup dispozicijama: teorija ličnosti Raymonda B. Cattella 6. Petofaktorski model ličnosti 7. Alternativni petofaktorski model ličnosti 8. Semestralna provjera znanja 9. Šestofaktorski model ličnosti 10. Sedmofaktorski model ličnosti 11. Evolucijski pristup u psihologiji ličnosti 12. Bihevioralna genetika i ličnost 13. Fiziološki pristup ličnosti. Teorija osjetljivosti na potkrepljenje (TOP) 14. Cloningerova psihobiološka teorija 15. Kultura i ličnost
Ishodiučenja:	Znanje: - usvaja dispozicijski pristup u tumačenju ličnosti - razumije operacionalne koncepte savremenih pristupa ličnosti

	- poredi i evaluira različite savremene modele ličnosti - uviđa i prepoznaje prednosti i nedostatke savremenih pristupa u proučavanju ličnosti Vještine: - primjenjuje testove za procjenu ličnosti - provodievaluacijuličnostiiz perspective savremenihpristupa Kompetencije: - samostalno koristi instrumente savremenih modela u praktične procjenjivačke i istraživačke svrhe
Metode izvođenja nastave:	Predavanja, vježbe, demonstracije, terenski rad, praktični rad
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Fulgosi, A. (1997). *Psihologija ličnosti. Teorije i istraživanja.* Zagreb: Školska knjiga. 2. Knežević, G., Džamonja-Ignjatović, T., & Đurić-Jočić, D. (2004). *Petofaktorski model ličnosti.* Beograd: Centar za primenjenu psihologiju. 3. Larsen, R. J., & Buss, D. M. (2008). *Psihologija ličnosti.* Jastrebarsko: Naklada Slap. 4. Pervin, L. A., Cervone, D., & John, O. P. (2008). *Psihologija ličnosti: teorije i istraživanja.* Školska knjiga: Zagreb. Dopunska: 1. Hosken, D. J., Hunt, J., & Wedell, N. (eds). *Genes and Behaviour. Beyond Nature-Nurture,* 2019. New Jersey, USA: Wiley and Sons, Ltd.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**		**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI 317	**Naziv predmeta: Socijalna psihologija 2**		
Ciklus: 1.	**Godina: 3.**	**Semestar: 6.**	**Broj ECTS kredita:** 5
Status: Obavezni		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja 2 Vježbe 2	
Preduslov za upis:	FIL PSI 313 Socijalna psihologija 1		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Studenti će biti upoznati sa značajem subjektivnog tumačenja socijalne okoline i njegovog djelovanja na ponašanje. Također, naučit će kako ljudi stvaraju dojmove o drugim ljudima i moguće pogreške pri stvaranju dojmova. Na ovom kolegiju studenti će ovladati temeljnim znanjem o stavovima i njihovom mijenjanju.		
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	Pojam o sebi. Izvori samospoznaje. Samopoštovanje. Samopredstavljanje. Stvaranje dojmova. Samopercepcija. Tačnost percipiranja osoba. Neverbalno ponašanje. Značaj stavova. Strukturalni i funkcionalni pristup. Mjerenje stavova. Organizacija i promjena stava. Teorija ravnoteže. Načelo kongruentnosti. Kognitivna disonanca. Stavovi i ponašanja. Persuazija. Komunikacijski model persuazije: karakteristike poruke, izvora primatelja i kanala komunikacije. Otpornost na persuaziju. Plan izvođenja nastave po sedmicama: 1. Socijalna spoznaja: kako razmišljamo o socijalnom svijetu? 2. Kontrolirana socijalna spoznaja. Implicitne teorije ličnosti 3. Dojmovi i tačnost percipiranja osobe 4. Pojam o sebi, samopredstavljanje i samootkrivanje 5. Socijalno-kognitivni pristup: donošenje atribucija 6. Teorije atribucije 7. Primjena atribucijskih teorija 8. Semestralna provjera znanja 9. Stavovi 10. Mjerenje stavova 11. Persuazija i mijenjanje stavova 12. Stereotipi 13. Predrasude 14. Diskriminacija 15. Evaluacija		
Ishodi učenja:	Znanje: - usvaja teorije socijalne spoznaje, percepcije osobe, stavova Vještine:		

	- samostalno konstruira i primjenjuje skale za mjerenje stavova - interpretira i tumači nalaze ispitivanja stavova - manupulira tehinkama mijenjanja neželjenih stavova Kompetencije: - primjenjuje spoznaje iz percepcije sebe i drugih, formiranja i promjene stavova na praktične probleme
Metode izvođenja nastave:	Predavanja, vježbe, demonstracija
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Aronson, E., Wilson, T. D., & Akert, R. (2005). *Socijalna psihologija*. Zagreb: Mate 2. Hewstone, M., & Stroebe, W. (2003). *Socijalna psihologija*. Jastrebarsko: Naklada Slap. 3. Pennington, D. C. (2006). *Osnove socijalne psihologije*. Jastrebarsko: Naklada Slap. 4. Zvonarević, M. (1985). *Socijalna psihologija*. Zagreb: Školska knjiga. Dopunska: 1. Članci iz tekuće znanstvene periodike

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI 318	**Naziv predmeta: Uvod u psihologiju obrazovanja**		
Ciklus: 1.	**Godina: 3.**	**Semestar: 6.**	**Broj ECTS kredita:** 4
Status: obavezan		Ukupan broj sati: 2 Predavanja 2	

Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente s glavnim pojmovima, teorijskim osnovama i metodama istraživanja u području psihologije obrazovanja. Pojasniti studentima ulogu i značaj kako psihologije obrazovanja tako i školske psihologije te ih upoznati s područjima rada psihologa u predškolskom i školskom okruženju. Poučiti studente o razlikama u učenju (kognitivni stilovi; rasne, kulturalne i socijalne razlike u učenju; jezičke razlike; individualne razlike u osobinama ličnosti učenika; razlike u učenju između djevojčica i dječaka; ispitna anksioznost; učenici s posebnim potrebama).
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	Šta je to edukacijska psihologija te njen predmet proučavanja? Metode istraživanja edukacijske psihologije (kvantitativne i kvalitativne metode). Odnos edukacijske psihologije i školske psihologije. Uloga predškolskog i školskog psihologa. Osobine učenika važne u školskom radu (tjelesni, kognitivni, socio-emocionalni i motivacijski faktori). Razlike u učenju: individualne razlike u kognitivnim sposobnostima. Rasne, kulturalne i socijalne razlike u učenju. Jezičke razlike. Rodni stereotipi u obrazovanju. Individualne razlike u osobinama ličnosti: ekstravertiranost i introvertiranost učenika. Ispitna anksioznost. Učenici sa posebnim potrebama. Dijete i kreativnost.
Ishodi učenja:	Znanja: Nakon uspješno odslušanog predmeta studenti će moći definirati psihologiju obrazovanja i objasniti vrste istraživačkih nacrta koje se koriste u psihologiji obrazovanja. Studenti će dobiti i osnovnu orijentaciju u području školske psihologije te će znati opisati i definirati osnovna područja rada predškolskog i školskog psihologa. Moći će definirati temeljne uvjete učenja te objasniti razlike u učenju i njihovu ulogu u procesu učenja i poučavanja. Vještine: Nakon uspješno odslušanog predmeta studenti će moći primijeniti znanje i kritičko razumijevanje teorijskih koncepata i rezultata istraživanja iz psihologije obrazovanja. Kompetencije: Studenti će nakon uspješno odslušane nastave, realiziranih samostalnih zadataka i položenog ispita biti osposobljeni da stečena znanja i vještine integriraju i primijene u obrazovnom kontekstu te ih kontinuirano produbljuju kroz cjeloživotno učenje. Steći će temelj za praćenje obaveznih i izbornih predmeta iz ovog područja psihologije u diplomskom studiju.
Metode izvođenja nastave:	Frontalna nastava, rad u grupi, rad u paru, individualni rad (samostalan rad studenta na posebnom zadatku).
Metode provjere znanja sa strukturom	Struktura bodova i bodovni kriterij utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju

ocjene:	Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Vizek-Vidović, V., Rijavec, M., Vlahović-Štetić, V., Miljković, D. (2003). Psihologija obrazovanja (odabrana poglavlja). Zagreb: IEP. 2. Woolfolk, A. (2016). Edukacijska psihologija. Jastrebarsko: Naklada Slap. Dopunska: 1. Preiss, D. D., Sternberg, R.J. (2010). Innovations in Educational Psychology. Perspectives on Learning, Teaching, and Human Development. New York: Springer Publishing Company 2. Reynolds, C. R., Gutkin, T. B. (Eds.) (1999). The handbook of school psychology (3rd ed.). New York: Wiley. 3. Santrock, J. (2018). Educational psychology: theory and application to fitness and performance. Sixth edition. New York: McGraw-Hill Education. 4. Slavin, R. E. (2009). Educational psychology – theory and practice. 9th ed. New York: Allyn and Bacon. 5. Stoll, L., Fink, D. (2000). Mijenjajmo naše škole. Zagreb: Educa. 6. Radovi iz tekuće i znanstvene periodike.

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI 319	**Naziv predmeta: Uvod u psihologiju rada**		
Ciklus: 1.	**Godina: 3.**	**Semestar: 6.**	**Broj ECTS kredita:** 4
Status: obavezni		**Ukupan broj sati: 2** Pfredavanja 2	

Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Podučiti studente: 1. Podučiti studente o važnosti rada u životu pojedinca te povezanosti faktora na radu sa učinkom i blagostanjem ljudi 2. Pomoći studentima da razumiju osnovne principe Ergonomije kao interdisciplinarnog područja koje se bavi usklađenošću čovjeka sa radnim okruženjem 3. Razviti kod studenata vještine provođenja aplikativnih istraživanja iz domena Ergonomije 4. Razviti kod studenata vještine kritičkog čitanja članaka iz Psihologije rada
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	1. Rad u životu pojedinca 2. Fiziologija rada 3. Individualne karakteristike važne za rad 4. Fizikalni uvjeti i njihov uticaj na kvalitet rada i života pojedinca 5. Ergonomija
Ishodi učenja:	Znanje – na kraju semestra student će: Razumjeti ulogu psihologije kao nauke u radnom procesu Objasniti razliku između fundamentalnih i primijenjenih istraživanja Kritički analizirati ulogu fizičkih faktora u radnom okruženju Vještine – na kraju semestra student će steći vještine kritičkog analiziranja fizikalnih uvjeta na random mjestu kroz projektnu nastavu i rad na terenu Kompetencije: Studenti će visoko vrednovati i promovirati značaj psihologa u povećanju kvaliteta života radnika
Metode izvođenja nastave:	Interaktivna predavanja Terensko istraživanje Studentske prezentacije Diskusije u velikim grupama Kooperativno učenje
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Bujas, Z.(1959) *Osnove psihofiziologije rada (Uvod u industrijsku psihologiju).* Institut za higijenu rada. Zagreb 2. Petz, B. (1987). *Psihologija rada.* Školska knjiga, Zagreb.

	3. Chmiel, N. (2000). *Introduction to work and organizational psychology: a European perspective.* Blackwell Publishers Dopunska: 1. Warr P. (1987). *Psychology at Work* (Fifth Edition). Peguin Books. 2. Radovi iz tekuće i znanstvene periodike koje odredi nastavnik

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**		**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI 320	**Naziv predmeta: Uvod u kliničku psihologiju**		
Ciklus: 1.	**Godina: 3.**	**Semestar: 6.**	**Broj ECTS kredita:** 4
Status: Obavezni		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja 2	

Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj kolegija je da studenti upoznaju specifična područja kliničke psihologije i osnovna područja rada kliničkog psihologa. Upoznat će se sa osnovnim metodama kliničke procjene i sa osnovnim vrstama kliničkih intervencija. Također će biti upoznati sa značajem «rada na sebi» na teorijskom i praktičnom nivou.
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	Definicija i predmet kliničke psihologije, sličnosti i razlike u odnosu na srodne discipline. Savremene kontraverze u kliničkoj psihologiji. Trenining i edukacija kliničkih psihologa. Osobni i profesionalni razvoj kliničkog psihologa. Samosvjesnost. Samopodrška i socijalna podrška. Ciljevi, osnovne faze, i metode kliničke procjene. Trougao spašavanja. Svjesnost o sadašnjem trenutku. Metode psihoterapije. Dječija klinička psihologija. Forenzička psihologija.
Ishodi učenja:	Znanje: Studenti će pokazati znanje i razumijevanje u području kliničke psihologije koje se nadovezuje na njihovo srednjoškolsko obrazovanje. Vještine: Studenti će moći primijeniti zanje i kritičko razumijevanje principa vezanih za kliničku psihologiju. Kompetencije: Studenti će imati temelj za buduće samousmjeravanje i cjeloživotno učenje, te će razviti interpersonalne vještine timskog rada primjerene za zapošljavanje.
Metode izvođenja nastave:	Monološki/predavački metod, interaktivna nastava, demonstracioni i analitički pristup
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Nietzel, M. T., Bernstein, D. A., Milich, R. (2002). *Uvod u kliničku psihologiju.* Jastrebarsko: Naklada Slap Dopunska: 1. Berger, J. i Mitić, M. (2009). *Klinička psihologija.* Beograd: Centar za primenjenu psihologiju. 2. Biro, M. i Butolo, V. (2002). *Klinička psihologija.* Novi Sad: Futura publikacije. 3. Društvo psihologa u Federaciji Bosne i Hercegovine (2008). *Etički kodeks.*

	Sarajevo: Društvo psihologa u Federaciji Bosne i Hercegovine 4. Plante, T. G. (2005). *Contemporary clinical psychology*. Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI 321	**Naziv predmeta: Zdravstvena psihologija**		
Ciklus: 1.	**Godina: 3.**	**Semestar: 6.**	**Broj ECTS kredita:** 4
Status: Obavezni	Ukupan broj sati: 3 Predavanja 2 Vježbe 1		
Preduslov za upis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje s osnovnim pojmovima iz područja Zdravstvene psihologije te modelima zdravlja i bolesti u psihologiji. Razumijevanje ključnih obilježja i značajnosti kvalitetne komunikacije u interakciji pacijent - zdravstveni radnici - okolina. Usvajanje znanja o mogućim psihološkim teškoćama hospitaliziranih pacijenata i psihičkim reakcijama na bolest. Razumijevanje odnosa stresa i tjelesnog zdravlja. Upoznavanje sa programima psihosocijalne rehabilitacije djece i odraslih s tjelesnim invaliditetom i psihološkim aspektima hroničnih i neizlječivih bolesti. Prepoznavanje i razumijevanje prirode teškoća i problema koji se javljaju u trećoj životnoj dobi. Upoznavanje sa psihološkim reakcijama na smrt i gubitak bliske osobe. Poznavanje osnovnih područja rada zdravstvenih psihologa i primjena usvojenih temeljnih znanja i vještina u radu sa bolesnicima. Usvajanje znanja i vještina potrebnih za pripremu i realizaciju preventivnih zdravstvenih programa.		
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	Uvodno predavanje: Definicija Zdravstvene psihologije Modeli zdravlja i bolesti u psihologiji (Biopsihosocijalni model) Komunikacija u zdravstvu: interakcija bolesnik – zdravstveni radnici – okolina Psihološke teškoće bolesnika u bolnici Stres i tjelesno zdravlje Programi psihosocijalne rehabilitacije djece i odraslih sa tjelesnim invaliditetom Psihičke reakcije na bolest Psihološki aspekti hroničnih i neizlječivih bolesti Zdravstvena psihologija i problemi starenja Psihološke reakcije porodice na smrt i gubitak bliske osobe Istraživačke i edukacijskle aktivnosti zdravstvenih psihologa Zdravstvena psihologija i mogućnost preventivnih aktivnosti (promjena životnog stila i štetnih životnih navika kao oblik prevencije) Rad zdravstvenog psihologa u području medicinskih disciplina		
Ishodi učenja:	**Znanje:** *Studenti će nakon uspješno odslušane nastave i položenog ispita* znati opisati temeljne pojmove iz područja Zdravstvene psihologije. Također će usvojiti spoznaje o ključnim elementima uspješne komunikacije između pacijenata i zdravstvenih radnika te faktorima koji imaju uticaj na unapređenje zdravlja i razvoj bolesti. Razlikovat će programe psihosocijalne rehabilitacije i znat će objasniti ulogu i značaj psihološke podrške u procesu liječenja i rehabilitacije. Poznavat će i osnovna područja rada zdravstvenih psihologa.		

	Vještine: *Studenti će nakon uspješno odslušane nastave i položenog ispita* moći razjasniti na koji način psihički faktori utiču na zdravlje i bolest te kako bolest i tjelesne smetnje utiču na razvoj psihičkih problema. Također će biti u mogućnosti prepoznati koji su osnovni problemi i poteškoće u komunikaciji stručnjaka sa starijim osobama smještenim u ustanovama za trajni smještaj. Moći će objasniti i primijeniti osnovna načela u procesu pružanja podrške bolesnicima kada je u pitanju psihosocijalna rehabilitacija. Biće osposobljeni da adekvatno reagiraju kada se susretnu sa različitim psihološkim reakcijama osoba koje su doživjele gubitak člana porodice. **Kompetencije:** *Studenti će nakon uspješno odslušane nastave i položenog ispita* biti osposobljeni primijeniti psihološke metode i tehnike u očuvanju zdravlja, liječenju i rehabilitaciji bolesti. Očekuje se da uspješno integriraju i primjenjuju stečeno znanje pri pripremi i realizaciji preventivnih zdravstvenih programa te programa usmjerenih na psihosocijalnu rehabilitaciju pacijenata.
Metode izvođenja nastave:	Frontalna nastava, rad u grupi, rad u paru, individualni rad.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Havelka, M. (ur.) (2002). *Zdravstvena psihologija*. Jastrebarsko: Naklada Slap. 2. Taylor, S. E. (1995). *Health Psychology*. Third edition (odabrana poglavlja). McGraw-Hill, Inc. Dopunska: 1.Ogden, J. (2004). *Health Psychology: A Textbook* (odabrana poglavlja). Berkshire: Open University Press, McGraw-Hill Education. 2. Sarafino, E. P. (2006). *Health Psychology: Biopsychosocial Interactions* (odabrana poglavlja). New York: John Wiley & Sons. 3. Radovi iz tekuće i znanstvene periodike.

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta:FIL PSI 370	**Naziv predmeta: Istraživanja u psihologiji ličnosti**		
Ciklus: 1.	**Godina: 3.**	**Semestar: 6.**	**Broj ECTS kredita: 2**
Status: izborni		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja 2	
Preduslov za upis:	FIL PSI 311Teorije ličnosti		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente sa savremenim modelima ličnosti i obučiti studente za samostalno provođenje istraživanja iz oblasti psihologije ličnosti		
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	Sadržaj predmeta po jedinicama obuhvata pregled metoda istraživanja u psihologiji ličnosti, pregled ključnih istraživanja u psihologiji ličnosti koja su promijenila spoznaje u psihologiji, primjenu istraživačkih nacrta na savremene modele ličnosti, demonstraciju softvera za obradu podataka u istraživanjima iz psihologije ličnosti Plan nastave po sedmicama: 1. Uvod: pregled najvažnijih tema u istraživanjima ličnosti 2. Status teorija ličnosti u istraživanjima 3. Istraživanja u psihologiji ličnosti koja su promijenila psihologiju 4. Siroče metodologije: status istraživanja u psihologiji ličnosti 5. Klasične istraživačke metode u psihologiji ličnosti 6. Napredne istraživačke metode u psihologiji ličnosti 7. Praktičan rad: demonstracija metode u psihologiji ličnosti 8. Pregled softvera u istraživanjima ličnosti 9. Praktičan rad: primjena softvera u istraživanjima ličnosti 10. Kreiranje nacrta istraživanja u psihologiji ličnosti 11. Praktičan rad: razvoj nacrta istraživanja (I dio) 12. Praktičan rad: razvoj nacrta istraživanja (II dio) 13. Terenski rad: realizacija istraživanja 14. Praktičan rad: prezentacija i interpretacija istraživačkih nalaza 15. Kamo dalje: evaluacija teorija ličnosti		
Ishodi učenja:	Znanje: 1. analizira i poredi osnovne metode istraživanja u psihologiji ličnosti 2. razlikuje i tumači prednosti i nedostatke primijenjenih metoda 3. identifikuje, tumači i vrednuje ključna istraživanja iz oblasti psihologije ličnosti 4. usvaja osnovne pojmove savremenih modela ličnosti 5. analizira, elaborira i izvodi zaključke iz pročitanih naučnih članaka 6. samostalno kreira istraživački nacrt iz domena psihologije ličnosti Vještine: 1. planira, priprema i realizuje istraživanje 2. primjenjuje relevantne testove ličnosti 3. istražuje i koristi relevantnu naučnu periodiku		

	Kompetencije: 1. primjenjuje i uvažava etička načela pri provođenju istraživanja u psihologiji ličnosti 2. samostalno osmišljava istraživanja 3. samostalno primjenjuje istraživačke instrumente 4. samostalno provodi analizu podataka 5. pokazuje sposobnost kritičke evaluacije ishoda istraživanja
Metode izvođenja nastave:	Predavanja, prezentacije, demonstracije, terenski i praktičan rad
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Corr, P. J., & Matthews, G. (2009). *The Cambridge Handbook of Personality Psychology*. New York: Cambridge University Press. (poglavlje Personality Description and Measurement: Methods of Personality Assessment, 110-127) 2. Larsen, R., J., & Buss, D. M. (2008). *Psihologija ličnosti. Područja znanja o ljudskoj prirodi*. Jastrebarsko: Naklada "Slap". (poglavlje: Prilagodbena domena – 18. Stres, suočavanje, prilagodba i zdravlje, 566 – 600; poglavlje 20: Sažetak i smjernice za budućnost, 640 – 651) 3. Milas, G. (2005). *Istraživačke metode u psihologiji i drugim društvenim znanostima*. Jastrebarsko: Naklada "Slap". (poglavlje 16: Meta-analiza, 521 – 570; poglavlje 20: Kauzalna analiza neeksperimentalnih nacrta, 669 – 686) 4. Pervin, L. A., Cervone, D., & John, O. P. (2008). *Psihologija ličnosti: teorije i istraživanja*. Školska knjiga: Zagreb. (poglavlje 15: Opći pregled teorija, procjena i istraživanja ličnosti, 605 – 625) Dopunska*: 1. Burušić, J. (2007). *Samopredstavljanje: taktike i stilovi*. Jastrebarsko: Naklada "Slap". 2. Lacković-Grgin, K. (1994). *Samopoimanje mladih*. Jastrebarsko: Naklada "Slap". 3. Rijavec, M., Miljković, D., & Brdar, I. (2008). *Pozitivna psihologija*. Zagreb: IEP-D2. 4. Robins, R. W., Fraley, C., & Krueger, R. F. (2009). *Handbook of Research Methods in Personality Psychology*. New York, NY, US: The Guilford Press. * Naslovi preporučene dodatne literature sadrže važne modele ličnosti u recentnim istraživanjima

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI 371	**Naziv predmeta:** Izabrane teme iz statistike		
Ciklus: 1.	**Godina:** 3.	**Semestar:** 6.	**Broj ECTS kredita:** 2
Status: izborni		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja 1 Vježbe 1	
Preduslov za upis:	FIL PSI 112 Statistika u psihologiji 1 &FIL PSI 113 Statistika u psihologiji 2* *Ograničenja za izbor kolegija: maksimalan broj polaznika: 15; kriterij za izbor polaznika: uspjeh iz kolegija Statistika u psihologiji 1 & Statistika u psihologiji 2		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Stjecanje naprednih znanja i vještina iz inferencijalne statistike.		
Tematske jedinice:	Statističko testiranje hipoteza. Pogreške statističkog zaključivanja. Veličina efekta, različiti indikatori veličine efekta. Snaga statističkog testa. Post-hoc testiranje hipoteza. Testiranje i interpretacija interakcijskih efekata u analizi varijance. Testiranje planiranih kontrasta u analizi varijance. Testiranje interakcija u regresijskim modelima.		
Ishodi učenja:	Znanje: Očekuje se da će studenti unaprijediti razumijevanje statističkih principa usvojenih na prethodnim statističkim i psihometrijskim kolegijima. Vještine: Očekuje se da će studenti moći primijeniti usvojeno statističko znanje u planiranju i provedbi statističkih analiza i statističkom zaključivanju. Kompetencije: Očekuje se da će studenti biti u stanju uspješno koristiti napredne statističke postupke u analizi i interpretaciji statističkih podataka.		
Metode izvođenja nastave:	Predavanja, vježbe		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.		
Literatura:	Obavezna: 1. Field, A., Miles, J., & Field, Z. (2012). Discovering statistics using R. London: SAGE Publications Ltd. 2. Howell, D.C. (1997). Statistical Methods for Psychology. Wardsworth Publishing Company, Belmont, CA.		

	Dopunska: 1. Field, A. (2013). Discovering Statistics Using IBM SPSS statistics. London: SAGE Publications Ltd.

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI 372	**Naziv predmeta: Primijenjena razvojna psihologija**		
Ciklus: 1.	**Godina:** 3.	**Semestar:** 6.	**Broj ECTS kredita:** 2
Status: izborni		**Ukupan broj sati:** 2 Predavanje: 2	

Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Razvoj osjetljivosti za aktualne društvene probleme, uočavanje razvojnih teškoća i razumijevanje njihovih korelata, te aktiviranje u primjeni spoznaja iz razvojne psihologije kako bi se problemi prevladali. Popularizacija spoznaja iz razvojne psihologije.
Tematske jedinice:	Praktična primjena spoznaja iz razvojne psihologije u istraživanju, prevenciji, tretmanu i saniranju aktualnih društvenih problemakao što su vršnjačko nasilje, ovisnost, maloljetnička delinkvencija, obiteljsko nasilje, zanemarivanje i zlostavljenje djece, razvod braka, gubitak i tugovanje kod djece, i sl.
Ishodi učenja:	Znanje:Očekuje se da će student nakon odslušanog kolegija ovladati praktičnom primjenom savremenih spoznaja iz razvojne psihologije u istraživanju, prevenciji i tretmanu aktualnih društvenih problema. Vještine:Očekuje se da će student kroz nastavne sadržaje razviti osjetljivost za aktualne društvene probleme i steći vještine potrebne za kreiranje i evaluaciju psihosocijalnih programa koji potiču optimalni razvoj. Kompetencije: Očekuje se da će student steći sposobnost prikupljanja i tumačenja relevantnih podataka unutar područja primijenjene razvojne psihologije na osnovu kojih može donositi sudove o relevantnim društvenim i etičkim pitanjima iz ove naučne oblasti.
Metode izvođenja nastave:	Predavanje, samostalni praktični zadaci.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Praćenje studenata se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja: aktivnosti na nastavi predviđene silabusom, provjere znanja i završni ispit.
Literatura:	Obavezna: 1. Čudina-Obradović, M. i Obradović, J. (2006). *Psihologija braka i obitelji.* Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga. (odabrana poglavlja) 2. Berk, L.E. (2015). *Dječja razvojna psihologija.* Jastrebarsko: Naklada Slap. (odabrana poglavlja). 3. Dygregov, A. (2001). *Tugovanje u djece.* Zagreb: EDUCA 4. Pregrad, J. (1996). *Stres, trauma, oporavak.* Zagreb: DPP Dopunska: 1. Ajduković, M. (1997). *Grupni pristup u psihosocijalnom radu.* Zagreb: DPP. (odabrana poglavlja) 2. Bornstein, M.H. (2002). *Handbook of parenting. Vol. 1-5.* Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

	3. Martin, C.A. i Colbert, K.K. (1997). *Parenting: A life span perspective*. New York: McGraw-Hill. 4. Radovi iz tekuće znanstvene periodike.

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI 373	**Naziv predmeta: Osnove traumatske psihologije**		
Ciklus: 1.	**Godina: 3.**	**Semestar: 6**	**Broj ECTS kredita:2**
Status: Izborni		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja 2	

Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje sa konceptom stresa, traume, krize i gubitka. Razumijevanje teorijskih modela i istraživanja traumatskog stresa. Usvajanje osnovnih znanja o posljedicama psihološke traume i gubitka, te načinima njihovog ublažavanja.
Tematske jedinice:	Historijski razvoj istraživanja psihološke traume. Definiranje pojmova stresa, krize i traume. Teorijski modeli traumatskog stresa. Specifičnosti provedbe istraživanja u području traumatske psihologije. Vrste traumatskih iskustava, neposredne i dugoročne reakcije na traumu. Rizični i zaštitni faktori u prevladavanju traumatskog stresa. Tretman traume: ciljevi, intervencije i strategije tretmana. Gubitak, proces tugovanja, podrška u tugovanju i intervencije.
Ishodi učenja:	Znanje: Očekuje se da će studenti usvojiti temeljna znanja o ključnim konceptima i teorijskim modelima iz područja traumatske psihologije. Vještine: Moći će prepoznati kratkoročne i dugoročne posljedice trauma i gubitka, te će ovladati temeljnim načelima pružanja podrške traumatiziranim i tugujućim ljudima. Kompetencije: Studenti će moći integrirati stečeno znanje koje će im omogućiti daljnje samousmjeravanje i cjeloživotno učenje.
Metode izvođenja nastave:	Monološki / predavački metod, interaktivna nastava, demonstracioni i analitički pristup.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Duraković-Belko, E. (2004). *Odrednice psihosocijalne prilagodbe mladih ljudi nakon rata (longitudinalna studija)*, Nepublicirana doktorska disertacija, Filozofski fakultet, Sarajevo. 2. Pregrad, J. (ur.) (1996). Stres, trauma, oporavak, Zagreb: Društvo za psihološku pomoć. 3. Zotović, M.(2002). Stres i posledice stresa: *Prikaz interakcionističkog teorijskog modela* 4. Arambašić, L. (ur.) (2000). *Psihološke krizne intervencije*. Društvo za psihološku pomoć, Zagreb. 5. Begić, D. (2014). *Psihopatologija (drugo dopunjeno i obnovljeno izdanje)*. Medicinska naklada, Zagreb. Dopunska:

1. Butollo, W., Krůsmann, M., Hagl, M. (2000). *Život nakon traume. O psihoterapijskom postupanju sa užasom*. Dom štampe, Zenica.
2. Arambašić, L. (2005). *Gubitak, tugovanje, podrška*, Jastrebarsko: Naklada Slap.
3. Ayalon, O. (19995). *Spasimo djecu*, Zagreb: Školska knjiga.
4. Dyregrov, A. (2001). *Tugovanje djece*, Zagreb: Educa.
5. Foy, D. W. (1994). *Liječenje posttraumatskog stresnog poremećaja: kognitivno-bihevioralni postupci*, Jastrebarsko: Naklada Slap.
6. Đapić, R. Sultanović, M., Jahić, Š. (1994). *Psihosocijalna pomoć učenicima i roditeljima u ratu (Zbirka tekstova i radnih materijala za seminar)*. Sarajevo: Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Bosne i Hercegovine, Pedagoški zavod i UNICEF.
7. Herman, J. L. (1997). *Trauma i oporavak*, Sarajevo: Svjetlost.
8. Worden, J.W. (2005). *Savjetovanje i terapija u tugovanju: Priručnik za stručnjake u području zaštite mentalnog zdravlja*. Jastrebarsko: Naklada Slap.

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI 374	**Naziv predmeta: Psihologija u zajednici**		
Ciklus: 1.	**Godina: 3.**	**Semestar: 6.**	**Broj ECTS kredita:** 2
Status: izborni		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja 1 Seminar 1	

Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente s definicijom i osnovnim principima psihologije u zajednici. Poučiti ih o korijenima i razvoju psihologije u zajednici. Upoznati ih s preventivnim programima, istraživanjima, evaluacijom i etikom preventivnog rada. Poučiti studente o ulozi psihologije i psihologa u zajednici.
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	Definicija i osnovni principi psihologije u zajednici. Korijeni i razvoj psihologije u zajednici. Metode istraživanja u zajednici. Prevencija i preventivni programi u zajednici. Istraživanja, etika i evaluacija preventivnog rada. Psihološki problemi u zajednici. Stigma i stigmatizacija mentalno oboljelih osoba. Razumijevanje različitosti među ljudima. Socijalna podrška i grupe samopomoći
Ishodi učenja:	**Znanja**: Nakon uspješno odslušanog predmeta studenti će moći definirati temeljne pojmove iz područja psihologije u zajednici. Ujedno, moći će definirati i objasniti metode istraživanja te sve elemente uspješnog preventivnog rada u zajednici. Studenti će razumjeti ulogu i značaj psihologa i psihologije u zajednici te će moći objasniti značaj kako evaluacije preventivnih programa tako i značaj poštivanja etičkih načela u oblasti prevencije. **Vještine**: Nakon uspješno odslušanog predmeta studenti će moći primijeniti znanje i kritičko razumijevanje teorijskih koncepata, rezultata istraživanja i iskustava aktuelnih programa prevencije iz oblasti psihologije u zajednici. Studenti će steći temelje za planiranje i dizajniranje odgovarajućih programa prevencije. **Kompetencije**: Studenti će nakon uspješno odslušane nastave, realiziranih samostalnih zadataka i položenog ispita biti osposobljeni da stečena znanja i vještine integriraju i primijene u zajednici te ih kontinuirano produbljuju kroz cjeloživotno učenje. Studenti će biti osposobljeni da se bave složenim pitanjima o etičkim odgovornostima vezanim za područje prevencije. Očekuje se da će ovladati planiranjem i dizajniranjem programa prevencije u zajednici.
Metode izvođenja nastave:	Frontalna nastava, rad u grupi, rad u paru, individualni rad (samostalan rad studenta na posebnom zadatku).

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Dalton, J. H., Elias, M. J., Wandersman, A. (2001). Community Psychology, Linking Individuals and Comunities (odabrana poglavlja). US: Wadsworth Thomson Learning. 2. Orford, J. (2008). Community Psychology. Challenges, Controversies and Emerging Consensus (odabrana poglavlja). Hoboken,: John Wiley & Sons. 3. Zvizdić, S. (2015). Socijalna podrška i rezilijencija kod djece i adolescenata. Sarajevo: Filozofski fakultet (odabrano poglavlje). http://www.ff-eizdavastvo.ba/Books/Socijalna_podrska_i_rezilijencija_kod_djece_i_adolescenata.pdf 4. Materijali sa nastave. Dopunska: 1. Božičević, V., Brlas, S., Gulin, M. (2012). Psihologija u zaštiti mentalnog zdravlja: Priručnik za psihološku djelatnost u zaštiti i promicanju mentalnog zdravlja. Virovitica. 2. Carr, A. (2006). Prevention: What Works with Children and Adolescents? A Critical Review of Psychological Prevention Programmes for Children, Adolescents and their Families. New York: Taylor & Francis e-Library. 3. Koocher, G.P., Keith-Spiegel, P. (2016). Ethics in psychology and the mental health professions, Standards and Cases, Fourth edition. New York: Oxford University Press. 4. LeCroy, C.W. (2008). Handbook of evidence-based treatment manuals for children and adolescents. Second edition. New York: Oxford University Press. 5. Levine, M., Perkins, D. V. (1997). Principles of Community Psychology, Perspectives and Applications (odabrana poglavlja). New York: Oxford University Press. 6. Scileppi, J. A., Teed, E. L., Torres, R. D. (2000). Community Psychology. A Common Sense Approach to Mental Health. New Jersey: Prentice Hall. 7. Radovi iz tekuće i znanstvene periodike.

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FILPSI 411	**Naziv predmeta: Psihologija obrazovanja: učenje i poučavanje**		
Ciklus: 2.	**Godina: 1.**	**Semestar: 1.**	**Broj ECTS kredita:** 6
Status: obavezan		**Ukupan broj sati: 5** Predavanja 2 Seminar 1 Vježbe 2	

Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente s glavnim pojmovima, teorijskim osnovama i metodama istraživanja u području učenja i poučavanja. Uputiti ih u teorije učenja te njihovu primjenu u obrazovnoj praksi. Opisati im različite pristupe poučavanja te njihove prednosti i ograničenja. Objasniti studentima poučavanje specifičnih sadržaja. Poučiti ih načinima procjenjivanja i mjerenja znanja te im objasniti evaluaciju obrazovnog procesa. Upoznati studente s ulogom psihologa u ispitivanju pripremljenosti djece za polazak u osnovnu školu.
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	Ciljevi, metode i tehnike istraživanja u području psihologije obrazovanja. Teorije učenja i njihova primjena u školskom kontekstu. Pokazatelji djelotvornosti poučavanja. Osobine nastavnika povezane s procesom poučavanja. Metode (i pristupi) poučavanja. Poučavanje specifičnih sadržaja: čitanje i pisanje, rješavanje matematičkih problema, znanstveno zaključivanje. Procjenjivanje i mjerenje školskog postignuća učenika. Pripremljenost djeteta za polazak u školu. Planiranje i evaluacija obrazovnog procesa.
Ishodi učenja:	**Znanja:** Nakon uspješno odslušanog predmeta studenti će moći prepoznati i definirati temeljne pojmove i spoznaje iz psihologije obrazovanja (učenje, pamćenje, zaboravljanje...), njene metode istraživanja te njenu ulogu u učenju i poučavanju. Moći će objasniti odnos između procesa učenja i poučavanja. **Vještine**: Nakon uspješno odslušanog predmeta studenti će biti sposobni opisati različite teorijske pristupe učenju te će ih moći adekvatno primijeniti u školskom kontekstu tj. obrazovnoj praksi. U radu sa učenicima i nastavnicima, moći će primijeniti postupke za poticanje razvoja strategija i tehnika učenja te će znati planirati poučavanje, primijeniti i kombinirati različite metode poučavanja. Bit će osposobljeni da primijene postupke za provjeru i procjenu školskog postignuća. Očekuje se da ovladaju evaluacijom rada nastavnika i ispitivanjem pripremljenosti djece za polazak u osnovnu školu. **Kompetencije**: Studenti će nakon uspješno odslušane nastave, realiziranih samostalnih zadataka i položenog ispita biti osposobljeni da stečena znanja i vještine samostalno integriraju i primijene u školskom okruženju te ih kontinuirano produbljuju kroz cjeloživotno učenje.

Metode izvođenja nastave:	Frontalna nastava, rad u grupi, rad u paru, individualni rad (samostalan rad studenta na posebnom zadatku).
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Cohen, L., Manion, L., Morrison, K. (2005). Metode obrazovnih istraživanja. Jastrebarsko: Naklada Slap. 2. Hitrec, G. (1991). Kako pripremiti dijete za školu (odabrana poglavlja). Zagreb: Školska knjiga. 3. Vizek-Vidović, V., Rijavec, M., Vlahovid-Štetić, V., Miljković, D. (2003). Psihologija obrazovanja (odabrana poglavlja). Zagreb: IEP. 4. Woolfolk, A. (2016). Edukacijska psihologija. Jastrebarsko: Naklada Slap. Dopunska: 1. Čudina-Obradović, M. (2004). Kad kraljevna piše kraljeviću: psihološki temelji učenja čitanja i pisanja. Zagreb: Korak po korak. 2. Grgin, T. (2001). Školsko ocjenjivanje znanja. Jastrebarsko: Naklada Slap. 3. Liebeck, P. (1995). Kako djeca uče matematiku? Zagreb: Educa. 4. Schunk, D. H. (2000). Learning theories: an educational perspective. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall. 5. Slavin, R. E. (2009). Educational psychology – theory and practice. 6th ed. (odabrana poglavlja). New York: Allyn and Bacon. 6. Woolfolk, A. (2010) Educational Psychology. Eighth Edition (odabrana poglavlja). Boston: Allyn and Bacon.

Šifra predmeta: FIL PSI 413	**Naziv predmeta: Klinička procjena**		
Ciklus: 2.	**Godina: 1.**	**Semestar: 1.**	**Broj ECTS kredita:5**
Status: redovni		**Ukupan broj sati: 4** Predavanja: 2 Vježbe: 2	

Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje sa procesom kliničke procjene u kontekstu postavljenih ciljeva i psihološke etike. Procjena zasnovana na kategorijalnom i dimenzionalnom pristupu. Upoznavanje sa tehnikama provođenja kliničkog intervjua i opažanja, testova sposobnosti, testova ličnosti i neuropsiholoških testova. Ovladavanje osnovama interpretacije i integracije podataka kliničke procjene, te pisanja psihološkog izvještaja.
Tematske jedinice:	Ciljevi i proces kliničke procjene. Etika kliničke procjene. Kategorijalni i dimenzionalni klasifikacijski sistemi. Klinički intervju. Opažanje i samoopažanje. Klinička procjena sposobnosti. Neuropsihološka procjena. Procjena ličnosti. Specifičnosti procjene djece. Integracija i interpretacija podataka procjene. Pisanje psihološkog nalaza i saopćavanje rezultata.
Ishodi učenja:	Znanje: Očekuje se da će studeni usvojiti ključna znanja procesu i glavnim metodama kliničke procjene . Vještine: Studenti će steći bazične vještine u primjeni glavnih metoda procjene, uključujući klinički intervju, opažanje i najčešće korištene psihološke mjerne instrumente u kliničkoj praksi, te da će savladati osnove interpretacije i integracije podataka procjene, kao i pisanja psihološkog izvještaja uz poštivanje svih etičkih principa struke. Kompetencije: Studenti će moći integrirati stečena zanja i vještine kao temelj za početni rad u praksi i produbljivanje znanja u kontekstu cjeloživotnog učenja.
Metode izvođenja nastave:	Monološki / predavački metod, interaktivna nastava, demonstracioni i analitički pristup.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Biro, M., Butollo, W. (Ur.) (2003). *Klinička psihologija.* Novi Sad: Katedra za kliničku psihologiju, Ludvig Maximilians Univerzität i Futura publikacije. 2. Neitzel, M.T., Bernstain, D.A., Milich, A. (2001). *Uvod u kliničku psihologiju.* Jastrebarsko: Naklada Slap. 3. Materijali sa nastave. Dopunska:

	1. Ćeranić, S. (2011). *Klinička procjena ličnosti i sposobnosti.* Zavod za udžbenike i nastavna sredsta, Istočno Sarajevo. 2. Galić, S. (2002). *Neuropsihologijska procjena.* Naklada Slap. Opća županijska bolnica, Požega. 3. Hunsley, J., Lee, C.M. (2010). *Introduction to Clinical Psychology. An Evidence-Based Approach.* John Willey & Sons, Inc. 4. Američka psihijatrijska udruga (1996). *Dijagnostički i statistički priručnik za duševne poremećaje (4. izdanje).* Naklada Slap, Jastrebarsko. 5. Američka psihijatrijska udruga (2014). *Dijagnostički i statistički priručnik za duševne poremećaje, peto izdanje.* Naklada Slap, Jastrebarsko.

Šifra predmeta: FIL PSI 414	**Naziv predmeta: Socijalna kognicija**		
Ciklus: 2.	**Godina: 1.**	**Semestar: 1.**	**Broj ECTS kredita:** 5
Status: Obavezni		**Ukupan broj sati: 4** Predavanja 2 Vježbe 2	
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje sa područjem socijalne kognicije. Poseban naglasak biti će stavljen na izučavanje procesa putem kojih osobe konstruiraju vlastitu socijalnu realnost, kao i načina na koji iste kognitivne konstrukcije utiču na njihovo svakodnevno ponašanje.		
Tematske jedinice:	Definicija socijalne kognicije Pregled ključnih pojmova na području socijalne kognicije Načini procesiranja informacija Socijalna percepcija Automatska aktivacija ponašanja Uticaj socijalnog konteksta na postignuće Uloga naivnih teorija Uloga emocija u socijalnoj kogniciji		
Ishodi učenja:	Znanje: Studenti bi trebali steći uvid u savremene teorijske i empirijske spoznaje na području socijalne kognicije. Vještine: Očekuje se da će studenti moći primijeniti spoznaje sa područja socijalne kognicije u objašnjavanju i predviđanju ponašanja u različitim sferama socijalnog života. Kompetencije: Studenti će moći primjeniti savremene metode istraživanja koje se koriste na području socijalne kognicije.		
Metode izvođenja nastave:	Predavanja, diskusije (predavanja i vježbe), analitički i demonstracioni pristup, video		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.		
Literatura:	Obavezna: 1. Aronson, E., Wilson, D. T., Akert, R. (2005). *Socijalna psihologija*. Zagreb: MATE. Dopunska: 1. Augoustinos, M., Walker, I., & Donaghue, N. (2014). *Social Cognition: An Integrated Introduction* (3rd ed.). London: Sage Publications. 2. Bless, H., Fiedler, K., & Strack, F. (2003). *Social Cognition: How Individuals Construct Social Reality*. New York: Psychology Press.		

	3. Fiske, S. T., & Taylor, S. E. (2013). *Social Cognition: From Brains to Culture* (2nd ed.). Boston, MA: McGraw-Hill. 4. Forgas, J. P. (Ed.). (2001). *Handbook of Affect and Social Cognition*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI 415	**Naziv predmeta: Psihopatologija**		
Ciklus: 2.	**Godina: 1.**	**Semestar: 1.**	**Broj ECTS kredita:** 4
Status: Obavezni		**Ukupan broj sati: 3** Predavanja 2 Seminar 1	

Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osnovni cilj predmeta je da se studenti upoznaju s osnovnim opštim i specifičnim pitanjima istraživanja i razumijevanja psihičkih poremećaja važnih za kliničku praksu.
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	Poremećaji ličnosti; Alternativni DSM-5 model za poremećaje ličnosti; Seksualne disfunkcije; Rodna disforija; Parafilični poremećaji; Poremećaji hranjenja i jedenja; Poremećaji iz spektra shizofrenije i drugi psihotični poremećaji.
Ishodi učenja:	Znanje: Studenti će moći pokazati sistematično razumijevanje u području psihopatologije koje se nadograđuje na nivo dodiplomskog studija. Vještine: Studenti će moći primijeniti svoje znanje i razumijevanje unutar šireg interdisciplinarnog konteksta. Kompetencije: Studenti će imati sposobnost da integriraju znanje i da se bave složenim pitanjima uz razmišljanje o socijalnim i etičkim odgovornostima vezanim za područje psihopatologije.
Metode izvođenja nastave:	Monološki/predavački metod, interaktivna nastava, demonstracioni i analitički pristup
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Davison, G. C. i Neale, J. M. (1999). *Psihologija abnormalnog doživljavanja i ponašanja* poglavlja. Jastrebarsko: Naklada Slap. 2. Američka psihijatrijska udruga (2014). *Dijagnostički i statistički priručnik za duševne poremećaje (DSM 5)*. Jastrebarsko: Naklada Slap. Dopunska: 1. Begić, D. (2014). *Psihopatologija*. Zagreb: Medicinska naklada.

2. Delić, A., Hrustić, M., Perić, N. i Šabović, J. (2012). *Priručnik psihosocijalne intervencije za osobe oboljele od shizofrenije*. Tuzla: Duero d.o.o.
3. Dutton, K. (2012). *The wisdom of psychopaths*. Canada: Doubleday.
4. Hall, W. (2012). *Vodič za skidanje sa psihijatrijskih lijekova: pristup smanjenja štete.*Sarajevo: Metanoia.
5. Kecmanović, D. (1992). *Kako živjeti sa shizofrenim bolesnikom*. Sarajevo: Uniprint.
6. Mason, P.T. i Kreger, R. (2003). *Prestanite hodati po ljuskama jajeta*. Zagreb: Jesenski i Turk.
7. Neala Ambrosi-Randić, N. (2004). *Razvoj poremećaja hranjenja*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
8. Singer Kaplan, H. (2003). *Psihoterapija poremećaja seksualne želje: problemi spolnog funkcioniranja*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
9. Svab, D. (2014). Naš mozak-to smo mi: od materice do Alchajmera. Beograd: Plato.
10. Treasure, J., Schmidt, U. i Van Furth, E. (2009). *Poremećaji ishrane*. Beograd: Medicinska knjiga.

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI 417	**Naziv predmeta: Primijenjena kognitivna psihologija**		
Ciklus: 2.	**Godina: 1.**	**Semestar: 1.**	**Broj ECTS kredita:** 4
Status: obavezni		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja 1 Vježbe 1	
Preduslov za upis:	NEMA		
Cilj (ciljevi) predmeta:	1. Upoznati studente sa područjima primjene kognitivne psihologije. 2. Razvijati kod studenata vještine identifikacije a zatim i integracije teorijskih i empirijskih spoznaja iz kognitivne psihologije u svakodnevnici		
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	1. Temeljna i primijenjena kognitivna psihologija. 2. Laboratorijski eksperiment i terenska istraživanja. 3. Psihologija pamćenja i metakognicija – praktične implikacije i primijenjena istraživanja. 4. Pamćenje u svakodnevnom životu – 1. dio (autobiografsko pamćenje, vjerodostojnost svjedočenja očevidaca) 5. Pamćenje u svakodnevnom životu – 2. dio (kognitivni intervju, epizodna memorija kao fotografski zapis događaja) 6. Prepoznavanje lica 7. Kognicija i starenje 8. Poboljšanje kognitivnih funkcija 9. Radno pamćenje i kognitivni inženjering u interakciji čovjek-kompjuter 10. Neuralni korelati kognitivnih procesa i funkcija 11. Arhitektura radnog mjesta budućnosti: primjena kognitivne neuroznanosti u dizajniranju radnog okruženja 12. Mjerenje kolektivne inteligencije - perspektiva u izgradnji efikasnih radnih timova u modernim organizacijama 13. Prosuđivanje i donošenje odluka 14. Kako radna organizacija uči? Razumijevanje međudejstva kognitivnih (individualnih) i socijalnih mehanizama u procesima mijenjanja navika i rutina u organizaciji		
Ishodi učenja:	Znanje 1. Identificirati, opisati i objasniti ključne koncepte i teorije povezane sa primijenjenom kognitivnom psihologijom 2. Navesti područja primjene kognitivne psihologije 3. Objasniti sličnosti i razlike između laboratorijskog pristupa pamćenju i istraživanja svakodnevnog pamćenja 4. Objasniti osnovne rezultate istraživanja svakodnevnog pamćenja. 5. Opisati faktore koji utiču na svjedočenje očevidaca		

	6. Navesti domene primjene rezultata istraživanja ljudskog prosuđivanja i odlučivanja 7. Navesti kognitivne promjene u starijoj dobi. 8. Opisati postupke za unapređivanje kognitivnih funkcija 9. Opisati osnovne aspekte interakcije čovjek-računar 10. Opisati neuralne korelate kognitivnih procesa i funkcija Vještine: 1. Znanstvenog rezoniranja i povezivanja teorijskih spoznaja i emirijskih nalaza u oblasti primijenjene kognitivne psihologije 2. Kritičkog promišljanja trenutnih prilika u istraživanjima iz oblasti primijenjene psihologije Kompetencije: 1. Sudjelovati u osmišljavanju idejnih ergonomskih rješenja u dizajniranju radnog okruženja 2. Preuzeti dio odgovornosti u kreiranju efikasnih radnih timova u modernim organizacijama, koristeći se znanjem o kolektivnoj inteligenciji i načinu njenog mjerenja. 3. Savjetovati rukovodstvo i stučnjake, koji se bave funkcijom upravljanja ljudskim potencijalima, u stvaranju psiholoških pretpostavki za mijenjanje navika i rutina u radnoj organizaciji.
Metode izvođenja nastave:	U skladu sa specifičnostima sadržaja koji će biti obuhvaćen na pojedinačnim predavanjima, nastava će se u okviru ovog kolegija realizirati kroz *frontalni, grupni, individualni i individualizirani oblik rada*, pri čemu će biti korištene sljedećemetode nastavnog rada: verbalno-tekstualne (*analiza teksta, usmeno izlaganje, diskusija u manjim i većim grupama*), te ilustrativno-demonstrativne uz praktični rad (*realizacija projektnih zadataka*)
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	**Obavezna:** 1. Esgate i sur. (2005). An introduction to applied cognitive psychology. Psychology Press **Dopunska**: 1. Smyth i sur. (1987). Cognition in action. London: Lawrence Erlbaum. 2. Loftus, E. (1996). Eyewitness testimony. Harvard University Press. 3. Bridger, R.S. (2003). Introduction to ergonomics. Taylor & Francis 4. Radovi iz tekuće i znanstvene periodike

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**		**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: **FIL PSI 462**	**Naziv predmeta: Psihologija sporta**		
Ciklus: 1.	**Godina: 1.**	**Semestar: 1.**	**Broj ECTS kredita:** 2
Status: izbroni kolegij		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja 1 Vježbe 1 (uključujući i terenske vježbe)	

Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Studenti će dobiti temeljna znanja iz psihologije sporta, steći uvid u ulogu psiholoških činitelja u trenažnom procesu, faktorima koji dopriose sportskom postignuću. Također, cilj je upoznavanje studenata sa osnovnim principima savjetodavnog, edukativnog i istraživačkog rada sa sportašima, te usvajanje vještina rada sa sportašima.
Tematskejedinice:	Uokviruovogkolegijaobrađujesesljedećegradivo: Razvoj psihologije sporta i primjena psiholoških spoznaja na područje sporta. Odnos ličnosti i sporta. Značaj kognitivnih sposobnosti u sportu. (pažnja i inteligencija) Socijalna psihologija i sport (timski duh i zajedništvo). Motivacija i samopouzdanje u sportu. Trenera kao vođa. Vještine uspješne komunikacije u sportu. Djeca i roditelji u sportu. Poremećaji hranjenja kod sportista. Psihološki činitelji u rehabilitaciji nakon ozljeda kod sportaša.
Ishodi učenja:	*Znanje*: razvijanje sistematičnog razumijevanja i savladavanja gradiva iz područja psihologije sporta. *Vještine*: Primjena stečenog znanja u praksi. Razvijanje kritičkog mišljenja i sposobnost nuđenja alternativnih znanstveno utemeljenih spoznaja. *Kompetencije*: Očekuje se da će studenti razvitikompetencije u primjeni adekvatnogmetodau procjeniličnosti sportaša, te da će moćiprimijenitispoznaje iz ovog područjaupraksi. Usvoji znanja i vještine da bi mogao primijeniti tehnike za poboljšanje pažnje, smanjivanja razine pobuđenosti i fokusa pažnje kod sportaša, s posebnim akcentom na juniore.
Metode izvođenja nastave:	interaktivna nastava, praktične vježbe; terenski rad, studije slučaja
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1.Cox. R. H. (2005). *Psihologija sporta: koncepti i primjene*. Naklada Slap: Jastrebarsko. 2.Bosnar., K., Balent., B. (2009). *Uvod u psihologiju sporta*. Priručnik za sportske trenere. Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu. 3. Balent, B., Kobilšek, A., Šašek, H. (2017). Zagreb: A.P.I.M.. d.o.o

	Dopunska: 1. *Izvorni znanstveni i/ili stručni članci iz tekuće periodike.*

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI 463	**Naziv predmeta:** Psiholog u skrbi za starije ljude		
Ciklus: 2.	**Godina:** 1.	**Semestar:** 1.	**Broj ECTS kredita:** 2
Status: izborni		**Ukupan broj sati: 2** Predavanje 1 Vježbe 1	

Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Usvojiti znanja o teorijama starenja i primjerenim istraživačkim metodama i postupcima za proučavanje procesa starenja i starosti. Primijeniti znanja o starenju i starosti u sprečavanju i umanjivanju nepovoljnih učinaka starenja.
Tematske jedinice:	Studenti će kroz nastavni predmet biti upoznati sa: teorijama starenja, metodama i metodološkim problemima istraživanja starosti i starenja; promjenama u sposobnostima, ličnosti i socijalnim odnosima. Kroz nastavni kolegij bit će obrađeni i uspješno starenje, prilagodba na starenje, modeli skrbi za starije ljude, komunikacija sa starijim osobama, uloga psihologa u skrbi za starije ljude.
Ishodi učenja:	<u>Znanje, vještine i kompetencije:</u> Nakon odslušanog nastavnog kolegija očekuje se da će student steći spoznaje o promjenama u različitim aspektima funkcioniranja u razdoblju kasne odrasle dobi. Očekuje se da će student razviti strategije bolje komunikacije sa osobama treće životne dobi, te moći primijeniti stečene spoznaje u razumijevanju specifičnosti funkcioniranja u kasnoj odrasloj dobi. Očekuje se da će student moći objasniti i primijeniti metodologiju istraživanja razvoja u kasnoj odrasloj dobi.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja, seminar
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Despot Lučanin, J. (2003). *Iskustvo starenja* (određena poglavlja). Naklada Slap: Jastrebarsko. 2. Despot Lučanin, J. (1998). Zdravstvena psihologija i starenje. U: Havelka, M. (ur.) *Zdravstvena psihologija.* Jastrebarsko: Naklada Slap. 3. Berk, L. (2008). *Psihologija cjeloživotnog razvoja* (određena poglavlja). Jastrebarsko: Naklada Slap. Dopunska:

	1. Cavanaugh, J.C., Blanchard-Fields, F. (2014). *Adult Development and Aging.* New York: Thomson Wadsworth.

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI 465	**Naziv predmeta: Rezilijencija: teorija, istraživanja i praksa**		
Ciklus: 2.	**Godina: 1.**	**Semestar: 1.**	**Broj ECTS kredita:** 2
Status: izborni		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja 2	
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studene s razvojem koncepta rezilijencije, definicijama i teorijskim modelima rezilijencije. Uputiti ih u istraživanja rezilijencije osobito istraživanja iz oblasti školske psihologije. Opisati im i pojasniti istraživanja faktora iz obrazovnog konteksta koji doprinose pozitivnom rastu, razvoju i uspješnoj prilagodbi djece i adolescenata. Upoznati studente sa školskom rezilijencijom i načinima razvijanja rezilijencije. Pojasniti im značaj pojedinih izvora socijalne podrške za rezilijenciju djece i mladih. Opisati ulogu psihologa u odgojno-obrazovnim institucijama za razvijanje rezilijencije.		
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	Porijeklo i razvoj koncepta rezilijencije. Definicije i teorijski modeli rezilijencije. Dimenzije rezilijencije (biološke, kognitivne, afektivne, bihevioralne, socijalne, organizacijske dimenzije, etničke te kulturalne dimezije). Istraživanja rezilijencije (rizik, rezilijencija i oporavak tj. uspješna prilagodba djece i adolescenata te odraslih). Rezilijencija u kontekstu obitelji. Rezilijencija u obrazovnom kontekstu (istraživanja, iskustva iz prakse, itd.). Ko su rezilijentni nastavnici? Školska rezilijencija učenika. Faktori rizika tj. smetnje, zastoji, stres i pritisci školovanja, koji otežavaju uspjeh učeniku. Istraživanja školske rezilijencije i faktora iz obrazovnog konteksta koji doprinose pozitivnom rastu, razvoju i uspješnoj prilagodbi djece i adolescenata. Značaj pojedinih izvora socijalne podrške za rezilijenciju djece i mladih (uloga obitelji, škole i zajednice). Intervencije za razvijanje rezilijencije kod učenika, nastavnika i obitelji. Implikacije za rad psihologa u odgojno-obrazovnim institucijama.		
Ishodi učenja:	Znanja: Nakon uspješno odslušanog predmeta studenti će moći objasniti razvoj koncepta rezilijencije, definirati rezilijenciju i njenu prirodu te objasniti rezultate istraživanja rezilijencije. Za očekivati je da će znati definirati i objasniti školsku rezilijenciju kao sposobnost učenika da bude uspješan u školskom kontekstu uprkos faktorima rizika koji mu otežavaju uspjeh. Bit će u stanju objasniti faktore iz obrazovnog konteksta koji doprinose uspješnoj prilagodbi djece i adolescenata. Vještine: Studenti će moći primijeniti znanje i kritičko razumijevanje teorijskih koncepata, principa i rezultata istraživanja vezanih za rezilijenciju. Moći će opisati i primjenjivati postupke za razvijanje rezilijencije kod djece i adolescenata kroz podršku škole i nastavnika, vršnjaka, obitelji te podršku lokalne zajednice. Znat će vrednovati i objasniti ulogu psihologa u zajednici za razvijanje rezilijencije i unapređenje mentalnog zdravlja. Kompetencije: Studenti će nakon uspješno odslušane nastave, realiziranih samostalnih zadataka i položenog ispita biti osposobljeni da stečena znanja i vještine uspješno integriraju i primjenjuju u svom radu te ih kontinuirano produbljuju kroz cjeloživotno učenje.		

Metode izvođenja nastave:	Frontalna nastava, rad u grupi, rad u paru, individualni rad (samostalan rad studenta na posebnom zadatku).
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Werner, E. E., & Smith, R.S. (2001). Journeys from childhood to midlife: Risk, resilience and recovery. Ithaca, NY: Cornell University Press. 2. Zvizdić, S. (2015). Socijalna podrška i rezilijencija kod djece i adolescenata. Sarajevo: Filozofski fakultet. http://www.ff-eizdavastvo.ba/Books/Socijalna_podrska_i_rezilijencija_kod_djece_i_adolescenata.pdf Dopunska: 1. Goldstein, S., Brooks, R.B. (2005). Handbook of resilience in children. New York: Springer Science+Business Media, Inc. 2. Haggerty, R.J., Sherrod, L.R., Garmezy, N.G., Rutter, M. (1996). Stress, Risk, and Resilience in Children and Adolescents: Processes, Mechanisms, and Interventions. Cambridge: Cambridge University Press. 3. Luthar, S.S. (2003). Resilience and Vulnerability. Adaptation in the Context of Childhood Adversities. New York: Cambridge University Press. 4. Masten, A.S. (2015). Ordinary Magic. Resilience in Development. New York: The Guilford Press. 5. Reich, J.W., Zautra, A.J., Hall, J.S. (2010). Handbook of adult resilience. New York: The Guilford Press. 6. Radovi iz tekuće i znanstvene periodike.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**		**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FILPSI469	**Naziv predmeta: PONAŠANJE POTROŠAČA**		
Ciklus: 2.	**Godina: 1.**	**Semestar: 1.**	**Broj ECTS kredita:** 2
Status: IZBORNI		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja 1 Seminar 1	
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	U fokusu predmeta „Ponašanje potrošača" je primjena ranije stečenih znanja na razumijevanje kako i zašto ljudi procjenjuju, biraju i koriste robe i usluge. Kroz iskustveno učenje studenti često zauzimaju dvije perspektive: stručnjaka psihologa i potrošača kako bi bolje razumjeli ponašanja i kako bi mogli dizajnirati efikasnije strategije za privlačenje i zadržavanje potrošača / klijenata. Naglasak se stavlja i na promocije važnih socijalnih ideja kojima se doprinosi podizanju kvaliteta života ljudi. Ciljevi predmeta su da se studenti nauče: 1. Ključnim modelima i sa njima povezanim istraživanjima ponašanjima potrošača 2. Primjeni koncepata i modela u razvijanju i evaluaciji promotivnih strategija 3. Vještinama upravljanja projektima iskustvenog učenja, te komunikacijskim i prezentacijskim vještinama		
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	1. Ponašanje potrošača kao akademska disciplina i primijenjena znanost 2. Istraživačke metode u ponašanju potrošača – kvantitativne, kvalitativne metode, big data – small data 3. Segmentacija tržišta 4. Šta motivira potrošače? 5. Osobine ličnosti potrošača / ličnost marke 6. Važnost percepcije u modeliranju ponašanja kupaca 7. Učenje potrošača 8. Stavovi i mijenjanje stavova 9. Komunikacija sa potrošačima 10. Referentne grupe i njihov uticaj na ponašanje potrošača 11. Društvena klasa		
Ishodi učenja:	Znanje – na kraju kolegija student će: 1. Evaluirati individualne, grupne i kulturalne faktore povezane sa ponašanjima potrošača 2. Primjeniti stečena znanja na terenu tokom provođenja projekta isksutvenog učenja i pisanja izvještaja 3. Analizirati elemente reklamnih kampanja prema individualnim, grupnim i kulturalnim faktorima na koje one apeliraju Vještine - na kraju kolegija student će: 1. Pokazati vještine upravljanja projektima – organizacija, opažanje, intervjui, pripremanje komparativne analize		

	2. Dodatnu razviti vještine prezentiranja i komunikacije Kompetencije - na kraju kolegija student će: 1. Kompetentno promovirati i zagovarati važnost učešća psihologa u dizajniranju, provođenju i evaluacijama proizvoda, usluga i promotivnih kampanja
Metode izvođenja nastave:	Interaktivna predavanja Prezentacije stručnjaka iz prakse Iskustveno učenje Rad u parovima Rad u grupama Prezentacije
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Schiffman, L.G. i Kanuk L.L. (2004). *Ponašanje potrošača*. Naklada Mate Dopunska: 1. Robert Cialdini (2008), Influence: The Psychology of Persuasion. Harper-Collins e-book 2. Dan Ariely (2010), Predictably Irrational, Harper-Collins Publishers e – book 3. Radovi iz tekuće i znanstvene periodike

Šifra predmeta: FIL PSI 412	**Naziv predmeta:** **ODABIR I RAZVOJ OSOBLJA**		
Ciklus: 2.	**Godina: 1.**	**Semestar: 2.**	**Broj ECTS kredita:** 5
Status: OBAVEZNI		**Ukupan broj sati: 5** Predavanja 2 Seminar 1 Vježbe 2	
Preduslov za upis:	NEMA		
Cilj (ciljevi) predmeta:	3. Podučiti studente naučnim osnovama profesionalne selekcije, obrazovanja radnika i procjene radne uspješnosti. 4. Razvijati kod studenata vještine korištenja psiholoških mjernih instrumenata u aplikativnom području, te vještine planiranja, organiziranja i evaluacije treninga i obrazovnih programa u radnim organizacijama. 5. Prikazati ulogu i značaj psihologa u u planiranju i retizaciji aktivnsti u okviru menadžmenta ljudskim potencijalima 6. Osposobiti studente za kompetentno tumačenje rezultata referentnih istraživanja u ovoj oblasti i razumijevanje njihove aplikativne vrijednosti u savremenom poslovnom okruženju. 7. Podučiti studente vještinama upravljanja vlastitom karijerom potrebnim za buduće traženje posla.		
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	1. Posao i srodni pojmovi organizacijske strukture 2. Regrutacija kandidata 3. Selekcija kandidata – metode i tehnike 4. Validacija selekcijskih programa, strategije donošenja selekcijskih odluka 5. Diskriminacija u selekciji 6. Uvođenje radnika u posao – orijentacija i adaptacija 7. Profesionalno obrazovanje i usavršavanje – definicija, važnost, funkcije 8. Utvrđivanje obrazovnih potreba i razvoj programa obrazovanja zaposlenih 9. Evaluacija obrazovnih programa 10. Praćenje i procjenjivanje radne uspješnosti: Ciljevi i metode 11. Izvori pogrešaka pri procjenjivanju i načini njihova smanjivanja 12. Organizacija traženja posla i aktivno traženje posla 13. Traženje posla kroz umrežavanje 14. Brendiranje poslodavca (Employer branding), brendiranje zaposlenika (Employee branding) u funkciji privlačenja i zadržavanja talenata (*Talent management*) – perspektiva poslodavca		
Ishodi učenja:	Znanje: 1. Razumjeti ključne koncepte, teorijske pristupe i empirijske nalaze u oblasti		

	istraživanja i prakse profesionalne selekcije, treninga i procjene radne učinkovitosti 2. Razumjeti naučne osnove profesionalne selekcije, treninga iobrazovanja, te procjene radneučinkovitosti 3. Razumjeti i znati prepoznati faktore koji direktno ili indirektno doprinose kvaliteti profesionalneselekcije. Vještine: 4. Argumentiranja značaj uloge organizacijskog psihologa u kreiranju pretpostavki za planiranje i realizaciju kvalitetnih procesa profesionalne selekcije, treninga, obrazovanje, te procjene radne učinkovitosti zaposlenih 5. Kritičkog promišljanja trenutnih prilika u praksi menadžmenta ljudskim potencijalima Kompetencije: 1. Znati kako planirati regrutacijski proces u radnoj organizaciji, prilagođen njenim potrebama i karakteristikama potencijalnih aplikanata, te samog tržišta rada. 2. Moći pripremiti plan treninga u skladu sa rezultatima analize potreba. 3. Moći pripremiti instrument za procjenu radne učinkovitosti. 4. Moći pripremiti sve dokumente potrebne za prijavu na posao. 5. Poznavati osnovne tehnike aktivnog traženja posla i primijeniti ih u realnom kontekstu.
Metode izvođenja nastave:	U skladu sa specifičnostima sadržaja koji će biti obuhvaćen na pojedinačnim predavanjima i seminarima, nastava će se u okviru ovog kolegija realizirati kroz *frontalni, grupni, individualni i individualizirani oblik rada*,pri čemu će biti korištene slljedećemetode nastavnog rada: verbalno-tekstualne (*analiza teksta, usmeno izlaganje, diskusija u manjim i većim grupama*), te ilustrativno-demonstrativne uz praktični rad (*realizacija projektnih zadataka, terenski rad, posjeta radnoj organizaciji*)
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	**Obavezna:** 1. Bahtijarević-Šiber, F. (1999). *Management ljudskih potencijala*. Zagreb: Golden marketing 2. Robbins, S.P., Judge,T.A (2009). *Organizacijsko ponašanje.* Naklada Mate d.o.o.Zagreb **Dopunska**: 1. Dunnette, M.D. i Hough, L.M. (eds.) (1991). Handbook of industrial and organizational psychology (volume 2). Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press. 2. Muchinsky, P.M. (2000). Psychology applied to work (6th ed). Belmont, CA:

	Wadsworth. 3. Radovi iz tekuće i znanstvene periodike

	UNIVERZITET U SARAJEVU -- FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI 416	**Naziv predmeta: Psihologija obrazovanja: motivacijsko-socijalni procesi**		
Ciklus: 2.	**Godina: 1.**	**Semestar: 2.**	**Broj ECTS kredita: 6**
Status: obavezan		**Ukupan broj sati: 5** Predavanja 2 Seminar 1 Vježbe 2	

Preduslov za upis:	FIL PSI 411 Psihologija obrazovanja: učenje i poučavanje
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj je poučiti studente motivacijsko-socijalnim procesima u školskom okruženju (teorijski modeli i metode istraživanja). Upoznati studente s različitim ciljnim orijentacijama u učenju te sa samoreguliranim učenjem. Pojasniti im postupke za poticanje motivacije za učenjem. Naučiti studente prevenciji nediscipline u razredu i modifikaciji nepoželjnih oblika ponašanja kod učenika. Opisati ulogu školskog psihologa u prevenciji nasilja u školi. Poučiti studente o značaju saradnje između škole i roditelja učenika.
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	Primjena teorija motivacije u školskom kontekstu. Školsko okruženje i učenje. Ciljne orijentacije i motivacija. Strategije za poticanje motivacije u učenju. Značaj povratne informacije u školskom učenju. Interesi i emocije u školskom kontekstu. Samoregulirano učenje. Nastavnička očekivanja i upravljanje razredom. Razredna klima. Komunikacijski obrasci u razredu. Pozitivna disciplina u razredu. Suočavanje s nepoželjnim ponašanjem učenika i oblikovanje poželjnih oblika ponašanja. Rad psihologa u školi. Školsko nasilje. Saradnja škole sa roditeljima učenika.
Ishodi učenja:	Znanja: Nakon uspješno odslušanog predmeta studenti će moći definirati i objasniti teorije motivacije i metode istraživanja u području motivacije i socijalnih procesa u školskom kontekstu. Moći će objasniti i predvidjeti odnos između školskog okruženja i procesa učenja i poučavanja, kao i odnos između motivacijskih i socijalno-emocionalnih varijabli i školskog postignuća. Studenti će znati razlikovati učenike različite ciljne orijentacije u učenju te će prepoznati važnost interakcije učenik-nastavnik za uspješnost procesa učenja. Studenti će moći objasniti značaj saradnje između škole i roditelja učenika. Vještine: Studenti će moći primijeniti znanje i kritičko razumijevanje teorijskih koncepata i rezultata istraživanja vezanih za motivacijsko-socijalne procese u obrazovnom kontekstu. Moći će planirati i primjenjivati postupke za utvrđivanje i poticanje motivacije za učenje uz sprečavanje nediscipline u razredu te modifikaciju nepoželjnih oblika ponašanja kod učenika. Očekuje se da će ovladati pozitivnom disciplinom i prevencijom nasilja u školi. Kompetencije: Studenti će nakon uspješno odslušane nastave, realiziranih samostalnih zadataka i položenog ispita biti osposobljeni da stečena znanja i vještine integriraju i primijene u školskom okruženju te ih kontinuirano produbljuju kroz cjeloživotno učenje. Bit će osposobljeni da se bave složenim pitanjima uz razmišljanje o etičkim odgovornostima vezanim za područje psihologije obrazovanja i školske psihologije.

Metode izvođenja nastave:	Frontalna nastava, rad u grupi, rad u paru, individualni rad (samostalan rad studenta na posebnom zadatku).
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Ormrod, J. E. (2003). Educational psychology – developing learners. 4th ed. (odabrana poglavlja). Columbus: Merrill Prentice Hall. 2. Vizek-Vidović, V., Rijavec, M., Vlahović-Štetić, V., Miljković, D. (2003). Psihologija obrazovanja (odabrana poglavlja). Zagreb: IEP. 3. Woolfolk, A. (2016). Edukacijska psihologija. Jastrebarsko: Naklada Slap. Dopunska: 1. Brdar, I., Rijavec, M. (1998). Što učiniti kad dijete dobije lošu ocjenu. Zagreb: IEP. 2. Gossen, D. C. (1995). Restitucija, preobrazba školske discipline. Zagreb: Alinea. 3. Manning, M. L. i Bucher, K. (2007). Clasroom management. Ohio: Pearson – Merrill/Prentice Hall. 4. Olweus, D. (1998). Nasilništvo u školi. Zagreb: Educa. 5. Santrock, J. (2018). Educational psychology: theory and application to fitness and performance. Sixth edition. New York: McGraw-Hill Education. 6. Schunk, D.,H., Pintrich, P.,R., Meece, J.,L. (2008). Motivation in Education: Theory Research and Application. Englewood Clif, New Jersey: Prentice Hall. 7. Radovi iz tekuće i znanstvene periodike.

UNIVERZITET U SARAJEVU -- FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**		**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: Fil PSI 419	**Naziv predmeta: Psihologija grupa i međugrupnih odnosa**		
Ciklus: 2.	**Godina: 1.**	**Semestar: 2.**	**Broj ECTS kredita:** 5
Status: **Obavezni**		Ukupan broj sati: 3 Predavanja 2 Vježbe 1	
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati student steorijskimiempirijskimspoznajamaoosobinamagrupaikarakteristikamamеđugrupnihodnosa.		
Tematske jedinice:	Definicije, vrste grupa, struktura grupa Postajanje članom grupe. Grupna kohezivnost. Strukturagrupeiutjecajgrupe: Deindividualizacija.Vandalizam u masi. Nastajanje i uloga društvenih normi. Društveni utjecaji u grupama. Grupna produktivnost i donošenje odluka u grupama Međugrupni odnosi: Predrasude. Diskriminacija i Međugrupni sukobi Objašnjenja međugrupnih predrasuda i sukoba: Ličnost, furstracija i socijalno učenje Objašnjenja međugrupnih predrasuda i sukoba: Teorija realnog sukoba i relativna deprivacija Objašnjenja međugrupnih predrasuda i sukoba: Kategorizacija i teorija socijalnog identiteta Rješavanje međugrupnih sukoba		
Ishodi učenja:	Znanje: Studenti bi trebali steći opći uvid u teorije grupa, strukturu grupa i grupnu organizaciju. Trebali bi naučiti razlikovati grupu od sličnih organizacija koje u psihološkom smislu ne predstavljaju grupu. Pored toga, studenti će steći znanje o teorijama socijalnog identiteta i teorijama koje objašnjavaju međugrupni konflikt, te načinima njegovog uspješnog rješavanja Vještine: Razumijevanjeponašanjaljudiugrupi Kompetencije: Studenti će biti oposobljeni za intervencije usmjerene ka optimizaciji grupne produktivnosti te za preventivnodjelovanjenadisfunkcionalneoblikeponašanjaugrupnomkontekstu.		
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.		
Literatura:	Obavezna: 1. Brown, R. (2006). *Grupniprocesi.* Jastrebarsko: Naklada Slap.		

	Dopunska: 1. Hewstone, M. i Stroebe, W. (2003). *Socijalna psihologija*. Jastrebarsko: Naklada Slap.

Šifra predmeta: FIL PSI 420	**Naziv predmeta: Savjetovanje i psihoterapija**		
Ciklus: 2.	**Godina: 1.**	**Semestar: 2.**	**Broj ECTS kredita:5**
Status: obavezni		**Ukupan broj sati: 4** Predavanja 2 Vježbe 2	

Preduslov za upis:	Položeni ispiti iz predmeta: FIL PSI 415 Psihopatologija, FIL PSI 413 Klinička procjena.
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje sa osnovnim ciljevima i svrhom savjetovanja i psihoterapije. Specifičnosti individualne, grupne, obiteljske terapije i terapije parova. Etička načela i etička pitanja i dileme. Razumijevanje faktora koji utiču na formiranje odnosa klijent – terapeut, te na ishod tretmana. Proces supervizije. Sticanje osnovnih znanja o modelima, problemima i rezultatima istraživanja efikasnosti savjetovanja i psihoterapije. Upoznavanje sa teorijskim i praktičnim osnovama pojedinih pravaca u savjetovanju i psihoterapiji, uključujući terapijski proces, glavne terapijske tehnike i postupke, područja primjene, te njihove doprinose i ograničenja.
Tematske jedinice:	Definiranje osnovnih pojmova u savjetovanju i psihoterapiji. Savjetovatelj / terapeut kao osoba sa terapijskim učinkom. Tok savjetovanja i psihoterapije. Zajednički ciljevi i tehnike. Terapijski odnos. Grupna terapija, obiteljska terapija i terapija parova. Supervizija u savjetovanju i psihoterapiji. Etička pitanja. Istraživanja efikasnosti savjetovanja i psihoterapije. Psihoanalitička psihoterapija. Bihevioralna terapija. Kogitivno-bihevioralna terapija. Terapija usmjerena na osobu. Geštalt terapija. Terapija obiteljskih sistema.
Ishodi učenja:	Znanje: Usvajanje osnovnih teorijskih spoznaja o procesu i ključnim obilježjima savjetovanja i psihoterapije općenito, kao i u kontekstu glavnih psihoterapijskih pristupa. Vještine: Razvijanje kritičkog mišljenja o teoriji i praksi savjetovanja i psihoterapije, kao i senzibiliteta za specifična etička pitanja. Kompetencije: Usvajanje sposobnosti integracije stečenih znanja iz područja savjetovanja i psihoterapije i kontinuiranog produbljivanja znanja i vještina kroz cjeloživotno učenje.
Metode izvođenja nastave:	Monološki / predavački metod, interaktivna nastava, demonstracioni i analitički pristup.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Corey, G. (2004). *Teorija i praksa psihološkog savjetovanja i psihoterapije.* Naklada Slap. 2. Nietzel, M.T., Bernstain, D.A., Milich A. (2001). *Uvod u kliničku psihologiju.*

Naklada Slap.

3. Biro, M., Butollo, W. (Ur.) (2003). *Klinička psihologija*. Novi Sad: Katedra za kliničku psihologiju, Ludvig Maximilians Univerzität i Futura publikacije.

Dopunska:

1. Srna, J. (2012). *Savjetovanje i psihoterapija*. Zavod za udžbenike Beograd.
2. Nelson-Jones, R. (2007). *Praktične vještine u psihološkom savjetovanju i pomaganju*. Naklada Slap
3. Gruden, M., Gruden, Z., Gruden, V. (2006). *Primijenjena psihoterapija*. Medicinska naklada Zagreb.
4. Gruden, Z. (1996). *Dječja psihoterapija*. Medicinska naklada, Zagreb.
5. Dumont, F., Corsini, R.J. (2003.). *Šest terapeuta i jedan klijent*. Naklada Slap: Jastrebarsko.
6. Ellis, A. i Dryden, W. (2001.). *Racionalno-emocionalna bihevioralna terapija*. Naklada Slap, Jastrebarsko.
7. Beck, J.S. (2011). *Kognitvina terapija*. Naklada Slap.
8. Mearns, D., Thorne, B. (2010). *Savjetovanje usmjereno na osobu*. Naklda Slap.
9. Vukosavljević-Gvozden, T. (2007). *Teorija i praksa psihoterapije i savjetovanja*. Centar za primenjenu psihologiju.

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI 418	**Naziv predmeta: Multivarijatne analize**		
Ciklus: 2.	**Godina: 1.**	**Semestar: 2.**	**Broj ECTS kredita:** 5
Status: obavezni		**Ukupan broj sati: 3** Predavanja 2 Vježbe 1	

Preduslov za upis:	NEMA
Cilj (ciljevi) predmeta:	Podučiti studente multivatijatnim postupcima za analizu podataka, njihovim specifičnostima, prednostimaiograničenjima
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	1. Diskriminacijska analiza 2. Regresijske analize 3. Multivarijatna analiza varijance 4. Konfirmatorna faktorska analiza 5. Strukturalno modeliranje 6. Testiranje invarijantnosti
Ishodi učenja:	Znanje – na kraju kolegija student će: 1. Znati razlike između pojedinih multivarijatnih metoda prema temama, vrsti podataka i istraživačkom pristupu 2. Evaluirati prednosti i nedostatke korištenja multivarijatnih analiza u istraživačkom nacrtu,te donositi odluke zasnovane na evaluaciji Vještine – na kraju ovog kolegija student će: 1. Koristiti odgovarajuće aplikacije za obrade podataka 2. Interpretirati dobivene rezultate obrada usmeno i u pisanoj formi Kompetencije – na kraju ovog kolegija student će: 1. Biti spreman i motiviran da dizajnira i provodi istraživanja koja uključuju multivarijatne analize 2. Visoko vrednovati mogućnosti i limite multivarijatnih analiza i u skladu sa tim interpretirati rezultate
Metode izvođenja nastave:	Interaktivna predavanja Rad na računarima Rad u malim grupama
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna 1. Byrne,B. (2001). *Structural Equatation Modeling with AMOS. Basic Concepts, Applications and Programming.* Lawrence Erlabaum Associates, New Yersey 2. Tabachnick, B., & Fidell, L.S. (2000). *Using multivariate statistics.* Addison Wesley.

	Dopunska 1. Hair, J.F., Anderson, R.L., Tatham, R.E., & Black, W. (1998). *Multivariate data analysis*. London: Prentice-Hall. 2. Radovi iz tekuće znanstvene periodike

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI 461	**Naziv predmeta: Psihologija roditeljstva**		
Ciklus: 2.	**Godina:** 1.	**Semestar:** 2.	**Broj ECTS kredita:** 2
Status: izborni		**Ukupan broj sati:** 2 Predavanja 2	

Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Studenti će kroz nastavni predmet biti upoznati s osnovnim pojmovima i najznačajnijim teorijama i modelima iz psihologije roditeljstva, te razumjeti složenost i važnost uloge majke i oca u savremenim društvenim okolnostima.
Tematske jedinice:	Upoznavanje studenata s pojmovima roditeljstvo, majčinstvo i očinstvo, dimenzijama i stilovima roditeljskog ponašanja, klasičnim i savremenim teorijama i modelima roditeljstva, te utjecajem roditeljskog ponašanja na dječije ponašanje i razvoj. Kroz nastavni kolegij biti će obrađena uloga obitelji na razvoj djece (obiteljska struktura i procesi, uloga braće i sestara), poželjnost roditeljstva i vrijednost djeteta (teorije socijalizacije za fertilitet, neplodnost i život bez djece), te roditeljstvo u specifičnim okolnostima (maloljetni roditelji; jednoroditeljske i rekonstruirane obitelji; roditelji djece s posebnim potrebama; hraniteljstvo i posvojenje).
Ishodi učenja:	Znanje:Nakon odslušanog nastavnog kolegija i položenog ispita očekuje se da će student ovladati razumijevanjem snaga i nedostataka teorija roditeljstva, te steći spoznaje o ulozi roditeljskog ponašanja na razvoj u djetinjstvu i adolescenciji. Također, očekuje se da će student ovladati razumijevanjem specifičnosti savremenog roditeljstva i roditeljstva u specifičnim okolnostima. Vještine: Očekuje se da će student kroz sadržaje kolegija biti osposobljen za praktičnu primjenu stečenog znanja i promoviranje optimalnih roditeljskih ponašanja u budućem profesionalnom radu. Kompetencije: Očekuje se da će student steći sposobnost da integrira stečeno znanje iz područja psihologije roditeljstva i produbi razumijevanje ove oblasti psihologije. Također, očekuje se da će student steći kompetencije da svoje znanje podigne na viši nivo i kontinuirano razvija sopstvene vještine, kroz samostalno učenje i razvoj.
Metode izvođenja nastave:	Predavanje, samostalni praktični zadaci.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Čudina-Obradović, M. i Obradović, J. (2006). *Psihologija braka i obitelji.* Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga. Dopunska: 1. Delač Hrupelj, J., Miljković, D. i Lugomer Armano G. (2000). *Lijepo je biti roditelj.* Zagreb: Creativa. 2. Hoghughi, M. i Long, N. (Eds.). (2005). *Handbook of parenting: Theory, research and practice.* SAGE. 3. Bornstein, M.H. (2002). *Handbook of parenting. Vol. 1-5.* Mahwah, NJ: Lawrence

	Erlbaum Associates. 4. Brooks, J.B. (2001). *Parenting* (3rd ed.). Mountain View, CA: Mayfield Publiching Co. 5. Martin, C.A. i Colbert, K.K. (1997). *Parenting: A life span perspective*. New York: McGraw-Hill. 6. Radovi iz tekuće znanstvene periodike.

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI 466	**Naziv predmeta: Politička psihologija**		
Ciklus: 2.	**Godina: 1.**	**Semestar: 2.**	**Broj ECTS kredita:** 2
Status: Izborni		**Ukupan broj sati:** Predavanja 2	
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Sticanje fundamentalnih znanja za razumijevanje političkog ponašanja.		
Tematske jedinice:	Uvod i definicije političkog ponašanja Uloga individualne kontrole i teorija kompenzacije kontrole Strategije kompenzacije kontrole i političko ponašanje Situacijske determinante političkog ponašanja (uloga prijetnje) Individualne determinante političkog ponašanja (inteligencija i biološke predispozicije)		
Ishodi učenja:	Znanje: Studenti će upoznati ključne psihološke determinante političkog ponašanja. Vještine: Elaboracija istraživačkih protokola u svrhu izučavanja političkog ponašanja. Kompetencije: Apsolviranjem kolegija stvara se osnova za razumijevanje i kritičku analizu sadržaja iz relevantne literature pri cemu ce studenti biti u stanju analizirati aktualna politička dešavanja sa psihološkog stajališta.		
Metode izvođenja nastave:	Predavanja, diskusije, analitički i demonstracioni pristup.		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.		
Literatura:	Obavezna: 1. M. Cottam, B. Dietz-Uhler, E. Mastors, T. Preston (2013). Uvod u politicku psihologiju, Naklada Mate. Dopunska:		

	1. Članci iz relevantne znanstvene literature

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI 467	**Naziv predmeta: Psihološke krizne intervencije**		
Ciklus: 2.	**Godina: 1.**	**Semestar: 2.**	**Broj ECTS kredita:** 2
Status: Izborni		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja 1 Seminar 1	
Preduslov za upis:	/		
Cilj (ciljevi) predmeta:	- Shvatanje osnovnih načela psiholoških kriznih intervencija, načina pripreme i realizacije te poznavanje ciljeva psiholoških intervencija u krizi. - Razumijevanje specifičnih koraka u procesu planiranja psihološke intervencije i načina utvrđivanja pojedinaca i/ili skupina ugroženosti. - Razumijevanje elementarnih postupaka u radu sa osobama koje se nalaze u kriznim situacijama. - Poznavanje rizika i poteškoća sa kojima se suočavaju pomagači. - Primjena usvojenih temeljnih znanja za procjenu djelotvornosti psihološke prve pomoći.		
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	Traumatski događaji Krizni događaji i kriza kao psihičko stanje Karakteristike i specifičnosti psiholoških kriznih intervencija Krugovi ugroženosti ili ranjivosti Planiranje i provedba kriznih intervencija na razini organizacije/ustanove Planiranje i provedba kriznih intervencija na razini lokalne zajednice Sažeta psihološka integracija traume: skupni i individualni razgovori Krizne intervencije u školi Vještine potrebne za savjetodavni rad s ljudima u kriznim situacijama Rizici i poteškoće sa kojima se suočavaju pomagači Procjena uspješnosti kriznih intervencija		
Ishodi učenja:	Znanje: *Studenti će nakon uspješno odslušane nastave, realiziranih zadataka i položenog ispita* znati opisati koja su osnovna načela psiholoških kriznih intervencija te objasniti način pripreme i njihove realizacije. Razlikovat će opće i posebne ciljeve psiholoških intervencija u krizi. Znat će objasniti rizike i poteškoće sa kojima se suočavaju pomagači tokom i nakon pružanja pomoći osobama koje su doživjele traumatsko iskustvo.		

	Vještine: *Studenti će nakon uspješno odslušane nastave, realiziranih zadataka i položenog ispita moći* planirati korake u procesu pripreme psihološke krizne intervencije i poznavat će način utvrđivanja pojedinaca i/ili skupina ugroženosti (kako utvrditi tzv. krugove ranjivosti). Moći će reproducirati i primijeniti elementarne postupke i vještine koje savjetovatelj treba koristiti u svom radu sa osobama koje se nalaze u kriznim situacijama. Kompetencije: Studenti će nakon uspješno odslušane nastave, realiziranih zadataka i položenog ispita biti osposobljeni participirati u pripremi i realizaciji psiholoških kriznih intervencija. Očekuje se da će primjenjujući stečena znanja i vještine moći kritički procijeniti djelotvornost psihološke prve pomoći, razmatrajući kvalitete i manjkavosti pojedinih kriznih intervencija.
Metode izvođenja nastave:	Frontalni oblik nastave, rad u manjim i većim grupama, diskusija i individualni rad.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Arambašić, L. (ur.) (2000). Psihološke krizne intervencije. Društvo za psihološku pomoć: Zagreb. 2. Arambašić, L. (2012). Psihološka prva pomoć nakon kriznih događaja: vodič kroz psihološke krizne intervencije u zajednici. Naklada Slap: Jastrebarsko. 3. Dattilio, F. M. i Freeman, A. (2011). Kognitivno-bihevioralne strategije u kriznim intervencijama. Naklada Slap: Jastrebarsko. Dopunska: 1. Radovi iz tekuće i znanstvene periodike

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**		**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI 468	**Naziv predmeta: Forenzička psihologija**		
Ciklus: 2.	**Godina: 1.**	**Semestar: 2.**	**Broj ECTS kredita:2**
Status: izborni		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja 2	

Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje sa teorijom i praksom forenzičke psihologije. Primjena psiholoških spoznaja u pravnom sistemu u kontekstu forenzičke procjene, preventivnih i tretmanskih intervencija i istraživanja. Razumijevanje specifičnosti rada forenzičkih psihologa u pružanju usluga različitim sudionicima, uključujući žrtve kriminala, svjedoke zločina, počinitelje kaznenih djela, učesnike pravnog spora, policijske snage, sudove, kazneno-popravne ustanove i slično.
Tematske jedinice:	Oblast forenzičke psihologije. Izobrazba i praksa forenzičkog psihologa. Etički principi i profesionalne kompetence. Forenzički i klinički aspekti pojedinih fenomena: psihopatija, antisocijalno ponašanje i delinkvencija; ubistvo; samoubistvo; nasilje u porodici; sekusalno nasilje nad odraslim osobama; zlostavljanje i zanemarivanje djece. Srbništvo nad djecom i ocjena roditeljske sposobnosti. Kazneno-pravna sposobnost i odgovornost optuženog. Svedočenje očevidaca i problematika pamćenja. Kognitivni intervju. Hipnoza u kriminalističkim istragama. Psihološka autopsija. Poligrafsko ispitivanje. Profiliranje nepoznatih izvršilaca krivičnih djela. Rehabilitacija pojedinih tipova nasilnih prestupnika.
Ishodi učenja:	Znanje: Usvajanje osnovnih teorijskih i empirijskih spoznaja o specifičnostima širokog područja forenzičke psihologije. Vještine: Razvijanje kritičkog mišljenja o teoriji i praksi forenzičke psihologije, kao i senzibiliteta za specifična etička pitanja. Kompetencije: Usvajanje sposobnosti integracije stečenih znanja iz područja forenzičke psihologije, te kontinuiranog produbljivanja znanja i vještina kroz cjeloživotno učenje.
Metode izvođenja nastave:	Monološki / predavački metod, interaktivna nastava, demonstracioni i analitički pristup.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

Literatura:	Obavezna: 1. Sandić, A. (knjiga u štampi). *Uvod u forenzičku psihologiju.* 2. Mejovšek, M. (2002). *Uvod u penološku psihologiju*. Jastrebarsko: Naklada Slap. Dopunska: 1. Goldstein, A.M., Weiner, I.B. (Ur.) (2003). *Handbook of Psychology, Volume 11, Forensic Psychology*. John Wiley & Sons, Inc. 2. Needs, A., & Towl, G. J. (Eds.). (2004). *Applying Psychology to Forensic Practice*. Oxford: BPS Blackwell. 3. Goldstein, A. M. (Ed.). (2006). *Forensic psychology: Emerging topics and expanding roles*. John Wiley & Sons. 4. Otto, R. K., Goldstein, A. M., & Heilbrun, K. (2017). *Ethics in forensic psychology practice*. John Wiley & Sons. 5. Huss, M. T. (2008). *Forensic psychology*. John Wiley & Sons.

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **3**

Šifra predmeta: FIL PSI 464	**Naziv predmeta:** **PSIHOLOGIJA U MARKETINGU**		
Ciklus: 2.	**Godina: 1.**	**Semestar: 2.**	**Broj ECTS kredita:** 2
Status: IZBORNI		**Ukupan broj sati: 2** Predavanja 2	

Preduslov za upis:	NEMA
Cilj (ciljevi) predmeta:	1. Upoznati studente sa ulogom i funkcijama marketinga u kompaniji 2. Ukazati na značaj temeljnih spoznaja iz psihologije u oblasti marketinga 3. Definirati partikularni doprinos psihologa u timu stručnjaka koji se bave marketingom. 4. Ukazati na ulogu i značaj stvaranja vrijednosti brenda i upravljanja brendom 5. Osposobiti studente za kompetentno participiranje u planiranju i realizaciji marketinških istraživanja 6. Osposobiti studente za evaluaciju marketinških strategija i kampanja
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	1. Definicija i određenje marketinga i psihologije u marketingu (Šta psiholozi trebaju znati o marketinškoj teoriji i praksi?) 2. Istraživanja u marketingu - Kvantitativna i kvalitativna istraživanja. 3. Meotodološki izazovi u istraživanjima u marketingu 4. Psihološka analiza procesa kupovanja: uloga vanjskih i individualnih faktora. 5. Osnove marketinškog upravljanja – prvi dio (Marketinška koncepcija i Analiza marketinških prilika) 6. Osnove marketinškog upravljanja – drugi dio (Planiranje i razvoj marketinških strategija; Upravljanje marketinškim aktivnostima) 7. Psihološki pogled na marketing komuniciranje (primjer iz kreativne industrije – marketing u kulturi) 8. Evaluacija marketinških strategija i kampanja 9. Psihološki aspekti brendiranja i pozicioniranja proizvoda na tržište. 10. Izgradnja identiteta brenda pomoću arhetipova 11. Brendiranje usluga, proizvoda, destinacija, kompanije kao i pojedinaca (osobno brendirnanje) 12. Neuromarketing i neuroznanost 13. Kreativnost u marketingu
Ishodi učenja:	Znanje: 1. Razumjeti neke bitne koncepte, teorijske pristupe i empirijske nalaze iz oblasti psihologije u marketingu 2. Identificirati i razumijeti ključnu ulogu i značaj marketing komuniciranja 3. Objasniti osnovne karakteristike marketing komuniciranja Vještine: 1. Argumentiranja značaja uloge psihologa u radu marketinških odjela 2. Prepoznavanja elemenata komunikacijske i kreativne strategije, i to kroz prizmu

	psiholoških principa. 3. Definiranja i evaluiranja hipoteza i istraživačkih pitanja u oblasti marketinških istraživanja 4. Razvijanja, prezentiranja, diskutovanja i i argumentiranog branjenja vlastitog mišljenja i prijedloga o marketing aktivnostima 5. Ispitivanja i kritičkog promišljanja o komentarima i prijedlozima kolega tokom diskusije o analiziranim studijama slučaja Kompetencije: 1. Osmisliti i primijeniti istraživački nacrt u marketinškim istraživanjima, zadržavajući kritički odnos u interpretaciji i primjeni znanstvene metodologije u ovoj oblasti. 2. Sudjelovati u radu marketinških odjela i agencija na aktivnostima analize marketinških prilika, planiranju i razvoju marketinških strategija, te upravljanju marketinškim akcijama 3. Sudjelovati u razvoju usluga i proizvoda temeljenih na psihološkim teorijama i metodama uz njihovu odgovarajuću evaluaciju i testiranje
Metode izvođenja nastave:	U skladu sa specifičnostima sadržaja koji će biti obuhvaćen na pojedinačnim predavanjima, nastava će se u okviru ovog kolegija realizirati kroz *frontalni, grupni, individualni i individualizirani oblik rada*, pri čemu će biti korištene sljedećemetode nastavnog rada: verbalno-tekstualne (*analiza teksta, usmeno izlaganje, diskusija u manjim i većim grupama*), te ilustrativno-demonstrativne uz praktični rad (*realizacija projektnih zadataka*)
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	**Obavezna:** 1. Burns, Alvin C. & Bush, Ronald F. (2000). Marketing research (Third edition). Prentice Hall, New Jersey. 2. Loudon, David L. & Della Bitta, Albert, J. (1993). Consumer behaviour. Concepts and applications (Fourth edition) McGraw – Hill Inc. 3. Milas, G. (2007). Psihologija marketinga, Zagreb,Target 4. Tihi, B. (2005). Istraživanja u marketingu. Ekonomski fakultet u Sarajevu **Dopunska**: 1. Bradley N. (2013). Marketing Research, Tools & Techniques (3rd edition). Oxford: Oxford University Press 2. Burns A.C. & Bush R.F. (2010). Marketing Research – Global Edition (6th edition). New Jersey: Pearson Education 3. Cropanzano, R., and Molina, A. (2015). Organizational justice. U James D. Wright (Ur.), The International Encyclopedia of Social and Behavioral Sciences, Second Edition. Oxford, UK: Elsevier Press 4. Engel, J. F., Blackwell, R. D. & Miniard, P. W.(1995). Consumer Behavior (Eight

	Edition). The Dryden Press 5. Kotler, P. i Armstrong, G. (2001). Principles of Marketing (Ninth Edition). 6. Kotler, P. (1997). Marketing management. Prentice-Hall 7. Peter. P.J. & Olson, J.C. (1996). Consumer Behavior and Marketing strategy (Fourth Edition). McGraw-Hill Companies, Inc. 8. Robbins, S.P., Judge,T.A (2009). *Organizacijsko ponašanje.* Naklada Mate d.o.o.Zagreb 9. Tihi, B. i Kurtović, E. (2015). Istraživanje marketinga, VI izdanje. Sarajevo: Ekonomski fakultet 10. Radovi iz tekuće i znanstvene periodike

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI 517	**Naziv predmeta: MOTIVACIJA I RADNO PONAŠANJE**		
Ciklus: 2.	**Godina: 2.**	**Semestar: 3.**	**Broj ECTS kredita:** 5
Status: OBAVEZNI		**Ukupan broj sati: 5** Predavanja 2 Seminar 1 Vježbe 2	

Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	1. Podučiti studente osnovnim teorijama motivacije za rad i motivacijskim strategijama koje doprinose većoj angažiranosti, vezanosti i efektivnosti rada 2. Podučiti studente modelima odnosa faktora na radnom mjestu i varijabli ishoda kao što su radni učinak, stavovi prema radu i dobrobit radnika 3. Razvijati vještine korištenja dijagnostičkih metoda i tehnika u organizacijama, te razvijanja preporuka za poboljšanje uvjeta rada 4. Razvijati vještine vođenja aktivnosti koje doprinose motivaciji i angažiranosti na radnom mjestu
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	1. Motivacija za rad i radno ponašanje – određenje i definicije bitnih elemenata dobrobiti radnika i oblika radnih ponašanja 2. Sadržajne teorije motivacije za rad 3. Procesne teorije motivacije za rad 4. Strategije motiviranja radnika – oblici materijalnih i nematerijalnih oblika nagrađivanja 5. Modeli odnosa faktora na radnom mjestu i varijabli kvaliteta rada i dobrobiti radnika 6. Rukovođenje – teorije rukovođenja i njihove praktične implikacije u organizacijama 7. Timski rad – izgradnja tima i rad u timu 8. Zlostavljanje na radnom mjestu – oblici, identifikacija i načini prevencije 9. Stavovi prema radu kao varijable ishoda 10. Radne vrijednosti 11. Stres na radnom mjestu 12. Kontraproduktivna radna ponašanja – povlačenje, fluktuacija i apsentizam 13. Moć i politika - organizacijska politička ponašanja
Ishodi učenja:	Znanje – na kraju kolegija student će: 1. Analizirati razlike i sličnosti između sadržajnih i procesnih teorija motivacije, te interpretirati konkretne organizacijske primjere iz perspektive teorija motivacije 2. Razumjeti povezanost psihosocijalnih faktora na poslu sa organizacijskim ponašanjima i stavovima prema radu 3. Razumjeti kako oblikovanje posla, rukovodne prakse i neformalne mreže utiču na motivaciju i radno ponašanje Vještine - na kraju kolegija student će: 1. Razviti vještine mjerenja psihosocijalnih faktora na poslu, motivacije na poslu i

	stavova prema radu 2. Moći dizajnirati osnovne intervencijske postupke koji doprinose povećanju kvaliteta rada i dobrobiti radnika 3. Razviti vještinu kritičkog čitanja i komentiranja tekstova iz Organizacijske psihologije 4. Dodatno razvijati prezentacijske vještine, vještine timskog rada i upravljanja projektom Kompetencije – na kraju ovog kolegija student će: 1. Visoko vrednovati znanstveni pristup u organizacijskoj psihologiji 2. Aktivno zastupati važnost zaštite zdravlja i dobrobiti radnika 3. Pokazati visoku spremnost poštivanja etičkih principa u radu u radnim organizacijama
Metode izvođenja nastave:	1. Interaktivna predavanja 2. Rad u malim grupama 3. Panel diskusije 4. Projektna nastava 5. Individualne i grupne prezentacije 6. Posjete radnim organizacijama
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Bahtijarević-Šiber, F. (1999). *Management ljudskih potencijala.* Zagreb: Golden marketing, (poglavlje IV/12,13, 14; VI/18,19). 2. Robbins, S.P., Judge,T.A (2009). *Organizacijsko ponašanje.* Naklada Mate d.o.o.Zagreb (poglavlja 10,12, 13 i 14). Dopunska: 1. Muchinsky, P.M. (2000). *Psychology applied to work* (6th ed). Belmont, CA: Wadsworth. (poglavlja 2, 3, 4, 5, 6 i 7). 2. Dunnette, M.D. i Hough, L.M. (eds.) (1991). *Handbook of industrial and organizational psychology* (volume 2). Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press. 3. Stranks,J.(2005). *Stress at work. Management and Prevention.* Oxford:Elsevier 4. Campbell,J.Q., Murphy, L.R., and Hurell,J.J.(eds.) (1997) *Stress and well-being at work:assesment and interventions for occupational mental health.* Americal Psychological Association 5. Radovi iz tekuće i znanstvene periodike.

Šifra predmeta: FIL PSI 518	Naziv predmeta: Razvojna psihopatologija		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita:5
Status: redovni		Ukupan broj sati: 4 Predavanja 2 Vježbe 2	

Preduslov za upis:	FIL PSI 420 Savjetovanje i psihoterapija
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje sa općim i specifičnm teorijskim i empirisjkim spoznajama u području razvojne psihopatologije. Koncepti iz razvojne psihopatologije Specifičnost psihičkih poremećaja u djetinjstvu i adolescenciji sa razvojnog stajališta: etiologija, epidemologija, klinička slika, tok poremećaja i prognoza, procjena, tretman i prevencija.
Tematske jedinice:	Odnos psihopatologije i normalnog razvoja. Rizični i zaštitni faktori u razvoju psihopatologije. Psihički poremećaji kod djece i adolescenata: autizam; intelektualne onesposobljenosti; poremećaj sa prkošenjem i suprostavljanjem; poremećaji hranjenja; enureza; poremećaj pažnje / hiperaktivni poremećaj; poremećaji učenja; depresija, suicid i posljedice gubitka; anksiozni poremećaji; shizofrenija; zloupotreba psihoaktivnih supstanci.
Ishodi učenja:	Znanje: Očekuje se da će student usvojiti znanja o ključnim principima i konceptima iz područja razvojne psihopatologije. Razumjet će razvojnu perspektivu nastanka i održavanja različitih psihičkih poremećaja kod djece i adolescenata. Vještine: Kritičko promišljanje o teorijskim i empirijskim spoznajama iz područja razvojne psihopatologije i njihova primjena u području psihološke procjene, te planiranja i provođenja efikasnih tretmanskih i preventivnih intervencija. Kompetencije: Očekuje se da će studenti moći integrirati stečena znanja i vještine na način koji će omogućiti njihovo produbljeno razumijevanje u kontekstu cjeloživotnog učenja i razvoja.
Metode izvođenja nastave:	Monološki / predavački metod, interaktivna nastava, demonstracioni i analitički pristup.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Wenar, C. (2003). *Razvojna psihopatologija i psihijatrija: od dojenačke dobi do adolescencije*. Jastrebarsko: Naklada Slap. 2. Vulić-Prtorić, A. (2001). Razvojna psihopatologija: „Normalan razvoj koji je krenuo krivim putem".*RFFZd 40*, (17), 161-186. (članak dosupan na internetu) Dopunska: 1. Američka psihijatrijska udruga (2014). *Dijagnostički i statistički priručnik za duševne poremećaje (DSM 5)*. Jastrebarsko: Naklada Slap.

2. Carr, A. (2016). *The handbook of child and adolescent clinical psychology. Third Edition.* London & New York: Taylor & Francis Group.
3. Damico, J. S. i sur. (2010). *The Handbook of language and speech disorders.* A John Wiley & Sons Publication.
4. Essau, C. A. i Conradt, J. (2006). *Agresivnost u djece i mladeži.* Jastrebarsko: Naklada Slap.
5. Muter, V. i Likierman, H. (2010). *Disleksija. Vodič kroz disleksiju, dispraksiju i druge teškoće u učenju.* Zagreb: Kigen.
6. Prvčić, I. i Rister, M. (2009). *Deficit pažnje/hiperaktivni poremećaj ADHD.* Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Agencija za odgoj i obrazovanje.
7. Rolf, J. i sur. (1990). *Risk and protective factors in the development of psychopathology.* Cambridge University Press.
8. Vulić-Prtorić, A. (2004). *Depresivnost u djece i adolescenata.* Jastrebarsko: Naklada Slap.
9. Vulić-Prtorić, A. i Cifrek-Kolarić, M. (2011). *Istraživanja u razvojnoj psihopatologiji.* Jastrebarsko: Naklada Slap.

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI 561	**Naziv predmeta:** Vojna psihologija		
Ciklus: 2.	**Godina:** 2	**Semestar:** 3	**Broj ECTS kredita:** 4
Status: izborni		**Ukupan broj sati: 3** Predavanja 2 Seminar 1	
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje s temeljnim spoznajama iz suvremene svjetske vojne psihologije. Sažet prikaz stanja u Oružanim snagama Bosne i Hercgovine..		
Tematske jedinice:	Predmet, razvoj, područja i metode vojne psihologije; Selekcija i klasifikacija u vojsci; Psihologijske osnove učenja i poučavanja u vojsci; Tehnika i okolica kao čimbenik vojnog učinka; Umor, odmor, cirkadijurni ritmovi i vojna učinkovitost; Socijalnopsihologijske posebnosti vojnih skupina i jednica Psihologija zapovjedničkog ponašanja; Organizacija psihološke pripreme vojnog osoblja. Psihologijske osnove specijalnog rata (tehnike pregovaranja, žene u vojsci) ; Vojni psiholog u Oružanim snagama Bosne I Hercegovine. Psihološka priprema tokom mirovne misije.		
Ishodi učenja:	Znanje: Očekuje se da će studenti nadograditi znanje iz prijediplomskog studija i steći znanja iz vojne psihologije. Vještine: Očekuje se da će studenti usvojiti, te moći primijeniti specifične metode koje se koriste u vojsci. Kompetencije: Očekuje se da će studenti razviti osobne i profesionalne komptencije, te će razvijanjem posebnih vještina biti osposobljena da stečena znanja primijene u radu sa vojnim osobljem.		
Metode izvođenja nastave:	Predavanja, terenski rad		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.		
Literatura:	Obavezna: 1. Pavlina,Ž., Komar,Z.(ur.)(2000, 2007).*Vojna psihologija* (knjige 1-3). Zagreb: Ministarstvo obrane RH 2. Serija publikacija koje je pripremila Međunarodna organizacija za migracije (IOM) u okviru projekta „Izgradnja kapaciteta bh. institucija na polju očuvanja mentalnog zdravlja pripadnika Oružanih snaga BiH", u suradnji sa Ministarstvom odbrane/obrane i Oružanim snagama BiH, Federalnim ministarstvom zdravstva i Ministarstvom zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske.		

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI 562	**Naziv predmeta: UPRAVLJANJE KARIJEROM**		
Ciklus: 2.	**Godina: 2.**	**Semestar: 3.**	**Broj ECTS kredita:** 4
Status: IZBORNI		**Ukupan broj sati: 3** Predavanja 1 Seminar 1 Vježbe 1	

Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	1. Studenti će naučiti kako prepoznati vlastite kapacitete – psihološke i socijalne – koji učestvuju u izgradnji njihove zapošljivosti 2. Studenti će naučiti kako povezati i prezentirati vlastite kompetencije sa poslovima koji se nude na tržištu rada 3. Studenti će savladati osnovne vještine ativnog traženja posla
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	1. Prepoznavanje vještina potrebnih na tržištu 2. Smjernice za traženje posla 3. Stvaranje mreže kontakata – izgradnja socijalnog kapitala 4. Priprema dokumenata za prijave na posao 5. Intervju za posao 6. Suočavanje sa poteškoćama prilikom traženja posla 7. Uvježbavanje intervjua 8. Razmišljati kao poslodavac – što poslodavac želi i zbog čega bi mogao biti oprezan kod zapošljavanja 9. Evaluiranje ponuda za posao
Ishodi učenja:	Znanje – na kraju ovog kolegija student će 1. Poznavati osnovne elemente individualne zapošljivosti 2. Osvijestiti svoje potencijale, kao i mjesta za poboljšanja kako bi povećali svoju zapošljivost Vještine – na kraju kolegija student će 1. Znati pripremiti svoju biografiju i motivacijsko pismo 2. Razviti komunikacijske vještine i vještine samoprezentiranja na intervjuu 3. Razviti vještine stvaranja i korištenja socijalnih mreža za traženje posla Kompetencije – na kraju kolegija student će 1. Povećati samopouzdanje u svoje vještine traženja posla i biti otporniji na odbijanja prilikom traženja posla 2. Biti spremni da koriste aktivne strategije traženja posla

Metode izvođenja nastave:	Interaktivna predavanja Igranje uloga Individualni rad Rad u grupama
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna 1. Harms, P., & Brummel, B. (2013). The Importance of Developing Employability. *Industrial and Organizational Psychology,6*(1), 20-23. doi:10.1111/iops.12003 2. Mel Fugate, Angelo J Kinicki, Blake E Ashforth (2004) *Employability: A psycho-social construct, its dimensions, and applications*. Journal of Vocational Behavior,Volume 65, Issue 1,pp 14-38, Dopunska 1. Radovi iz tekuće periodike i priručnika za aktivno traženje posla

Šifra predmeta: FIL PSI 563	Naziv predmeta: Psihologija obrazovanja učenika s teškoćama u školi		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita:4
Status: izborni		Ukupan broj sati: 3 Predavanja 2 Seminar 1	

Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj je da se studenti upoznaju s pojmom učenici s teškoćama u školskom kontekstu. Pojasniti studentima pojedine vrste teškoća kako bi mogli prepoznati probleme prilagodbe učenika s teškoćama u školi te adekvatno učestvovati u procesu obrazovanja ovih učenika.
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	Pojam individualnih različitosti: učenici sa posebnim potrebama. Novi pristupi i pogledi na odnos prema učenicima s teškoćama u školi (stavovi nastavnika i vršnjaka o učenicima s teškoćama u školi). Prava djece s teškoćama u školi. Djeca sa senzornim smetnjama i zdravstvenim tegobama. Učenici s jezično-govornim smetnjama. Intelektualne teškoće. Identificiranje učenika s teškoćama u učenju te pristupi i metode rada s učenicima s teškoćama u učenju. Hiperaktivnost i poremećaj pažnje. Djeca sa smetnjama u ponašanju i emocionalnim teškoćama. Saradnja psihologa iz škole s obitelji i stručnjacima.
Ishodi učenja:	Znanja: Nakon uspješno odslušanog predmeta studenti će moći prepoznati i objasniti pojam posebnih potreba i probleme prilagodbe učenika s teškoćama u školskom kontekstu. Vještine: Nakon uspješno odslušane nastave studenti će moći primijeniti stečena znanja u i izvan školskog konteksta. Očekuje se da će moći opisati karakteristike učenika s teškoćama u školi, razlikovati pojedine vrste teškoća te moći procijeniti prednosti i nedostatke pojedinih intervencijskih pristupa tj. procijeniti primjerenost pojedinog intervencijskog postupka u odnosu na vrstu teškoće. Kompetencije: Studenti će nakon uspješno odslušane nastave, realiziranih samostalnih zadataka i položenog ispita biti osposobljeni da stečena znanja i vještine uspješno integriraju i primijene unutar i izvan školskog konteksta te ih kontinuirano produbljuju kroz cjeloživotno učenje. Nakon praćenja ovoga predmeta očekuje se da će studenti u školskom kontekstu moći prepoznati značaj inkluzije, zatim probleme prilagodbe djece s teškoćama u školi te da će moći učestvovati u timskom planiranju, izvedbi i praćenju izvedbe programa njihovog obrazovanja. Spoznaje stečene u okviru ovoga predmeta omogućit će im da ovladaju adekvatnim oblicima suradnje sa roditeljima, nastavnicima i drugim akterima obrazovanja.
Metode izvođenja nastave:	Frontalna nastava, rad u grupi, rad u paru, individualni rad (samostalan rad studenta na posebnom zadatku).
Metode provjere	Struktura bodova i bodovni kriterij utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u

znanja sa strukturom ocjene:	kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Kocijan-Hercigonja, D. (1997). Hiperaktivno dijete. Jastrebarsko: Naklada Slap. 2. Ormrod, J. E. (2003). Educational psychology – developing learners. 4th ed. (poglavlje 5). Columbus: Merrill Prentice Hall. 3. Velki, T., Romstein, K. (2015). Učimo zajedno. Priručnik za pomoćnike u nastavi za rad s djecom s teškoćama u razvoju. Osijek: Naklada. 4. Vizek-Vidović, V., Rijavec, M., Vlahović-Štetić, V., Miljković, D. (2003). Psihologija obrazovanja (poglavlje 2). Zagreb: IEP. 5. Woolfolk, A. (2016). Edukacijska psihologija. (poglavlje 4). Jastrebarsko: Naklada Slap. Dopunska: 1. Blanco, R. F., Bogacki, D. F. (1988). Prescriptions for children with learning and adjustment problems. 3rd ed.. Springfield, Illinois: Charles Thomas Publisher. 2. Heward, W., Alber-Morgan, S., Konrad, M. (2017). Exceptional children. An introduction to special education. Eleventh edition. Boston: Pearson Education, Inc. 3. Slavin, R. E. (2009). Educational psychology – theory and practice. 9th ed. (odabrano poglavlje). New York: Allyn and Bacon. 4. Visser, J., Daniels, H., Cole, T. (2001). Emotional and behavioural difficulties in mainstream schools. New York: Elsevier. 5. Westwood, P. (2003). Commonsense methods for children with special needs. Strategies for the regular classroom. Third edition. London and New York: Taylor & Francis e-Library. 6. Winkel, R. (1996). Djeca koju je teško odgajati: Educa Zagreb. 7. Radovi iz tekuće i znanstvene periodike.

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI 564	**Naziv predmeta: Prilagodba djece i adolescenata u obrazovnom kontekstu**		
Ciklus: 2.	**Godina: 2.**	**Semestar: 3.**	**Broj ECTS kredita:** 4
Status: Izborni		Ukupan broj sati: 3 Predavanja 2 Seminar 1	

Preduslov za upis:	/
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje sa različitim aspektima prilagodbe djece i adolescenata u obrazovnom kontekstu. Razumijevanje odnosa osobnih, obiteljskih i okolinski faktora s jedne strane i različitih aspekata prilagodbe pojedinca u obrazovnom kontekstu, s druge strane. Upoznavanje sa ulogom škole i vršnjaka u procesu prilagodbe. Razumijevanje modela organiziranja istraživanja prilagodbe na studij te poznavanje faktora koji su povezani sa različitim aspektima prilagodbe na studij. Shvatanje uloge i značaja programa usmjerenih na unapređenje socijalnih i emocionalnih kompetencija djece i adolescenata u obrazovnom kontekstu. Usvajanje znanja i vještina potrebnih za pripremu i realizaciju preventivnih programa u školskom kontekstu.
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	Uvodno predavanje: Određenje pojma prilagodbe Akademska/školska prilagodba Socijalna prilagodba Osobno-emocionalna prilagodba Osobna obilježja pojedinca i prilagodba u obrazovnom kontekstu Obiteljski i okolinski faktori i prilagodba u obrazovnom kontekstu Uloga škole i vršnjaka u procesu prilagodbe Prilagodba studenata na studij – model organiziranja istraživanja prilagodbe na studij Institucionalna privrženost studenata Faktori povezani sa prilagodbom na studij Odnos pojedinih aspekata prilagodbe na studij i akademskog uspjeha Programi za unapređenje socijalnih i emocionalnih kompetencija u obrazovnom kontekstu
Ishodi učenja:	Znanje: *Nakon uspješno odslušane nastave i položenog ispita* očekuje se da studenti znaju operacionalizirati različite aspekte prilagodbe djece i adolescenata u obrazovnom kontekstu, na svim razinama obrazovanja. Studenti će steći znanje o važnim akademskim, osobnim, obiteljskim i okolinskim faktorima u procesu prilagodbe pojedinca te će poznavati pojedine programe usmjerene na unapređenje socijalnih i emocionalnih kompetencija djece i adolescenata u obrazovnom kontekstu. Biće upoznati sa psihosocijalnim faktorima koji imaju značajnu ulogu u određenju institucionalne privrženosti i razumjet će odnos pojedinih aspekata prilagodbe na studij i akademskog uspjeha. Vještine: *Nakon uspješno odslušane nastave i položenog ispita* studenti će moći prepoznati pokazatelje uspješne prilagodbe pojedinca u obrazovnom kontekstu, kada se uzmu u obzir svi aspekti prilagodbe. Biće u mogućnosti objasniti na koji način pojedini akademski, osobni, obiteljski i okolinski faktori doprinose akademskoj, osobno-emocionalnoj i socijalnoj prilagodbi pojedinca u školskom/akademskom kontekstu. Studenti će moći primijeniti spoznaje iz ovog područja u pripremi programa za unapređenje emocionalnih i socijalnih kompetencija djece i adolescenata.

	Kompetencije: *Nakon uspješno odslušane nastave i položenog ispita studenti će biti osposobljeni* da stečena znanja i vještine primjene u radu sa djecom i adolescentima. Biće osposobljeni da u obrazovnom kontekstu prepoznaju faktore rizika kada je u pitanju prilagodba pojedinca te da predlože i realiziraju preventivne aktivnosti usmjerene na unapređenje nastavnog procesa, mentalnog zdravlja djece i adolescenata i kvalitete svih aspekata prilagodbe učenika/studenata u školskom/akademskom kontekstu.
Metode izvođenja nastave:	Frontalna nastava, rad u grupi, rad u paru, individualni rad.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Baker, R. W. (2002). Research with the student adaptation to college questionnaire (SACQ). Clark University, Posted by: Robert Shilkret Mount Holyoke College. 2. Dautbegović, A. (2010). Determinante prilagodbe mlađih adolescenata u školi. Neobjavljen magistarski rad, Filozofski fakultet u Sarajevu, Odsjek za psihologiju. 3. Dautbegović, A. (2016). Psihosocijalni faktori kao determinante prilagodbe studenata na studij. Neobjavljena doktorska disertacija, Filozofski fakultet u Sarajevu, Odsjek za psihologiju. 4. Salovey, P. i Sluyter, D. J. (1999). Emocionalni razvoj i emocionalna inteligencija pedagoške implikacije. Zagreb: Educa. Dopunska: 1. Karadag, E. (2017). The Factors Effecting Student Achievement - Meta-Analysis of Empirical Studies.Springer International Publishing. 2. Scott, R., Scott, W. A. (1998). Adjustment of adolescents: Cross-cultural similarities and differences. London: Routledge. 3. Radovi iz tekuće i znanstvene periodike

Šifra predmeta: FIL PSI 565	**Naziv predmeta:** **PSIHOLOŠKI UGOVOR U RADNIM ORGANIZACIJAMA**		
Ciklus: 2.	**Godina: 2.**	**Semestar: 3.**	**Broj ECTS kredita:** 4
Status: IZBORNI		**Ukupan broj sati: 3** Predavanja 2 Seminar 1	
Preduslov za upis:	NEMA		
Cilj (ciljevi) predmeta:	1. Ukazati na ulogu psihološkog ugovora u kreiranju efikasnog menadžmenta ljudskim potencijalima u savremenim uslovima poslovanja 2. Podučiti studente teorijama i modelima odnosa faktora na poslu (i izvan posla) i varijabli ishoda, na temelju kojih je moguće razumijeti nastanak i promjene u sadržaju psihološkog ugovora kao i posljedice njegove povrede. 3. Prikazati ulogu i značaj psihologa u uspostavljanju i održavanju pozitivnog psihološkog ugovora u radnim organizacijama 4. Osposobiti studente za kompetentno tumačenje rezultata referentnih istraživanja u ovoj oblasti i razumijevanje njihove aplikativne vrijednosti u savremenom poslovnom okruženju		
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	1. Psihološki ugovor: istorijska perspektiva i definicije. 2. Konstitutivna obilježja psihološkog ugovora (percipirani sporazum; strane u psihološkom ugovoru; subjektivnost; implicitnost i dr.) 3. Tradicionalni vs. novi psihološki ugovor: Generacijske razlike na radnom mjestu i promjene u sadržaju psihološkog ugovora kroz vrijeme 4. Etape u razvoju psihološkog ugovora između zaposlenika i radne organizacije: od početka zaposlenja do umirovljenja (anticipatorna, rana i kasna) 5. Teorijski okvir za razumijevanje nastanka psihološkog ugovora kao i posljedica koje percepcija o povredi psihološkog ugovora može imati na stavove prema radu i radno ponašanje zaposlenih. 6. Rezultati istraživanja o posljedicama percipirane povrede psihološkog ugovora u radnim organizacijama (zadovoljstvo poslom, namjera napuštanja organizacije, privrženost organizaciji, uključenosti u posao, cinizam itd.) 7. Uloga percipirane organizacijske pravednosti i prisutnosti političkih ponašanja na radnom mjestu u oblikovanju reakcija zaposlenika na percipiranu povredu psihološkog ugovora 8. Brendiranje poslodavca (*Employer branding*), Privlačenje i zadržavanje talenata (Talent management) i novi psihološki ugovor. 9. Unapređenje efikasnosti procesa orijentacije i uvođenja novozaposlenih u posao uz korištenje psihološkog ugovora (*Onboarding* u radnoj organizaciji) 10. Marketinško pozicioniranje počinje "iznutra": brendiranje zaposlenih (*Employee branding/Iternal marketing*) i psihološki ugovor		

	11. Izazovi i prilike za uspostavu i održavanje klime povjerenja u uslovima značajnih (predstojećih) promjena u radnoj organizaciji: Može li psihološko pregovaranje (psihološki ugovor) ponuditi kvalitetno rješenje? 12. Organizacijska klima, organizacijska socijalizacija i izgradnja pozitivnog psihološkog ugovora na primjeru univerziteta kao organizacione jedinice 13. Meotodološki izazovi u istraživanjima psihološkog ugovora
Ishodi učenja:	Znanje: 1. Razumjeti ključne koncepte, teorijske pristupe i empirijske nalaze iz oblasti istraživanja psihološkog ugovora, te evaluirati njihovu prikladnost u odnosu na različite organizacijske kontekste. 2. Razumjeti povezanost percipirane povrede psihološkog ugovora između zaposlenika i rukovodstva (poslodavca) sa organizacijskim ponašanjem i stavovima zaposlenih prema radu. 3. Uvidjet povezanost između psihološkog ugovora, s jedne, i npr. brendiranja poslodavca (*Employer branding*), brendiranja zaposlenika (*employee branding/iternal marketing*), privlačenja i zadržavanja talenata (Talent management), s druge strane. Vještine: 1. Prepoznati fleksibilnost primjene psihološkog ugovora u izvanorganizacijskom kontekstu. 2. Identificirati faktore povezane sa percepcijom o postojanju povrede psihološkog ugovora i emocionalnom reakcijom na tu povredu. 3. Argumentirati značaj uloge organizacijskog psihologa u kreiranju ključnih pretpostavki za izgradnju pozitivnog psihološkog ugovora u organizacijama. Kompetencije: 1. Osmisliti i primijeniti istraživački nacrt u proučavanju psihološkog ugovora u radnim organizacijama, zadržavajući kritički odnos u interpretaciji i primjeni znanstvene metodologije u ovoj oblasti. 2. Koristeći se znanjem u oblasti psihološkog ugovora i vještinama stečenim tokom nastave iz ovog kolegija moći osmisliti, argumentovano prezentirati i realizirati organizacijske interventne mjere koje će doprinijeti oblikovanju pozitivnih stavova prema poslu i poželjnog radnog ponašanja zaposlenih. 3. Primijeniti znanje iz ove oblasti koje će studentima omogućiti profesionalan pristup u kreiranju psihološkog ugovora prikladnog određenoj radnoj situaciji (npr. student/ica će na temelju detaljnih uputa i saznanja koja je stekao/la tokom kolegija moći predložiti strukturu i sadržaj psihološkog ugovora sa svojim mentorom na završnom diplomskom radu na kojem se može temeljiti njihova saradnja tokom procesa izrade diplomske radnje)

	4. Savjetovati rukovodstvo i stučnjake, koji se bave funkcijom upravljanja ljudskim potencijalima, u jasnijem pozicioniranju njihove uloge u u izgradnji i očuvanju pozitivne klime, i kulture povjerenja i pravednosti u radnoj organizaciji.
Metode izvođenja nastave:	U skladu sa specifičnostima sadržaja koji će biti obuhvaćen na pojedinačnim predavanjima i seminarima, nastava će se u okviru ovog kolegija realizirati kroz *frontalni, grupni, individualni i individualizirani oblik rada*,pri čemu će biti korištene sljedećemetode nastavnog rada: verbalno-tekstualne (*analiza teksta, usmeno izlaganje, diskusija u manjim i većim grupama*), te ilustrativno-demonstrativne uz praktični rad (*realizacija projektnih zadataka, terenski rad, posjeta radnoj organizaciji*)
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	**Obavezna:** 1. Conway, N. i B.R. Briner (2005). Understanding psychological contract at work: A critical evaluation of theory and research. Oxford: Oxford University Press. 2. Rousseau, D. M. (1995). Psychological Contracts in Organizations: Understanding Written and Unwritten Agreements, Thousand Oaks, California, Sage Publications, Inc. **Dopunska:** 1. Cropanzano, R., and Molina, A. (2015). Organizational justice. U James D. Wright (Ur.), The International Encyclopedia of Social and Behavioral Sciences, Second Edition. Oxford, UK: Elsevier Press 2. Robbins, S.P., Judge,T.A (2009). *Organizacijsko ponašanje.* Naklada Mate d.o.o.Zagreb 3. Radovi iz tekuće i znanstvene periodike

Šifra predmeta: FIL PSI 566	Naziv predmeta: Metodika nastave psihologije		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 4
Status: Izborni predmet		Ukupan broj sati: 3 Predavanja 2 Vježbe 1	

Preduslov za upis:	/
Cilj (ciljevi) predmeta:	- Upoznavanje s različitim pristupima te ciljevima poučavanja. - Razumijevanje načina planiranja poučavanja te kako u okviru istog primjeniti različite psihologijske metode i tehnike. - Upoznavanje s metodama poučavanja te razumijevanje prirode izravnog poučavanja, saradničkog učenja i poučavanja raspravom. - Razumijevanje na koji način pratiti i vrednovati napredak učenika. - Primjena usvojenih temeljnih znanja i vještina u pripremi testova znanja. - Poznavanje načina evaluiranja nastave i nastavnika. - Razumijevanje i primjena različitih metoda u poučavanju odraslih.
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	Uvodno predavanje: Svrha i ciljevi nastave psihologije Planiranje i priprema nastavnog sata Izvedba nastavnog sata Općenito o metodama poučavanja Metode poučavanja: izlaganje i instrukcija Metode poučavanja: vođeno i čisto otkrivanje Metode poučavanja: rasprava i saradničko učenje Praćenje i vrednovanje učeničkog napretka Usmeno ispitivanje Pismeno ispitivanje: zadaci objektivnog tipa Pismeno ispitivanje: zadaci esejskog tipa Evaluacija nastave i nastavnika (praćenje i procjena vlastitog rada) Poučavanje odraslih
Ishodi učenja:	Znanje: *Studenti će nakon odslušane nastave, uspješno realiziranih zadataka i položenog ispita* usvojiti znanje o različitim pristupima i metodama poučavanja te koracima koji su važni u procesu planiranja i realizacije nastave iz psihologije. Usvojit će pravila pripreme testova znanja i upoznati se sa načinom ocjenjivanja učenika te mogućim pogreškama pri praćenju i vrednovanju učeničkog znanja. Steći će znanje o osnovnim načelima i procesima evaluacije nastave i nastavnika te na koji način pripremiti i realizirati poučavanje odraslih. Vještine: *Studenti će nakon odslušane nastave, uspješno realiziranih zadataka i položenog ispita* moći planirati, pripremati i realizirati nastavu iz psihologije te odabrati odgovarajuće metode poučavanja kao i oblike praćenja, vrednovanja i ocjenjivanja učeničkog napretka. Moći će samostalno pripremiti testove za ispitivanje znanja te pratiti i procjenjivati vlastiti

	rad i primjeniti odgovarajuće metode u poučavanju odraslih. Kompetencije: *Studenti će nakon odslušane nastave, uspješno realiziranih zadataka i položenog ispita* biti osposobljenida stečena znanja i vještine primjene u školskom i/ili vanškolskom obrazovnom kontekstu. Očekuje se da samostalno planiraju i realiziraju poučavanje adekvatnom primjenom različitih metoda i tehnika, da objektivno i u skladu sa pravilima prate i vrednuju učenički rad te da kontinuirano evaluiraju različite aspekte svog rada sa učenicima.
Metode izvođenja nastave:	Frontalna nastava, rad u grupi, rad u paru, individualni rad.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Kyriacou , C. (1997). Temeljna nastavna umijeća. Educa: Zagreb. 2. Vizek Vidović, V., Rijavec,M., Vlahović-Štetić, V., Miljković, D. (2003). Psihologija obrazovanja. IEP – Vern: Zagreb Dopunska: 1. Arends, R.,I., (1991). Learning to teach. McGrow Hill: New York. 2. Meyer, H. (2005). Što je dobra nastava? Erudita: Zagreb 3. Radovi iz tekuće i znanstvene periodike

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta:FIL PSI 567	**Naziv predmeta: PSIHOLOGIJA HRANITELJSTVA**		
Ciklus: 2.	**Godina:** 2.	**Semestar:** 3.	**Broj ECTS kredita:** 4
Status: izborni		**Ukupan broj sati:** 3 predavanje 2 seminari 1	

Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Sticanje spoznaja o trenutačnom stanju hraniteljske skrbi u BiH, s posebnim osvrtom na nedostatke postojećeg sistema i mogućnostima njegova poboljšanja. Upoznavanje sa aktualnim problemima hraniteljstva i razumijevanje složenosti i važnosti uloge stručnjaka u procesu smještanja djeteta u hraniteljsku porodicu. Razumijevanje psihosocijalnih aspekata hraniteljstva, te rizika koji su najčešće prisutni u razvoju djece koja se smještaju u hraniteljsku porodicu i koji prethode izdvajanju djeteta iz biološke obitelji.
Tematske jedinice:	Hraniteljstvo u BiH: sistem i postojeće stanje (sistem socijalne zaštite u BiH i hraniteljstvo kao jedan od njegovih podsistema – zakonska regulativa; definiranje ključnih pojmova; povijest hraniteljstva). Psihosocijalni aspekti hraniteljstva (važnost porodice za razvoj djeteta; porodična dinamika; glavne odrednice zdrave i funkcionalne porodice; ekološki pristup dječijem razvoju). Razvoj i potrebe djeteta u kontekstu hraniteljstva (temeljne zakonitosti razvoja; specifične potrebe djece u svakom razdoblju razvoja i potrebe koje su prisutne u svim fazama razvoja). Razumijevanje specifičnih reakcija i poteškoća djece koja se smještaju u hraniteljsku porodicu (separacija, gubitak i tugovanje; emocionalni problemi i problemi u ponašanju; otpornost). Praktične implikacije hraniteljstva (priprema i prilagodba djeteta i porodice na hraniteljstvo; održavanje kontakta sa biološkim roditeljima; uloga stručnjaka u procesu hraniteljstva).
Ishodi učenja:	Znanje:Nakon odslušanog nastavnog kolegija očekuje se da će student steći spoznaje o psihosocijalnim aspektima hraniteljstva, te rizicima i potrebama djece koja se smještaju u hraniteljske porodice. Također, student će biti upoznat sa postojećim stanjem hraniteljske skrbi u BiH i steći spoznaje o ulozi stručnjaka u procesu hraniteljstva. Vještine:Očekuje se da će student kroz nastavne sadržaje ovladati razumijevanjem aktualnih problema hraniteljstva i biti osposobljen za kreiranje i promoviranje programa koji potiču optimalan razvoj djeteta u hraniteljskoj porodici. Kompetencije: Očekuje se da će student steći sposobnost da integrira stečeno znanje iz područja psihologije hraniteljstva i produbi razumijevanje ove oblasti psihologije. Također, očekuje se da će student steći kompetencije da svoje znanje podigne na viši nivo i kontinuirano razvija sopstvene vještine, kroz samostalno učenje i razvoj.
Metode izvođenja nastave:	Predavanje, seminar, samostalni praktični zadaci.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Brajša-Žganec, A., Keresteš, G., Kuterovac Jagodić, G. (2005). *Udomiteljstvo: skrb o djeci izvan vlastite obitelji.* Udruga za inicijative u socijalnoj politici, Zagreb. Dopunska: 1. Barber, J.G., Delfabbro, P.H. (2004). *Children in Foster Care.* Routledge, London.

	2. Golding, K.S. (2008). Nurturing Attachments: Supporting Children who are Fostered or Adopted. Jessica Kingsley Publishers, London. 3. Guishard-Pine, J., McCall, S., Hamilton, L. (2007). *Understanding Looked After Children: An Introduction to Psychology for Foster Care*. Jessica Kingsley Publishers, London. 4. Silverstein, D.N., Livingston-Smith, S. (2009). *Siblings in Adoption and Foster Care: Traumatic Separations and Honored Connections*. Greenwood Publishing Group, Inc. 5. Vasta, R., Haith, M.M., Miller, S.A. (1998). *Dječja psihologija*. Jastrebarsko: Naklada Slap. 6. Berk, L.E. (2015). *Dječja razvojna psihologija*. Jastrebarsko: Naklada Slap. 7. Bronfenbrenner, U. (1988). *Ekologija ljudskog razvoja*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. 8. Santrock, J.W. (2007). *Child development*. New York: McGraw Hill. 9. Radovi iz tekuće znanstvene periodike.

	UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET, ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU **OPIS predmeta**	**Obrazac SP2** Stranica **1** od **2**

Šifra predmeta: FIL PSI 568	**Naziv predmeta: TEORIJA I PRAKSA UPRAVLJANJA KARIJEROM**		
Ciklus: 2.	**Godina: 2.**	**Semestar:3.**	**Broj ECTS kredita:** 4
Status: IZBORNI		**Ukupan broj sati: 3** Predavanja 1 Seminar 1 Vježbe 1	

Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente s teorijama i praksom profesionalnog informiranja, orijentacije i savjetovanja i osposobiti ih za početni rad u području
Tematske jedinice: *(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)*	1. Karijerno informiranje, orijentacija i savjetovanje – osnovne odrednice 2. Razvojne i post-moderne teorije karijernog razvoja i karijernih odabira 3. Karijerne teorije utemeljene na teorijama učenja 4. Karijerne teorije utemeljene na faktorima i osobinama 5. Testiranje u području karijernog savjetovanja 6. Dizajniranje karijernog savjetovanja u obrazovanju 7. Dizajniranje karijernog savjetovanja za zaposlene i nezaposlene
Ishodi učenja:	Znanje – na kraju kolegija studenti će 1. Razumjeti modern paradigmu cjeloživotnog upravljanja karijerom 2. Kritički evaluirati prednosti i nedostatke pristupa u razumijevanju razvoja karijere 3. Poznavati ključne individualne okolinske faktore koji utiču na odabire zanimanja i razvoj karijere 4. Razumjeti specifičnosti testiranja u području karijernog savjetovanja Vještine – na kraju ovog kolegija studenti će 1. Znati pripremiti / primijeniti / adaptirati instrumente za karijerno testiranje 2. Dizajnirati model karijernog informisanja / orijantacije / savjetovanja prema potrebama različitih populacija Kompetencije – na kraju ovog kolegija student će: 1. Biti motivirani i spremni da se uključe u aktivnosti karijernog savjetovanja u različitim kontekstima (od vršnjačke pomoći do angažmana u projektima pomoći nezaposlenim osobama) 2. Aktivno učestvovati u promoviranju mjera povećanja zapošljivosti u društvu 3. Visoko vrednovati samoinicijativnost i poduzetništvo u gradnji karijera
Metode izvođenja nastave:	Interaktivna predavanja Susreti sa stručnjacima iz prakse Rad u grupama

	Praktični rad Projektna nastava
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Brown, D. (Ed.). (2002). *Career choice and development*. Jossey-Bass. 2. Brown,S.D.,Lent, R.W.(ed.) (2004). *Career development and counseling : putting theory and research to work*. John Wiley & Sons, Inc. Dopunska: 1. O*NET OnLine. http://online.onetcenter.org/ 2. Radovi iz tekuće i znanstvene periodike

Šifra predmeta: FIL PSI 569	Naziv predmeta: Psihologija humora		
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 4
Status: izborni		Ukupan broj sati: 3 Predavanja 2 Vježbe 1	

Preduslov za upis:	Nema
Cilj (ciljevi) predmeta:	Uokviruovogkolegijaobrađujesesljedećegradivo: Teorijski modeli humora: psihoanalitički, kognitivni, razvojni, socijalni. Ličnost u dispozicijskoj domeni Humor u okviru feneomenološkog pristupa. Humor i pozitivna psihologija. Struktura i funkcija smisla za humor. Funkcija smijeha. Mjerenje smisla za humor i drugih duhovitih sintagmi. Programi za unapređenje smisla za humor.
Tematskejedinice:	Definicije humora. Različiti teorijski pristupi proučavanja humora. Mjerenje humora. Psihodinamski pristup humora: S. Freud i E. Kris. Kognitivne teorije. Mjerenje humora u okviru ove teorije. Inteligencija i humor. Primjena testova za mjerenje razumijevanja i stvaranja humora. Razvojne teorije humora. Primjena testova za mjerenje humora kod djece. Humor u faktorskim teorijama ličnosti. Predstavljanje i rasprava rezulata istraživanja dobivenih na bosanskohercegovačkom uzorku. Uloga humora u socijalnim interakcijama. Humor i psihološka dobrobit. Humor i smijeh. Analiza komedija. Programi za unapređenje smisla za humora. Humor kao način suočavanja sa stresnim situacijama i njegova uloga u psihološkoj dobrobiti pojedinca.
Ishodi učenja:	Znanje: Očekuje se od studenta koji pohađa ovaj kolegij da razumije složenost ovog psihološkog konstrukt, te da na sistematičan način nadogradi znanje iz psihologije ličnosti, odnosno nauči distinkcije između smisla za humor kao dispozicijskog obilježja i drugih duhovitih sintagmi. Vještine: Studenti ćebitiosposobljen da kritički ocjeni trenutačni stupanj spoznaje iz područja psihologije humora; evaluira metodološke nedostatke u ranijim istraživanjima i razvije kapacitet da ponudi alternativna rješenja. Kompetencije: Nakon odslušanog kolegija student će razviti kompetencije koje će mu omogućiti da samostalno istražuje potencijal koji ima humor u svakodnevnom životu; socijalne vještine koje će mu omogućiti primjenu programa za unapređenje smisla za humor u obrazovnom i općenito organizacijskom kontekstu
Metode izvođenja nastave:	Monološki/predavački metod (predavanja), interaktivna nastava, analitički i demonstraciji pristup, praktični rad.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrduje vijece organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura:	Obavezna: 1. Bergson, H. (1961). *Smijeh. Esej o znanju komičnog.* Zagreb: Znanje.A 2.Critchley, S. (2007). *O humoru.* Zagreb: Algoritam. 3.Kolenović-Đapo., J. (2012). *Psihologija humora: teorije, metode i istraživanja. Sarajevo: Svjetlost.* Dopunska: *1. Izvorni znanstveni i/ili stručni članci iz tekuće periodike.*

Šifra predmeta: FIL PSI 598	**Naziv predmeta:** Stručna praksa		
Ciklus: 2.	**Godina:** 2.	**Semestar:** 4.	**Broj ECTS kredita:** 6
Status: obavezni		**Ukupan broj sati:** vježbe 5	
Preduslov za upis:	FIL PSI 420 Savjetovanje i psihoterapija, **FIL PSI 416 Psihologija obrazovanja:** motivacijsko-**socijalni procesi, FIL PSI 412** Odabir i razvoj osoblja		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj obavljanja prakse je da se studenti upoznaju sa različitim radnim mjestima psihologa te sa poslovima i zadacima psihologa zaposlenih u području organizacijske, školske i kliničke psihologije. Praktično iskustvo pripremit će studente za početak rada u struci, jer će im omogućiti bolje razumijevanje nastavnih sadržaja prezentiranih tokom studija te integraciju i upotrebu znanja u radnom okruženju. Osim toga, studenti će imati priliku da neka od znanja i vještina stečenih na predavanjima i vježbama primjene u realnom okruženju i kontaktu sa klijentima, tj. osobama koje koriste i/ ili primaju usluge psihologa.		
Tematske jedinice:	Sadržaj predmeta obuhvata upoznavanje sa etičkim kodeksom i statusom (organizacijskog/ školskog/ kliničkog) psihologa te korespondentim profesionalnim poslovima i zadacima. Student mora ostvariti fond od ukupno 75 sati stručne prakse i to isključivo u onim institucijama i organizacijama u kojima je zaposlen psiholog (koji će im biti mentor). Studentska praksa može se obaviti jedino kod psihologa koji ima najmanje dvije godine radnog iskustva u struci. Zadatak studenata je da posmatraju poslove i zadatke koje obavlja njihov mentor, da samostalno izvode neke od poslova i zadataka psihologa (uz dozvolu i superviziju mentora te uz informirani pristanak klijenta) i da svakodnevno vode Dnevnik studentske prakse.		
Ishodi učenja:	Znanje: Upoznavanje sa organizacijom i djelatnostima institucije/ organizacije u kojoj radi (organizacijski/ školski/ klinički) psiholog te upoznavanje sa statusom, poslovima i zadacima psihologa-mentora. Usvajanje etičkih principa rada (organizacijskog/ školskog/ kliničkog) psihologa. Upoznavanje sa praktičnim metodama, tehnikama i procedurama rada psihologa-mentora. Vještine: Unapređenje vještina samostalnog planiranja, pripremanja, organiziranja i realiziranja poslova i zadataka (organizacijskog/ školskog/ kliničkog) psihologa. Učenje i usavršavanje u primjeni psihološkog instrumentarija i aparature te u analizi i interpretaciji tako prikupljenih podataka. Kompetencije: integrisanje teorijskih i praktičnih znanja u profesionalnoj ulozi psihologa te razvoj autonomije i kompetencija za samostalan rad; usvajanje i vrednovanje profesionalnih i stručnih etičkih principa; razvoj interpersonalnih vještina i vještina timskog rada kao i prezentacijskih i samoprezentacijskih vještina; unapređenje komunikacije i saradnje sa profesionalcima i institucijama iz ne-psiholoških i van-akademskih domena.		
Metode izvođenja	Demonstracije i instrukcije; opservacija rada mentora i rad pod suprevizijom; opservacija, analiza i		

nastave:	razmatranje slučajeva/ grupa; timski rad, grupni rad; diskusija; rad na projektu.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i odlukom NNV –a. U silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Literatura:	Po potrebi se konsultira literatura iz oblasti kliničke, organizacijske i školske psihologije.

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET
Vijeće Fakulteta
Broj: 02-01/213
Sarajevo, 28. 6. 2019. godine.

Na osnovu člana 48. stav 7., 55. stav 2. i 135. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 33/17.) i člana 104. Statuta Univerziteta u Sarajevu, broj: 01-1093-3-1/18 od 28. 11. 2018. godine, mišljenja sekretara Fakulteta, broj: 03-02/573-1 od 26. 6. 2019. godine, Vijeće Fakulteta na 13. elektronskoj sjednici održanoj 28. 6. 2019. godine, *donijelo je*

O D L U K U

I

Usvajaju se, **IZMJENE I DOPUNE NASTAVNIH PLANOVA I PROGRAMA SVIH ODSJEKA/KATEDRI** FILOZOFSKOG FAKULTETA UNIVERZITETA U SARAJEVU, **I I II CIKLUS STUDIJA,** U SKLADU **SA UPUTSTVOM O ZASTUPLJENOSTI PSIHOLOŠKO-PEDAGOŠKE I METODIČKO-DIDAKTIČKE GRUPE PREDMETA** U NASTAVNOM PLANU I PROGRAMU PO SEMESTRU I STUDIJSKIM GODINAMA KOJEG JE IZDALO MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE, NAUKU I MLADE KANTONA SARAJEVO, **SA SP3 OBRASCIMA** (USKLAĐENOST PREDLOŽENOG NASTAVNIČKOG STUDIJSKOG PROGRAMA SA UPUTSTVOM MINISTARSTVA ZA OBRAZOVANJE, NAUKU I MLADE KS), ODNOSNO, VRŠI SE USKLAĐIVANJE **NASTAVNIH PLANOVA I PROGRAMA** FILOZOFSKOG FAKULTETA UNIVERZITETA U SARAJEVU, **I I II CIKLUS STUDIJA**, SA PRAVILNIKOM O POSTUPKU PREDLAGANJA, OCJENE, USVAJANJA NOVIH I IZMJENA POSTOJEĆIH STUDIJSKIH PROGRAMA I NASTAVNIH PLANOVA. I PROGRAMA NA UNIVERZITETU U SARAJEVU, BROJ: 01-1101-97/18 OD 19. 12. 2018. GODINE.

II

IZMJENE I DOPUNE NASTAVNIH PLANOVA I PROGRAMA SVIH ODSJEKA/KATEDRI FILOZOFSKOG FAKULTETA UNIVERZITETA U SARAJEVU, **I I II CIKLUS STUDIJA** iz stava I. ove odluke sastavni su dio ove odluke.

III

IZMJENE I DOPUNE NASTAVNIH PLANOVA I PROGRAMA SVIH ODSJEKA/KATEDRI FILOZOFSKOG FAKULTETA UNIVERZITETA U SARAJEVU, **I I II CIKLUS STUDIJA** iz stava I. ove odluke upućuju se u dalju proceduru.

DEKAN FAKULTETA

Prof. dr. Muhamed Dželilović

FILOZOFSKI FAKULTET UNIVERZITETA U SARAJEVU

DOSTAVITI:
1. Uz NPP
2. Uz zapisnik
3. Arhiva

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
CANTON SARAJEVO
Ministry for Education, Science and Youth

FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET
SARAJEVO
Broj: 01/760
Datum: 16.07.2019 god.

Broj: 11/04-38-10347/19
Sarajevo, 11.7.2019. godine

Sign. 16.07.2019 g.

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET
n/r prof.dr.Muhameda Dželilovića, dekan
Sarajevo, Franje Račkog 1

PREDMET: Izmjene i dopune Nastavnih planova i programa nastavničkih i ostalih studijskih programa, usklađenost sa Uputstvom o zastupljenosti psihološko-pedagoške i metodičko-didaktičke grupe predmeta

Cijenjeni,

Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu je, u skladu sa članom 6., stav (1) Uputstva o zastupljenosti nastavnih sadržaja iz psihološko-pedagoške i metodičko-didaktičke grupe nastavnih predmeta u studijskim programima nastavničkih usmjerenja („Službene novine Kantona Sarajevo", br: 31/18 i 12/19), Ministarstvu dostavio na mišljenje Izmjene i dopune nastavnih planova i programa studijskih programa nastavničkog usmjerenja, kao i izmjene i dopune nastavnih planova i programa koji su već sadržavali nastavne sadržaje iz psihološko-pedagoške i metodičko-didaktičke grupe predmeta.

Izmjene i dopune nastavnih planova i program su dostavljeni od strane sljedećih odsjeka:

- Odsjek za bosanski, hrvatski i srpski jezik
- Odsjek za filozofiju
- Odsjek za germanistiku
- Odsjek za slavistiku
- Odsjek za historiju (Katedra za arheologiju i Katedra za historiju umjetnosti)
- Odsjek za romanistiku
- Odsjek za komparativnu književnost i bibliotekarstvo
- Odjek za orijentalnu filologiju
- Odjek za književnost naroda Bosne i Hercegovine
- Odsjek za anglistiku
- Odsjek za pedagogiju
- Odsjek za psihologiju
- Odsjek za sociologiju.

U vezi sa navedenim, dostavljamo sljedeće mišljenje:
u skladu sa članom 6., stav (2) Uputstva, Ministarstvo je izvršilo provjeru zastupljenosti nastavnih sadržaja iz psihološko-pedagoške i metodičko-didaktičke grupe nastavnih predmeta po semestrima i studijskim godinama u skladu sa Uputstvom, njihovog ukupnog kreditnog vrednovanja, adekvatne zastupljenosti stručne prakse i osiguranja komplementarnosti sa nastavnim planovima i programima predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Kantona Sarajevo.

Dostavljeni prijedlog izmjena i dopuna nastavnih planova i programa na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu za studijsku 2019/2020. godinu je urađen u skladu sa Uputstvom o zastupljenosti nastavnih sadržaja iz psihološko-pedagoške i metodičko-didaktičke grupe nastavnih predmeta u studijskim programima nastavničkih usmjerenja („Službene novine Kantona Sarajevo", br: 31/18 i 12/19).

S poštovanjem,

MINISTRICA
Mr. Zineta Bogunić

web: http://www.monks.ba
e-mail: mon@mon.ks.gov.ba;
Tel: + 387 (0) 33 562-128,Fax: + 387 (0) 33 562-218
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

BOSNA I HERCEGOVINA
...JEVU
...ETET
02-01/282-1
Datum: 9. 9. 2019 god.

Univerzitet u Sarajevu University of Sarajevo

10.09.2019

- SENAT –
Broj: 01-24-12/19
Sarajevo, 17. 07. 2019. godine

Na osnovu članova 50, 130. stav (2) tačka g) i 180. stav (10) Zakona o visokom obrazovanju (*„Službene novine Kantona Sarajevo"* broj: 33/17), člana 59. tačka g) i člana 138. Statuta Univerziteta u Sarajevu, u vezi sa odredbama člana 3. stav (3) Pravilnika o postupku predlaganja, ocjene, usvajanja novih i izmjena postojećih studijskih programa i nastavnih planova i programa na Univerzitetu u Sarajevu, na Prijedlog Vijeća Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu broj: 02-01/213 od 28. 06. 2019. godine, uz prethodno Mišljenje Službe za nastavu od 08. 07. 2019. godine i Odluke Odbora za upravljanje kvalitetom od 11. 07. 2019. godine, Senat Univerziteta u Sarajevu je, na 33. redovnoj sjednici održanoj 17. 07. 2019. godine, *donio slijedeću*

O D L U K U

I

Usvajaju se izmjene i dopune nastavnih planova i programa prvog i drugog ciklusa studija na svim odsjecima/katedrama Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu, kako slijedi:

- Odsjek za bosanski, hrvatski i srpski jezik
- Odsjek za filozofiju
- Odsjek za germanistiku
- Odsjek za slavistiku
- Odsjek za historiju (Katedra za arheologiju i Katedra za historiju umjetnosti)
- Odsjek za romanistiku
- Odsjek za komparativnu književnost i bibliotekarstvo
- Odsjek za orijentalnu filologiju
- Odsjek za književnost naroda Bosne i Hercegovine
- Odsjek za anglistiku
- Odsjek za pedagogiju
- Odsjek za psihologiju
- Odsjek za sociologiju.

II

U skladu sa članom 180. stav (10) Zakona o visokom obrazovanju (*„Službene novine Kantona Sarajevo"* broj: 33/17) i prijedlozima izmjena i dopuna nastavnih planova i programa prvog i drugog ciklusa studija na svim odsjecima/katedrama Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu, prihvata se ekvivalencija izvršenih izbora u akademska zvanja, jer je izmjenama i dopunama nastavnih planova i programa prvog i drugog ciklusa studija na svim odsjecima/katedrama Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu došlo do izmjene naziva nastavnih predmeta i naučnih oblasti.

III

Nalaže se Vijeću Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu da donese konačne, pojedinačne odluke o ekvivalenciji izvršenih izbora u skladu sa izmjenama i dopunama nastavnih planova i programa prvog i drugog ciklusa studija na svim odsjecima/katedrama Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu i ovom odlukom.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i primjenjuje se od studijske 2019/2020. godine.

Za REKTOR

Prof. dr. Rifat Škrijelj

Dostavljeno:
- Filozofskom fakultetu
- Službi za nastavu
- U dokumentaciju Senata
- Arhivi